सं० ४९३०

नाम – ताराभक्तितरङ्गिणी

कर्ता – विमलानन्दः

पत्रसंख्या – १०७पत्राणि सं० ५

विषयः – तंत्रम्

सप्तमृत्तिकाविधानम् ताराभक्तितरंगिण्याम्

४८३०

४९३०

ॐ

पटल [illegible]

तारामकि

मंत्र पाति

ॐ १

ॐ श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः नाराननात्वा स्वेष्टदेवीं श्रीलक्ष्मीकुलदेवतां नवार्णवस्य पद्धतिं
लिख्यतेऽधुना यामले डामरे चैव योगिनीतंत्रमेव च वाराहीतंत्रमन्यांश्च ग्रंथानालोच्य यत्नतः
नवचंडीविधिश्चैव शतचंडीविधिस्तथा सप्तशतीमालामंत्रविभागो मंत्रमेव च २ क
वचादिरहस्यानां विधिः संप्रोच्यते मया नाम्नूले लिख्यन्ते किंचित्संप्रदायगतं च ३
यत् ४ प्रथ्यो नवाक्षरं मंत्रं वक्ष्ये चंडीप्रसक्तये वाग्मायामदनो दीर्घो लक्ष्मीह्री
ख्रींतीडुप्रक् ५ दायै सदरजलं हृन्मध्ये ये सिंटीशसंयुतं नवाक्षरस्य ऋषयो ब्रह्मा
विष्णुमहेश्वराः ६ छंदांस्युक्तानि मुनिभिर्गायत्र्युष्णिगनुष्टुभः देव्यः प्रोक्ता महाप्
वीकालीलक्ष्मीसरस्वती ७ नंदाशाकंभरीभीमाशक्तयोस्य मनोर्मताः स्याद्रक्तदंति

१

काद्दुर्गाख्यामयोबीजसंचयः ८ अग्निर्वायुर्भगस्तत्वंफलवेदत्रयोद्भवं मन्त्राभीष्टप्रसि-
ध्यर्थंविनियोगस्तुउदाहृतः ९ ऋषिछंदांदेवतानिकास्यहृत्सुप्रविन्यसेत् शक्तिबी-
जानिस्तनयोस्तत्वानिहृदयेपुनः १० ततएकादशन्यासान्कुर्वीतेष्टफलप्रदान् प्रथ-
मोमातृकान्यासःकार्यःपूर्वोक्तमार्गतः ११ कृतेनयेनदेवस्यसारूप्यंयान्तिमानवः अथ
द्वितीयंकुर्वीतन्यासंसारस्वताभिधं १२ बीजत्रयंतुमंत्राद्यंनारादिहृदयांतिकं क्रमादं-
गुलीषुन्यस्योक्तनिष्ठासुपंचमं १३ करयोर्मध्यतःपृष्ठेमणिबंधेचकूर्परे हृदयादि-
षडंगेषुविन्यसेज्ज्ञातिसंयुते १४ अस्मिन्सारस्वतेन्यासेकृतेजाड्यंविनश्यति ततस्तृती-
यंकुर्वीतन्यासंमातृगणान्वितं १५ मायाबीजात्मिकाब्राह्मीपूर्वतःपातुमासदा माहेश्वरी

ॐ
२

तथाग्नेय्यांकौमारीदक्षिणेवतु १६ इंद्राणीपावनेकोणेचामुंडावोत्तरेवतु १७ ईशानेतुम
हालक्ष्मीऊर्ध्वेव्योमेश्वरीतथा सप्तद्वीपेश्वरीभूमौरक्षेत्कामेश्वरीजले त्वनीयेस्मिन्कृ
तेन्यासेत्रैलोक्यविजयीभवेत् न्यासंचतुर्थंकुर्वीततंदजादिसमन्वितं १९ नंद
जापातुपूर्वांगंकमलांकुशमंडिता खड्गपात्रकरापातुदक्षिणेरक्तदंतिका २० पृ
ष्ठेशाकंभरीपातुपुष्पपल्लवसंयुता धनुर्बाणकरादुर्गावामेपातुसदैवमां २१ शिरःपा
त्रकराभीमामस्तकांचरणावधी पादादिमस्तकंयावद्भ्रामरीचक्रकांतिभृत् २२ तुर्येमा
सेनरःकुर्वन्राजमत्तंव्यपोहति अथकुर्वीतवलाचेन्यासंपंचममुत्तमम् २३ पादादिना
भिपर्यंतंवलापातुसनातनः नाभेर्विशुद्धिपर्यंतंपातुनित्यंजनार्दनः २४ विशुद्धेर्ब्रह्मरं

2

घ्रानेपातुरुद्रस्त्रिलोचनः हंसः पातुपदद्वंद्वंवैनतेजः करद्वयं २५ चक्षुषीवृषभः पातुसर्वा
गानिगजाननः परापरोदेहभागौपीत्वानंदमयोहरिः २६ कृतेयस्मिन्न्यासेसर्वान्का
मानवाप्नुयात् षडंगन्यासः ततः कुर्यान्महालक्ष्म्यादिसंयुतं २७ मध्येपातुमहालक्ष्मी
रष्टादशभुजान्विता ऊर्ध्वंसरस्वतीपातुभुजैरष्टाभिरुर्जिता २८ अधःपातुमहाका
लीदशवाहुसमन्विता सिंहोलक्षद्वयंपातुपरहंसोक्षियुग्मकं महिषंदिव्यमारूढो
यमःपातुपदद्वयं महेशःचंडिकायुक्तः सर्वांगानिममावतु षडेस्मिन्विहितेन्या
सेसन्नतिः प्राप्नुयान्नरः मूलाक्षरंन्यासरूपंन्यासंकुर्वीतसत्तमं ३१ ब्रह्मरंध्रेनेत्रयु
ग्मेश्रुत्योर्नासिकयोर्मुखे पायौमूलमनोर्वर्णान्लाराद्याभमसान्वितान् ३२ विन्यसे

३

3

सप्तमेन्यासेकृतेरोगान्मुक्तोभवेत् पादतोब्रह्मरंध्रान्तंध्यानेनविन्यसेत् ३३ कृतेस्मि-
न्नष्टमेन्यासेसर्वदुःखंविनश्यति कुर्वीतनवमेन्यासेमंत्रव्याप्तिस्वरूपकं ३४ मस्त-
कोद्ध्वचरणाग्रावच्चरणान्मस्तकावधि पुरोदक्षेपृष्ठदेशेवामभागेहृद्येन्यसेत् ३५ मूला-
मंत्रकृतोन्यासोनमोदेवतासिद्धिकृत् ततःकुर्वीतदशमेषडंगन्यासमुत्तमं ३६ मूलमं-
त्रेयातिस्रकेषुपदपादिषुविन्यसेत् कृतेयस्मिन्दशमेन्यासेत्रैलोक्यावशगंभवेत् ३७
दशन्यासोक्तफलंदेकुर्यादेवदर्शनंततः खड्गिनीशूलिनीघोरेत्यादिपठित्वाश्लोकपं-
चकं ३८ आद्येकूटत्रयंबीजंध्यात्वासर्वांगकेन्यसेत् मूलेनपाहिनोदेवीत्यादिश्लोक-
चतुष्टयं ३९ पठित्वासूर्यसदृशाद्वितीयेसर्वतोन्यसेत् सर्वेश्वरस्वरूपेसर्वेशेश्वरत्यादि

श्लोकपंचकं ४० पठित्वास्फटिकाभासंत्रतीयंस्वस्तनौन्यसेत् ततःषडंगकुर्वीतविभक्तैर्मू
लवर्णकैः ४१ एकैनैकेनचैकेनचतुर्भिस्त्रिगलेनच समस्तेनचमंत्रेणकुर्यादंगानि
षडुस्तथौः ४२ शिखायानेत्रयोःश्रुत्योर्नसोर्वक्त्रेगुदेन्यसेत् मंत्रवर्णान्समस्तेन ।
व्यापकंत्वष्टशश्चरेत् ४३ खड्गंचक्रगदेषुचापपरिघान्शूलंभुशुंडींशिरः शं
खंसंदधतींकरैस्त्रिनयनांसर्वांगभूषावृतां यौहंतुंमधुकैटभौजलजभूस्तुष्टाव
शयमेहरौनीलाश्मद्युतिमास्यपाददशकांसेवेमहाकालिकां ४४ अक्षस्रक्परशुंग
देषुकुलिशंपद्मंधनुःकुंडिकांदंडंशक्तिमसिंचचर्मजलजंघंटांसुराभाजनं शूलंपा
शसुदर्शनेचदधतींहस्तैःप्रवालप्रभांसेवेसैरिभमर्दिनीमिहमहालक्ष्मींसरोजस्थितां ४५

५

चंद्राश्शूलहलानि शंखमुसले चक्रं धनुः सायकं हस्ताब्जैर्दधतीं घनान्तविलसच्छीतांशु
तुल्यप्रभां गौरीदेहसमुद्भवां त्रिजगतामाधारभूतां महापूर्वामत्र सरस्वतीमनुभजे शु
म्भादिदैत्यार्दिनीं ४६ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षचतुष्कं तद्दशांशतः पायसान्नेन जुहुयात्सु
स्थिते हेमरेतसि ४७ जयादिशक्तियुक्ते च पीठे देवीं यजेत्ततः नवपद्मे हल्यस्त्र षट्
कोणाष्टदलान्विते ४८ त्रिकोणमध्ये संपूज्य ध्यात्वा तां मूलमन्त्रतः सर्वकोणावि
धानान्स्वरूपा सम्पूजयेत् ४९ विष्णुश्रियानैऋत्ये वायव्ये उमया शिवं उदग्दा
क्षिणयोः सिंहं महिषं च क्रमाद्यजेत् ५० षट्कोणेषु च सर्वादिनन्दजा रक्तदन्तिका
शाकंभरी नयाद्दुर्गा भीमा च भ्रामरीं यजेत् ५१ सबिंदुनाद्यवर्णा च तारा वा मनमोन्वि

५

नोः नंदजाचायजेद्भक्तिवत्यामाणाग्रमीदशाः ४२ अष्टपत्रेषुब्रह्माणीपूज्यामाहेश्व॰
रीपरा कौमारीवैष्णवीचाथवाराहीनारसिंह्याति ४३ पश्चाद्देवींचचामुंडांनपात्व ॥
डेषपुराणोक्तंदशाह्वत्वःपठेन्नरः ७८ नवार्णंचंडिकामंत्रंजपेच्छ्राद्धजनेष्टप्य
क॰ यजमानःपूजयेद्वकन्यांनानवमेंदक्षमे ११ द्विवर्षाधिदशाद्दोनाःकुमारीपरिव्र
जयेत् नाधिकांगीनहीनांगीकुष्ठिनीचव्रणांगतांग्रयंकाणांकुमारीनपरिव्रजयेत् १५
नाधिकांगीनकराचक्ररूपारोमप्रकृतन्वे दासीजातांरोगयुक्तांदुष्टांकन्यानपू
जयेत् २८ विप्रान्सर्वेष्टसंसिध्येयशसेक्षत्रियोद्भवे वैश्यांधनलाभायपुत्रा
सैश्शूद्रजांयजेत् ५॰ द्विवर्षासाकुमार्युक्तात्रिमूर्तिर्हानत्रिका चत्वरष्टात्रका॰

५

5

ल्याणीपंचवर्षान्तरोहिणी ५१ षडब्दाकालिकाप्रोक्ताचंडिकासप्तहायनी अष्टवर्षाशांभ
वीस्याद्दुर्गाचनवहायनी ५२ सुभद्रादशवर्षोक्तानातोमंत्रैःपरित्यजेत् एकाब्दायाः
प्रीत्यभावोरुद्राब्दास्तुविवर्जिता ५३ तासामावाहनेमंत्राःप्रोच्यन्तेशंकरोदिदिताः मे
त्राक्षरमयीलक्ष्मीमातृणांरूपधारिणी ५४ नवदुर्गात्मकासाक्षात्कन्यामावाहयाम्य
हं कुमारिकादिकंन्यानांपूजामंत्रोह्यवेक्षता ५५ जगत्सृजेजगद्धेयेसर्वशक्तिस्वरूपिणी
पूजांगृहाणकौमारीजगन्मातर्नमोस्तुते ५६ त्रिपुरांत्रिपुराधारांत्रिवर्गज्ञानरूपि
णी त्रैलोक्यवंदितादेवीत्रिमूर्तिपूजयाम्यहं ५७ कालात्मिकांकलातीतांकारुण्य
हृदयांशिवां कल्याणजननीदेवीकल्याणीपूजयाम्यहं ५८ अणिमादिगुणा ॥

५

दारामकारान्तरणात्मिकां अनेनशक्तिकालक्ष्मीरोहिणींपूजयेत् ८८ कामचारीशुभाकां
तांकालचक्रस्वरूपिणी कामदांकरुणोदाराकालिकांपूज० ८९ चंडवीरांचंमायाचं
डमुंडप्रभंजनी पूजयामिमहादेवींचंडिकांचंडविक्रमां ९१ सदानंदकरींशांतांस
र्वदेवनमस्कृतां सर्वभूतात्मिकांदेवीशांभवींपू० ९२ दुर्गमेदुस्तरेकार्येभवोद्भयवि
नाशिनीं पूजयामिसदाभक्त्यादुर्गांदुर्गार्त्तिनाशिनीं ९३ सुंदरींस्वर्णवर्णाभांसुखसौ
भाग्यदायिनीं सुभद्रांजननींदेवींसुभद्रांपू० ९४ एतैर्मंत्रैःपुराणोक्तैःतांतांकन्यांस
मर्चयेत् गंधैःपुष्पैर्भक्ष्यभोज्यैर्वस्त्रैराभरणैरपि वेद्याविरचितेरम्येसर्वतोभद्रमं
डले चंटेसस्थाप्यविधिवत्तत्रावाह्यार्चयेच्छिवां तदग्रेकन्यकास्थापिपूजयेद्बाल

८

णानपि उपचारैस्तु विविधैः पूर्वोक्तावरणान्यपि ९७ एवं चतुर्दिनं कृत्वा पंचमे हो
ममाचरेत् पायसान्नैश्शिमख्वैः द्राक्षारंभाफलैरपि ९८ मातुलिंगैरिक्षुखंडैर्ना
रिकेलैः गुडैस्तिलैः जातीफलैराम्रफलैर्मधुरैर्मधुवास्तुभिः ९९ समशान्त्यादशा
हुत्या प्रतिष्ठाकं हुनेचरेत् प्रसुते च नवार्णीनस्यापि नैगेनो विधानतः १०० कृ
त्वावरणदेवानां होमं तन्नाममंत्रतः कृत्वा पूर्णाहुतिं सम्यक् देवमग्निं विसृज्य
च १०१ अभिषिंचेच्च यजमानं विशेषतः कलशोदकैः निष्कस्वर्णमथवा प्ररोकं दक्षिणां दि
शेत् २ भोजयेच्च ततो विप्रान् भक्ष्यभोज्यैः पृथक् विधैः तेभ्योपि दक्षिणां दत्वा गृह्णीया
दाशिषस्ततः ३ एवं कृते जगद्वश्यं सर्वैनश्यंत्युपद्रवाः राज्यं धनं यशः पुत्रानिष्ट

मंत्रंलभेत्ततः ४ एतद्दशगुणांकुर्याच्चंडीसहस्रकेविधिः विद्यावंतःसदाचारान्ब्राह्मणान्वृ-
णयाद्वृते ५ प्रत्येकंचंडिकापाठान्विदध्युस्तेदशायुतान् स्वयंतंप्रजपेन्मूलेप्रत्येक
नववर्णकं ६ सर्वेक्ताःकन्यकाःपूज्याःसर्वमेवैःप्रातेस्तुभाः एवंदशाहंसंपाद्य-
होमंकुर्यात्प्रयत्नतः ७ सप्तशत्याशतावृत्त्याप्रतिश्लोकंविधानतः ॥ लक्षसंख्य-
नवार्णेनसर्वैज्ञैःद्रव्यसंचयैः ८ होतृभ्योदक्षिणांदत्वासर्वेज्ञान्भोजयेद्द्विजान्
सहस्रमपिनान्नाद्यैर्देव्याराधनतत्परान् ९ एवंसहस्रसंख्याकेकृतेचंडीविधौनृ-
णां सिध्यत्यभीप्सितंसर्वदुःखौघश्चविनश्यति १० मारीदुर्भिक्षरोगाद्यानश्यंतिविम
नोरथा नेमंविधिंवदेदुष्टेखलेचौरेकृतद्रुहि ११ साध्यौजितेंद्रियेदांतेवदेद्धीमि-

७

मपरं एवंमावंडिकात्वष्टावक्रुष्णोन्हष्वरन्नति इतिवाराहीतंत्रेत्रववेडयादिसकस्तचंडीवि
धिः अथषड्वींजक्रमेणमंत्रमष्टदति वाग्रूपैमायाह्रींमदनः क्लींदीर्घलक्ष्मीचाद्ये
दीमः स्तुतींहुष्टुक्रमडायेस्वरूपेसंहृक्जलेविक्रूर्महृयंचभगाःसूर्यःवीजयैतिमंत्राः
दिमेबीजत्रयेप्रणवादिनमोंतकनिष्ठादिनवस्तस्थानेष्वद्यादिषु जातिष्टकंन्यसेत्
ॐ ऐंह्रींक्लींनमः कनिष्ठिकायामित्यादि ॐ ऐंह्रींक्लींनमः इत्यंगेष्वपि ह्रींबालीह।
वैतेमायान्तइत्यादिकानिष्ठायानेअरसे अष्टादशभुजामहालक्ष्मीमध्यमांभ्यांनमः
त्यादिमूलेतिपेनमः वहारेथेरमादिशिरःपादांतमष्टवारंमूलंन्यसेत् एवंपादादि
शिरोनमजिष्टमः एवंहृदोदक्षिणभागेष्टैवामभागेप्यवमग्रेपृष्टमष्टशोमूलंन्यसेत्

७

मूलेनैव न्यस्यादिषडंगेषु खड्गिनीति षडंगं एकेनेति मूलवर्णेन महाकालीध्यानमाह खड्‌-
ड्गिनीति खड्गचक्रबाणाशिरःशंखान्दधतेषु दधतीं इतराणि वामपद्मासनचपाददशकाद-
शावन्ते दशभुजां त्रिंशन्नेत्रामित्यर्थः हरेनिद्रवैष्णवीमीयत्यर्थः महालक्ष्मीध्यानमा-
ह अक्षस्रगिति कुण्डिका कमण्डलं शंखं अक्षमालां पद्मं बाणो खड्गं वज्रं गदा चक्रं कमण्डल-
शंखाः दधतेषु अन्येव वामे सैरिभमर्दिनी महिषासुरमर्दिनी सरोजे भवं देवे देहनिर्गतते-
जोभवां ४५ महासरस्वतीध्याने शंखमुसलचक्रवादधतेषु घंटाशूलहलधनूंषि वा-
मोचनांते शरत्सुधांशुप्रभां हेमन्तरे तमक्षिपह्नौ वन्दे लक्ष्मीसंकरणाडामरतन्त्रेण नवलक्षजपः
प्रोक्तो मंत्रो दशांशेन तु होमयेत् पायसं तिलसर्पिर्भ्यां ततः सिद्धो भवेन्मनुरिति कलिविषये

बिंदुत्रिकोणाष्टतषट्कोणाष्टदलचतुर्विंशतिपत्रभूगृहस्थकेपत्रसर्विंद्धति ॐनेनेंद्रायै
वक्ष्यमाणब्रह्माद्याश्चापिच ॐब्रह्मायैनमइत्यादि तत्वदलेषुचतुर्विंशतिपत्रदलेषु
ॐविष्णुमायायैनमइत्यादि चंडीस्तवस्यमार्कंडेयपुराणोक्तस्यक्षधातस्तवामूलमंत्रपु
टितंचरितत्रयंजपेत् ऊामेरेत्तु चरितेराजन्यपेन्मंत्रेनवाक्षरमितिमूलमंत्रपुटितंमे
केकचरितंजपेदितिति नववंडीविधानमाह आश्विनशुक्लप्रतिपदारभ्याष्टम्यादिने
दशसहस्रसंख्यामष्टम्यादिग्रणं एवंमष्टदिनेऽशीहस्रालक्ष) तद्दशांशंजपेत्
तत्रसंख्यामष्टम्याद्वितिः मूलस्यद्विसहस्रचतुः सहस्रंवाजपः अथवामूलमंत्रस्यप्र
तिदिनेदससहस्रसंख्यामष्टाद्विग्रणं एवंमष्टदिनेऽसहस्रालक्षजनःकार्यः कौमारीब्रह्म

लक्षणादिस्नानविधिस्थानेवसते एवमष्टसंख्याहोमः दशाहुतिरूपनवचंडीशतक्षणकर्मनाम
धेयपरः नत्तसंख्यापरः इतिनवचंडीमाध्यस्थितिः अर्थस्मरणिएकवचंस्यदयेस्यस
वज्रकवचः एवलक्षणनिर्मितेशर्वमितिनिश्चित्यचेतसाप्ररा स्वर्गलंपापजातस्य
दरिद्रस्यतथागिले इदमादौपठित्वातपश्चाच्छ्रीचंडिकांजपेत् स्मृतिर्हेयादिकल्पः अथ
थासंप्रदायव्यवस्था शतचंडिविधानमोह शतेति एवंचतुर्दिनमितिदशब्राह्मणान्
त्वासर्वैः प्रथमेह्निएकवारहिनीयेह्निवारंविंशतिः तृतीयेत्रिवारंत्रिंशदाहुतिः चतुर्थेच
त्वारिंशत् एवंशताहुतयोभवंति एवंदशगुणास्तुहस्तचंडीनत्रशतविप्रावरणं तेशा
विप्राः प्रत्येकंदशदशासप्तशतीपाठंकुर्युः अयुतः अयुतेनवापिवजपंकुर्युः शतक

५

१

स्याश्चभोज्याःस्रजाःशान्तब्राह्मणाःप्रतिदिनेएकैकाहुतिकुर्युः एवंमेकादशान्हिहोमःर्वके
सप्तशतीजपादौविशेषमाह आदौकवचमभिपठनीयं तत्रपाठेमन्तद्वयमस्तितथाचा
डामरतन्त्रे प्रथमंतस्यक्रमस्यजपेत्सप्तशतीबुधः जयेत्सप्तसतीचण्डीकृत्वातुकवचंपु
रा ततश्चाप्यर्गलाश्लोकांततश्चकीलकंजपेत् मूर्तिनाचरहस्यानेएतत्वंतदनंतरं एवं
विधानस्मादिष्टमेवंजपपरंपरोमिति वाराहीतन्त्रेत्वर्गलंकीलकंचादौकवचंपठे
त् जपेत्सप्तशतीचण्डीक्रमएषःशिवोदितः अर्गलंदुरितंहन्तिकीलकंफलदायकं
कवचंरक्षतेनित्यंतस्मात्त्रितयमाचरेत् अर्गलंहृदयेन्यस्यतथानर्गलिदायको
वानसौभविष्यतीतिनिश्चित्यशिवेनकथितेपुरा कीलकंहृदयेयस्यसकीलितमनोर

षः भविष्यंतिन संदेहो नान्यथा शिवभाषितं तत्रागमोक्तविधिनाग्निं संस्थाप्य जपक्रमेण
होमं कुर्यात् तत्र कवचार्गलाकीलकानां न होमः तदुक्तं भैरवीये चंडीसप्तशतीहोमे कवचेनै
व होमयेत् कवचाहुतिमात्रेण अन्यथा विफलं भवेत् अथ कश्च महादेव्यो दुर्गाहोमपरायणः
कवचाहुतीमात्रेण महेशेन निमंत्रितः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कवचेनैव होमयेत्
अर्गलं कीलकं चैव न होतव्यं कदाचन रहस्यानामपि तथा न होमः कतिथः त्रि
ये मार्कंडेयादिमारभ्य सावर्णिर्भविता मनुः एतोऽशं सप्तशतीमंत्राणि तेषां होमं समाचरेत्
अन्यथा कृते कर्मविपरीतं प्रजायते इति तथा मूलमंत्रस्य यावत्संख्या जपस्तद्दशांश
होमः अथ सप्तशतीमंत्रनवचंडायत्नस्थानस्य सप्तशतीमालामंत्रस्यैकसाध्यत्वात्तदभि

१०

10

यानेसप्तशतीनांश्लोकानांसमाहारःसप्तशतीत्यपिकेचिन्नाअन्येतुसावर्णिःसूर्यतन
यइत्यादिसावर्णिर्भवितामनुरित्यंतग्रंथे श्लोकानांसप्तशतसंख्याभावात्सप्तशतीत्यपपा
दः किंतुब्रह्मादिसप्तशतीनांविषयम् नत्वेनसमानांशतीनांसमाहारःसप्तशतीत्याहुः न
नुकिमर्थमयंविचारः तथाचडामरतंत्रेहरस्यप्रति श्लोकंपञ्जुहुयात्पायसंतिलसर्पिषाहृद्
यामलेचसप्तशत्यादशाहत्याप्रतिश्लोकजंनेचरेत् अमुकनाम्नप्रतिश्लोकेनैवहोमः
तन्त्रग्रंथेउवाचादिग्रासीभोश्लोकाभगवान् श्लोकशब्दस्तुमंत्रपरः अन्येचश्लोकरूपमं
त्राबहवःसंतियत्रार्थंतेथैवहोमः अर्धरूपोमंत्रःमेअस्यश्लोकशब्दःपर्यायवाच
कः स्पष्टचैतत्कात्यायनीतंत्रेएवंसंहेत्रासेसप्तशतश्लोकरूपमंत्रविभागात्कात्यायनी

तेत्रेत्तानार्णवेऽन्तरे तेत्रचप्रहृते तेनत्रत्तानार्णवेऽन्तरभागेब्रह्मलोकेभगवानेकेमार्कंडेयस्य
मार्गणाः देवाः पंचऋषिः त्रिंशद्देवी द्वादशाकेतथाहूतवैश्यौऽष्टनष्टौ द्वैराजोवाचे
तिवर्णितः अशीतिस्यापरयोर्मध्ये षोडशाशीतिस्सप्तद्वयवश्चाध्यायास्त्रयोद
शश्लोकाश्चत्वराशीतिश्च नः पंचशतानि च पंचत्तानर्णवेतेत्रेसप्तशत्यः प्रकीर्तिताः
पंचत्तानार्णवोक्तसप्तशतीसंख्याः अथकात्यायनीतंत्रोक्तमंत्रविभागार्थं कात्यायनीतं
त्रउच्यते ईश्वरउवाच मार्कंडेयेणाऋषिणा स्वमेलवः ध्यासायप्रदोदोतेनस्वस्त्रेहात्प्रग
टीकृते १ मार्कंडेयऋषिः श्लोकाः प्रथमश्लोकरूपतः व्योमादिवर्णसंभूता द्वितीय
स्वरसंयुताः २ न्यपानंप्रवदेन्मंत्राः सर्वेवाष्टादशाप्रियेवेशपावाचततः श्लोकाध्यामा

पाःपंचमंत्रकाः ३ मान्तवर्णान्तपस्योक्तिर्हीदशास्वरसंयुतानासकारोविंदुसंयुक्तेस्मातेतो।
यादिरीहशो ४ वैशंपोवाच पुनर्देवीस्वरैकादशमायतः वन्हिवीजंवीजयुक्तमे
तेस्यान्मनुपंचकं ५ मार्कंडेयऋषिःप्रोक्तमंत्रद्वयमुदाहृते तानिवर्णानिभवनस्व
रयुक्तवाहणांपरं ६ राजोवाचेतिषण्मंत्राःआदितांताःस्वभाननो ऋष्योवाचऋषिर्ज्ञान
स्मित्यादिहरेश्वरी ७ सैवसर्वेश्वरीवेतिमंत्राःसद्वादशस्फुटाः राराजोवाचेति भागवा
नाहिरंतेविदावर ८ मंत्रत्रयमितिख्यातंततोऋषिरुवाच नित्यैवसापदंदेविप्रभ
रंतेष्टमंत्रकाः ९ ब्रह्मोवाच ततस्तोकावंस्वाहाहादिमहाहरौ ओंतेमंत्राः पंचदशमवेयुः
परमेश्वरि १० एवंस्तुवादि ऋष्योक्तिवेतमंत्राश्चसप्तकाः ततःश्रीभगवद्वोक्तिम।

वेतादिमन्त्रद्वयं ११ वंविनाम्पामितिश्रुतिर्मे त्रेदेपरमेश्वरी तत्रस्वऋषिस्तवावतथ्येशाकेति
मंत्रके १२ सर्वश्लोकास्त्रिहाध्यायेप्रश्लोक्रमतःक्रमात् मध्येद्वादशसंख्यामाश्चर्यमं
त्राःप्रकीर्तिताः १३ सर्वाश्चाङ्गतयोक्तेयाश्चत्वारोऽधायिकेशान्ते महाकालीप्रधानेच
वीजंयत्प्रकटीकृतं १४ तस्याःसुद्धाश्चशवलाश्चगमेत्राश्चतुर्दश महाकालीकाल
त्रिःनित्यभेदाःसनातनी १५ न्यासध्यानार्चाःसर्वेकारिष्येतिजपंध्रुवं ऋषिब्रह्माच
रित्रस्यगायत्रीछंदईरितं १६ इतिकात्यायनीतंत्रेईश्वरपार्वतीसंवादेप्रथमचरि
त्रेनामविंशतितमंपटलं२ ईश्वरउवाच अथातःसंप्रवक्ष्यामिमहालक्ष्मीचरित्रक
श्लोकरूपेणदेवेशि अध्यायत्रयरूपिणी १ ऋषिर्विष्णुर्द्वितीयस्यश्लोकस्याद्या॥

त्रयाणांहिपुरुक् देवतात्र्यमहालक्ष्मीउष्णिकछंदउदाहृते २ शाकंभरीतिशक्तिस्याद्बीजं दुर्गा
प्रयाततः वायुस्तत्त्वमितिज्ञेयंनवधाख्याहुतीःक्रमाः ३ ततस्तृतीयगंदेविऋषिरु
वाचदेशिके पंचात्रिंशत्तमोमंत्राःश्लोकाज्ञेयावरानने ४ देव्युवाचेतिमंत्रांतेश्लोके
केनविनिर्दिशेत् ऋषिरुक्तःपुनःश्लोकाःपंचमंत्राःसनातनाः ५ एवमाहृतयस्त
त्रचत्वारिंशत्प्रकीर्तिते ऋषिर्हेदेवतादेविशकत्वारिश्लोकतः ६ चतुर्थेक्रमतोदे
विऋषिरुक्तिःषट्चविंशति पुनःसमेतऋषिरुक्तिश्लोकौद्वौमंत्ररूपिणौ ७ एवंस्तुति
मंत्रायेप्रतिशंस्तुपावने देव्युवाचेतिद्वियतामंत्रायेषोडशान्तरः ८ इदेवाऊचु
स्ततश्लोकाभगवत्याकृतेवदेत् मंत्रायेप्रातवर्णाश्चाष्टादशेनरयकपुनः ९ ऋषिरु

वाच इति प्रसादितेति सः श्लोकाश्चत्वाररूपाश्च मात्राश्चतास्संगिका १० श्लोकैकमध्यायने
षट्त्रिंशंस्परमेश्वारि अर्द्धमंत्रद्वयेनैव चत्वारिंशद्विप्रकृतनः ११ एवमाद्यन्तयोस्तायाम्महा
लक्ष्म्यावरानेन चरिते मध्यमं ज्ञेयं महालक्ष्म्यत्रयदेवता १२ एवं मध्यमचरित्रस्य पंचाश
शच्च तोत्तरं तथा मंत्रशानेत्राज्ञेया लक्ष्म्याविभेदतः १३ इति कात्यायिनीतंत्रे मध्य
मे चरित्रे नाम एकविंशतितमे पटलं ईश्वर उवाच तस्मा हारं प्रवक्ष्यामि श्रृणु षैका
ग्रमानसा ऋषिरुवाचेति प्रराविष्णुमायाप्रनबृष्ठुः १ षरामंत्राः श्लोकारूपास्ते देवा
उचुस्ततःपरं नमो देव्यादि श्रेश्लोकास्त्रिंशद्धिनम्रमूर्तिभिः विष्णुमायादितिश्रो
तीरूपां ते त्रीणि षष्टिश्च एक अवनारं एष्य क्रमं त्राः तेषां त्रिषष्टिराज्ञति ३ चितिरू

१३

13

पेतिमंत्रेणाग्राङ्गतित्रयमाहरेत् एवंमंत्रा अशीतिस्ते ऋषिरुवाइत्यथा ४ एवंस्तावादि
प्रक्तानान्वयाकस्मात्वरहतोमंत्राःसप्तदशोनास्ते ऋष्युक्तिश्च निसम्पाति इत्यादिनवमंत्रा
अपुनऋषिरुवाचह इत्युक्तेत्यादिमंत्रेणएकेनचसरवार्ति ७ इत्यादित्रिनपैर्मंत्रैः षु
द्रभेदाःप्रकीर्तिताः अथहतउवाचेतिदेविदैत्येश्वरःपरं ८ देउवाचेतिसम्यादौचत्वा
रोमंत्रभेदतः हतोवाचेतिपुनरवलिहासिइत्यथ ८ मंत्राश्चत्वारोविज्ञेयादेव्युवाच
ततःपरो एवमेतद्धलीश्रृमोसवप्रकंकेरोत्वयत् ९ इत्येतत्त्रमेवद्वयंमंगमत्रा
अनेनवा एकोनत्रिंसच्चशतादपिकोदेवरूपका ९ अथवक्षेसमदेशात्विष्स्वाली
मंत्रमतमे मंत्रोद्धारविभेदनसुप्ताध्वेभक्तिसागरान् ११ ऋष्युक्तश्चेतिश्राकर्ण्य

श्लोकाश्च समीरिताः पुनश्च ऋषिरुवाचेति नाम्नाममलं ततः परं १२ मंत्रत्रयमयं देवि देव्युवाचे
निवेदनदादैत्यैश्चरेण प्रहितो मंत्रैः कैः परिकीर्तितः १३ ततो ऋषिरुवाचेति इत्युक्तः सो
प्यथावताश्त्यादि द्वादश श्लोकैर्यस्मात्तीसाभिधीयते १४ चतुर्विंशतिमस्त्यास्तो दे
वताङ्गनयाः क्रमात् १५ अथातश्चण्डिकाभेदा मंत्राश्चाङ्गनिरूपकाः ऋष्यादिराजश्च
त्यादि त्रयोविंशतिनामकः १६ ऋषिरुवाच ततो नीमात्रभेदद्वयं क्रमात् पञ्चमध्याय
गे देवि षष्ठाद्ये सप्तविंशतिः १७ आहुतिर्मंत्रभेदास्तारकाद्दीमृण्डपावीति १८ ऋ
षिश्चण्डे च निहते इत्याद्यावसानके त्रिषष्टिमंत्ररूपस्तादेवताङ्गनयः क्रमात् १९
तत्रैत्यष्टेमहाशान्तिरस्याश्च शबलाश्रगाः ततस्तद्वैरवितारास्मृण्डगोष्ठवरानने २० ॥

ॐ
१४

जविविद्यामित्यादिश्लोकद्वयमलंकृते ऋषिश्चकारकोपं हि इत्यादिश्लोकरूपतः २१ सप्त
त्रिंशच्चरित्रेयंदेवतामंत्ररूपका एकचत्वारिंशतत्रश्चाहुतिभवमेशुभे २२ दशमेसि
हमासीनात्रिशूलपाशधारिणी खड्गचतुर्भुजाबाणचापहस्ताशुभेक्षणी २३ ऋषि
र्निशुंभानिहितामित्यादिद्वयमंत्रकं ततोदेवीतिमंत्रेणएकैवाहमतस्ततः २४ पु
नर्देवीतिमंत्रेणव्यस्तभेदाउदीरिताः ऋषिस्ततःप्रवष्टतेसार्धद्वाविंशतिःस्वयं २५ द्वा
त्रिंशमातरःसर्वाहोमतर्पणगोविधौ एवंपर्वतजायास्तेभेदाःश्लोकावरानने २६ मं
त्राध्यानसमायुक्ताःत्रयोदशाधराःमताः मंडलानितथाकामानामसर्वासांविधिपार्वति
२७ चरित्रयभेदेनदेवतादशकंप्रिये उच्चोलतिमहाघोरांसंकटेरणभीषणे २८

यात्राकालेविवादेचसर्वमगलकर्मणि चिन्तितोभेत्प्रसादेनविषदिवपदेदिदं २९ निःका
मेघामकामेवापुरुषार्थप्रदेशुनः ययंकामंस्मरेद्भैम्नर्त्याःस्तंतंप्राप्नोतिनिश्चितं ३० व
क्तनात्रकिमकेनाकमन्यच्छोतुमिच्छसि ३१ इतिकात्यायनीतंत्रेद्वाविंशोपटलंपाव
त्युवाच भगवन्सर्वधर्मज्ञभक्तानुग्रहकारकः इदानींश्रोतुमिच्छामिमंत्रंहरिह
रात्मकं १ नवदुर्गारव्यानदुर्गानारायणीकुमारिका बालात्रिपुरसुंदर्याराज्ञस्यनव
वर्मिंग २ तदहपूर्वमाहाभागाश्रतेनस्यावतारकाः कस्तत्त्रुगताक्वाणसर्वंब्रूहिम
मःप्रभो ३ ईश्वरउवाच वयाथायसुभदैत्यस्यदेवीजानाहिमाचले क्वनकार्याक्क
तादेवैमंत्रमेदेर्वरानने ४ तदहंत्रिस्यामिदेवेशिरहस्यंसकलार्थदं चरित्रत्रस्यरूप

ॐ
१५

15

सप्तध्यायत्रयमीरितं ५ एवं त्रयोदशाध्यायः प्रोक्तो मार्कण्डेयसूरिणा तस्योद्धारं प्रवक्ष्याम्
मि श्लोकभेदेन भामिनि ६ ऋषिः सुमेनविख्यातः प्रोक्तो देव्याज्ञते सुभो चतुस्त्रिंशत्तथा
श्लोकाः सुख्यभेदादृष्टपास्मृताः ७ ततो देव्यैकमन्त्रेणावरदाहं सुरेश्वरि देवा ऊचुस्त
थ्यासर्वबाधाप्रशमनं तथा ८ श्लोकानैकेन देवेशि देव्योवाच ततः परं वैवस्वतेन्त
रे प्राप्तादि श्लोकाश्चतुर्दश ९ सार्द्धसर्वाङ्गती देवी पंचाशत्येच यास्मृता भुवनाणमे
त्ररूपाभेदात्सत्रऋप्यक्ऋप्यक् जालपकादशाध्यायभेदान्नारायणीस्वयं वैष्णवीवी
शक्तिराख्याता देवी गरुडवाहनी ११ शंखचक्रगदाशार्ङ्ग बहुहस्ता समस्मरेत् एवसा
वैष्णवीशक्तिराख्याता नानवस्वव्रते १२ अथ्य देवि प्रवादथी कथयामितवान ॥

ये देव्युवाचेतिस्मापयेणामिहत्वष्ठमासदा १३ इत्याद्यर्थेनसहैताश्चश्लोकाविंशतिरूपका ततश्चऋ
षिरुवाचश्लोकमादितः १४ अर्थयुक्तनवभिःश्लोकैःसंप्रदायोविधियेते एवं
द्वादशाध्यायेकचत्वारिंशदाहृतीः १५ ततस्त्रयोदशेदेविऋषिरुवाचइत्यथ
पनतेकत्यिंस्यंभूयेत्यादिसार्थत्रयेपुनः १६ मार्कंडेउवाचेतिश्लोकतस्माववोदितः
श्लोकाःषट्चततोदेवाउवाचपरमेश्वरि १७ यत्प्रार्थ्यतेत्वयाभूपश्लोकेनैके
नतत्रक्षिदामार्कंडेउवाचेतिततोवत्रेहयंपुनःपुनः १८ देउवाचपुनश्चैवस्वयं
श्लोकत्रयमेवंततोमार्कंडेयवोक्तिरितिइत्यादनपोशिवः १९ येनेमंत्रद्वयंचो
क्तामावर्णार्मंवितामन्तुमेत्रा· तेहवतेदे कर्यासिद्धिप्रपेदितो २० एकोनत्रिंश

ॐ
१९

नाध्यायेश्चाङ्गन्यस्तत्रविधीयते एवंत्रयोदशाख्यैर्होमतर्पणकर्मणि २१ शान्तानिसप्तसह-
ण्यात्रउक्तानिशैलजेमया सकारादिनकारान्तोमन्त्रः परमदुर्लभः सन्ते
प्रदायविधिनाज्ञात्वाममवमासेश्वन्यथाविफलोमन्त्रःसत्यंसमयोदिते २३ हो-
मतर्पणाकर्येषुमन्त्राज्ञेनमश्वन्यथा उच्चरेद्धनिजयानमथवातर्पयामिच २४ वि-
धिरेषोमयाख्यातोपरमातिरहस्यगः गोपनीयंगोपनीयंस्वयोनिरिवसुव्रते २५ ता-
नयरमरोमन्त्रोनानतःपरसरनातः परतरोमोपद्दोविधिर्नयशैलजेखिले २६ यदीदंते
मयाख्यातंगुह्यातगुह्यतरंमहत् रहस्यंपरमस्यानेदेवानामपिदुर्लभे २७ यन्मनोया-
सनासिद्धिराणिमादियथाम्टते नान्यतन्मदृशोमन्त्रोसत्यंजानीहिर्वती २८ इति ॥

कात्यायनीतंत्रे ईश्वरपार्वतीसंवादे सप्तशतीमालामंत्रकथनंनाम त्रयोविंशतितमपटः
लंपटग्नामनिवासिचविंडलोग्रस्तनःस्थीः अनन्तस्सप्तशतिमंत्रविनाजन
स्त्रष्टसप्तस्तुनराणांश्लोकानांशतपंचकश्लोकंसप्तशतीलोत्रेनत्सप्तशतसंख्यया
२ विभज्यजुहुयान्मंत्रैस्त्रैरितिकात्यायनीमंत्र ज्ञानार्णवमतंचैकमथेवक्ष्यामि
वेस्फुटे ३ कात्यायनीमतेनैवविभागःश्लोकवानहं मार्कंडेउवाचैकःसावर्णिपोद्वा
स्ततःपरं ४ श्लोकमंत्राः सप्तदशार्धश्लोकात्मकास्ततः एकोविंशदेवंस्तुवे
श्योक्तिर्विंशतिस्तथा ५ पुनःश्लोकस्त्वयमर्धपुनर्भवेत् पंचविंशतिपेवंस्या
त्राजाघद्विनिस्तयाः ६ अर्धश्लोकात्मकंमंत्रंदयवैश्यपुनर्भवात् मार्कंडेयपु॰

१२

17

नश्चार्द्धश्लोकश्लोकात्मकः पुनः ८ अर्धश्लोकात्मको मंत्रो राजार्धश्लोकमंत्रकः मंत्राश्च
त्वारिंशद्देवं श्लोकयपन्तष्टयं ९ पुरर्धं ऋषिश्चार्द्धश्लोकमंत्राः पुनर्दशापनरर्धपु
नाराजात्मैकोनाष्टाशिरुच्यंते १० पुनरर्धः पुनः श्लोकः पुनरर्धपुनर्ऋषिपुनरर्ध
पुनः श्लोकाः षरायमंत्राः पुनरर्धकः ११ निद्राभगवतींविष्णोटत्वलांतेजसः प्रभः
श्चेवपादो मंत्राणांपकसमतिरुच्यते १२ त्वलर्धश्लोकमंत्रोप्यश्लोकमंत्राश्चयो
दश अर्धश्लोको ऋषिश्चार्धश्लोकश्लोकात्मपंचवै १३ पुपुनरर्धमंत्राणांसंपंच
नतिस्मृताः भागवानर्धमंत्रे द्वे ऋषिश्लोकार्धकं पुनः १४ श्लोकाः पुनऋषिः श्लो
कद्वयमंत्रद्वयंभवेत् श्लोकाश्चषष्टियाष्टिस्वत्वविंशतिरर्धकाः १५ उवाच ॥

मनवोमंत्राश्चतुर्भिरधिकःशतं उवाचपदमाख्येषु श्लोकद्वादशकेष्वपि १६ मा
र्कंडेयद्वयवैश्यराजत्रयंततः ऋषिपंचकमुद्दिष्टंभगवानेकएवच १७ ब्रह्मै
कंचततःश्लोकंचतुर्भिरधिकंशतं कात्यायनीमंत्रेवैवप्रथमोध्यायईरितः १८
इतिकात्यायनीयमंत्रेप्रथमोध्यायामंत्रविभागः अध्यायादेवऋषिरुवाचेतिसकृ
त्ततः सप्तषष्टिमिताःश्लोकास्तावंतोमनवोमताः १ एकोनसप्ततिसर्वेध्या
यमंत्राद्वितीयकं इतिका· ११ आदौऋषिरुवाचैकःपंचविंशततःपरं निह्मा
नार्थश्लोकाःपुनरोगाकुलान्तरे १२· इत्येतादेव्युवाचैकोगर्जगर्जेतिचापरः श्लो
कोऋषिरुवाचेतिपुनः श्लोकश्चपंचकाऋषिर्देवाचदेव्यैकः एकचत्वारिंशच्छ्लोका

चतुश्चात्वारिंशतश्च सर्वे मन्त्रास्तृतीयके ३ २२ इति कात्यायनीमतं ६ आद्यो ऋ
षिरुवाचेति शाक्ता याः श्लोकमन्त्रकाः षट्त्रिंशास्तु ५ ऋषिश्लोकद्वये देवीतन्त
मरं १ व्रियेतास्त्रिदशाः सर्वे यदस्मत्तोऽभिवाञ्छितं इत्यर्धश्लोकमन्त्रोऽप्यदेवाज्ञच्च ।
लतः पुनः २ भगवत्याहृतं सर्वमित्यर्धश्लोकमन्त्रकः यदेवं निहत्वाद्यं च श्लो
कमन्त्रयं भवेत् ३ ऋषिश्लोकास्तु चत्वारो मनवः परिकीर्तिताः ऋषित्रये तु ।
देव्येकाप्यके देवास्तु पञ्चाभिः ४ उवाच वचनैः श्लोकाः पञ्चविंशति मन्त्रकाः ।
अर्धश्लोकात्मकं मन्त्रद्वयमेव भवेदिह षट्त्रिंशतः श्लोकके ध्याये चत्वारिंश
द्व्याधिका विभज्य गणना कार्या मन्त्राणां हवनादिषु ८ इति कात्या ॥

यनीतः षट्सप्ततिश्लोकयुतेध्यायेमंत्रास्तुपंचमे एकोनत्रिंशदधिकंशतंतेकात्याय
नीमते १ एकोऽऋषिरुवाचेतिपुराशुंभादयस्त्रषट्श्लोकमंत्रास्ततोदेवाऊचुश्लो
वाश्विभोमनुः २ नमोदेव्याइतिश्लोकाः पंचमंत्राः प्रकीर्तिताः त्रयोदशैवमंत्रास्तु
यादेवीत्यादयोपिच ३ एकविंशतिकाश्लोकाश्चात्यंतास्तेषुमंत्रकाः प्रतिश्लोकं
त्रयोत्राश्लेषास्तत्रित्रिषष्टिकाः ४ ६३ यादेवीसर्वभूतेषुविष्णुमायेतिशब्दिताः
नमस्तस्यैइतिश्लोकोविंशत्यक्षरकोमनुः ५ नमस्तस्याइतिश्लोकोद्वितीयस्त्र्यक्ष
रकः अष्टाक्षरस्तृतीयोपिनमस्तस्यैनमोनमः ६ एवंद्वाविंशतिश्लोकेज्ञेये
मंत्रयत्रयेः सर्वैस्त्रयोदशोमंत्रैः सहाप्तीतिरुदाहृता ७ स्तुतामहरेतिचश्लोक

यचैवपुनर्ऋषिः पुनःसप्तदशश्लोकाऋषिश्लोकत्रयेततः ८ इतश्चैवनवश्लोकाऋ
षिरेकोविकाततः चतुश्लोकिपुनर्ऋतचतुश्लोकीपुनः षिर्वश्लोकद्वयेमिलिताच
चत्वारिंशाद्धायाधिकाः श्लोकासमोवाचवाक्यैकोनार्धशतेसह ९ अशीत्यासह
संयोगेयकोनत्रिंशताधिके शतेचैवतुविज्ञेयेश्राहुतीनात्वतीनात्तुपंचमे ११
ऋषेश्चतुष्टयेप्रोक्तंदेवाऊचुःसकृत्तनः इतोवाचद्वयंदेवीऽवाचद्वितीयेतथा १२
द्वाविंशत्याहुतीःश्लोकेषट्पञ्चाशन्नयोमताः एकोनत्रिंशदधिकमाहुतीनांशतेम
ते १३ इतिकात्यायनीतंत्रेमंत्रविभागः ५ पंचविंशतिश्लोकसंयुक्तेषष्ठेध्यायेत्र
कीर्तिताः सर्वेश्लोकामंत्ररूपाद्येकाचऋषित्रयं १ चत्वर्विंशतिमंत्राणांमित्य

वेपरिकीर्त्तिते २ इतिकात्या॰ ८ पंचविंशतिश्लोकस्तुतेध्यायेमंत्रास्तुसप्तमे सर्वेमं
त्राश्लोकरूपाऋषिरुवाचद्वयंततः १ सप्तविंशतिरेवेह मंत्रसंख्याप्रकीर्तिताः २
इतिकात्या॰ ७ सार्द्धैकषष्टिश्लोकाख्येष्टमेध्यायेप्रकीर्त्तिता एकषष्टिश्लोकमंत्राश्चांते
र्धश्लोकमकः १ आदौयको ऋषिश्चैवतिषष्टिमंत्रिसंततिः इतिकात्यायनी ८ ए
कोनचत्वारिंशद्भिःश्लोकैर्युक्तेसप्तीरिताः अध्यायेनवमेप्रोक्तास्तावतोपिमनुद्वयं
१ राजाऋषिश्चेतिचैकचत्वारिंशन्मनुस्त्वयं इतिकात्यायनीनवमोध्यायविभागः
दशमेविंशतिश्लोकैःसार्धसप्ततिरन्वितेः सप्तविंशतिमंत्रास्तुःश्लोकरूपास्ततोतिम :
१ अर्धश्लोकात्मकोमंत्रऋषयस्तुवाचद्वयंतथादेउवाचद्वयेचैवद्वात्रिंशन्मंत्रसंग्रहः

ॐ
२·

20

इतिकात्यायनी· दशमोध्यायमंत्रविभागः श्लोकाश्चसार्धपंचाशज्ज्ञेयमेकादशेस्फु
ट पंचाशतश्लोकमंत्रास्संततेर्धश्लोकमंत्रकः देवीहृदयंश्चविशिष्टैकैकोदेवाएकमि
तीरितं पंचपंचाशदाहुत्यातत्वंचत्रिंशदाहुतरे २ श्लोकेदेवाजञ्चरेकमेवज्ञेयंतत्रमा
यकैः ३ इतिकात्याएकादशोध्यायमंत्रविभागः अष्टात्रिंशत्श्लोकश्चक्रेध्यायद्वा
दशात्मकेएकचत्वारिंशानिस्वमंत्रास्तत्राहुतीहृदयं १ अर्द्धश्लोकात्मकःश्लोकाःप
मंत्रिंशन्मिताश्चराधिः देवुवाचेतिचैकैकंएवंसंख्यास्फुटोदिता २ इतिकात्या· द्वाद
शोध्यायमंत्रविभागः त्रयोदशेसार्धशतेदशश्लोकाःप्रकीर्तिताः एकादशार्धाहुतयो
द्वादशश्लोकमंत्रकाः १ उवाचवचनैःषड्भिःएकोनत्रिंशदाहुतीः मार्कंडेय।

त्रयंदेवीहयमेकोऽत्रऋषिर्भवेता २ इतिमंत्राविभागोयंदेवीमाहात्म्यगोचरः कात्याय-
नीतंत्ररीत्यामयोसोयंस्फुटिकृतः ३ पद्मग्रामनिवासीवकाश्यपयोनंतशर्मणा
तेनायंविभजेन्मंत्रःज्ञेयःसमशतावधि ४ इतिकात्यायनीतंत्रेत्रयोदशाध्याय
मंत्रविभागः १३ ज्ञानार्णवमतेनैवविभागोमंत्रउच्यते प्राथमाध्याययारभ्यत्र
योदशान्ततःक्रमः ७ विसंख्यात्रविज्ञेयाक्रमाज्ज्ञेयंविचक्षणैः पंचद्विद्वित्रि
चतस्त्रिद्विद्विचैकस्त्रिकं २ एवमेकैकमेकंचत्रिंशदष्टिविनिर्णयः तथादेवा
स्तन्येद्वैपेमेरुद्रयुग्मके पंचसंख्यान्तदेवानांआध्यात्स्त्रयोदश श्लोकास्त्वत्वरा
शीश्रुतिस्तथापंचशतानिच ४ एवंज्ञानार्णवमतंमन्यत्कात्यायनीसमम्मिति इतिमं

तद्दयनमंत्रविभागः एवंविभागेज्ञात्वासप्तशतमंत्राणांनवार्णंवंजपदशांशेनक्रमे
णहोमंकुर्युः शतचंडीविधाने दशगुणसहस्रचंडीविधानमित्यर्थः तत्रशतविप्रवरणे
नेशतविप्राः प्रत्येकंदशशःसप्तशतीपाठान्कुर्युः स्वयुतमयुतंनवार्णंवंजपंकुर्युः
कन्याजादशगुणाहवृद्धिः एवंदशदिनेषुसंपाद्यएकादशेन्हिसप्तशतीशताहुत्याप्रतिमं
त्रेलक्षसंख्यनवार्णेनचहोमः ऋत्विग्भ्योदशनिष्कमितंसुवर्णंप्रत्येकंदद्यात् शेषं
पूर्ववत् निष्कलक्षणंतुविष्णुः यवत्रयंकृष्णलेनत्पंचकंमाषकंमाषकैस्तुद्वादशकर्म
ज्ञार्थेसवर्णमासकेसुवर्णाःचतुःसौवर्णिकोनिष्कइतिशेषंपूर्ववत् इतिमहस्रचं
डीदशगुणोयुतचंडीविधिःतद्दशगुणोलक्षचंडीविधिः जपहोमदक्षिणायाकं।

मासुविप्रभोजनेनचदशादशांशुगणान्वेस्रेयं ग्रन्यन्त्रागमे ग्रन्यचजपाद्दैविशेषः ॐम
रतंत्रे वाग्भवंचैवह्रीं चैवब्लूं स्त्रूं क्लीं श्रीं क्रूं चवैकेतनः ह्रौं लीं फ्रौं इतिवीजानिकवचा
वेनपोर्जपेत् ग्रनुलोमविलोमेनप्रतिश्लोकजपेत्स्पनवार्णवेनार्गलायामय
मेवविधिस्मृतः वाग्भवमादिजाकामंमाद्यन्तेकीलकेजपेत् चंडायकाह्लौजसंस्थि
तिः यन्त्रंत्वपरात्वेरंत्वंत्वयेनसिध्यत्यतो न्टपतारंपराचह्रदयंश्लोकादौसर्वंवज्ज
पेत् ह्रदयंचपरंतारंश्लोकान्तेवैजपेत्स्पप्रणवंकामराजंचह्रद्यंपानंत्ततीयके
ह्रदयंकाममतारंचश्लोकानेसर्वंवज्जयेत् शापकीलउत्कीलदोषानश्पेत्यनोत्पस
कृत्पाठैकमात्रेणचंडिकाशुप्रसीदति मायाचभैरवीवाकूचतारंलेरयंत्तवंमंक्रं

ॐ
२२

22

हैंस्रहंइतिप्रोक्तरहस्येप्रथमेन्नृपअनुलोमविलोमेनप्रतिश्लोकेचवैजपेत् मायाप्लुटि
तभैरवीचस्रेंलेंरंयेंह्नेंवेंयेंक्रुंहैंमान्तदिवहूर्चंवरहस्येमध्यमेजपेत् नायोचभैरर
वींकोमेवाग्भवंलंरंयेंह्नेंवेंयेंक्रुंहैंमान्तकाद्योहूर्चमंतेजपेन्नृपअनुलोमवि
लोमेनरहस्यत्रितयंजपेत् एवंजप्ताचंडिकाचपाठमात्रेणासिद्धिदायकामंत्र
रहस्यंतेतकामंलभेन्नृप कलौचंडीमहासिद्धाचकलौचंडीवरप्रदा नान्यविद्याना
न्यविद्याकलौन्नृप गोपनीयंगोपनीयंगोपनीयंप्रयत्नतः रहस्यातिरहस्यंच
रहस्यातिरहस्यकमितियेह्रौं श्रींक्रुंहुंस्रोंलींप्रोंइतिबीजात्म्याद्यंतेवक्कचवप्रति
श्लोकेअनुलोमविलोमेनजपेत् नवार्णवंश्रार्गलप्रतिश्लोकेप्रसर्वंवज्ज ॥

पेत् ऐं ह्रीं क्लीं एवमाद्येनेत्थंवं कीलकेजपेत् ३ ॐ ह्रूं सो नमः एवं वे प्रथमचरित्रे
त्थंवं वज्जपेत् ४ ॐ ह्रीं नमः एवं मध्यमेत्थंवंवज्जपेत् ५ ॐ क्लीं नमः एवमेतेज
पेत् ६ ह्रीं ह्स्रैं एश्रौं लं रं यं त्तं वं यं क्रुं हौं श्रं हं इति प्रथमरहस्यो ७ ह्रीं हं ह्रौं ह्रौं
श्रं लं रं यं त्तं पं यं क्रुं हौं श्रं ह्रं इति मध्यमरहस्ये ह्रीं ह्सौं क्लीं ऐं रं लं फं त्तं वं यं कं हौं
श्रं हं इत्यं रहस्ये अनुलोमविलोमेन प्रतिश्लोकेत्थंवंवज्जपेत् इति सर्वबीजयोवि
धिः ॐ ह्सौं ह्रीं ह्सौं त्तमलवमीडमलवफ्रें ईत्ता ८ उत्कील २ स्वाहा ॐ ऐं ह्रं २
ह्रीं क्लीं ५ ह्रीं ह्रां २ चामुंडेशाये विमोचयचामुंडाये विच्चे विये डामुंडवाह्रीं २ ह्रीं क्लीं
ह्रीं ह्रं २ ऐं ॐ फट् स्वाहा इति फागपविमोचनं ऐं ईं रं लं हं ह्रीं ठं क्लीं डड कीलिन्ये नमः

ॐ
२३

चामुंडायैविच्चेचेविपैंडा[illegible]क्लींदंह्रींह्रूंलंरंइऐं स्वाहा इतिनवार्णावोत्कीलनं १ इतिनवा
र्णावोत्कीलकं ॐह्रूंस्त्रौंउत्कीलय २ स्वाहा २ इतित्रयोदशाध्यायोत्कीलनेह्रींम॰ उत्की
लयोत्कीलयनिष्कीलयनिष्कीलयह्रींस्वाहा साधारणेनजलेननिमज्ज्ययावच्छ्वासा
न्तंप्रत्यन्तरंह्रींमूलंह्रींइत्यष्टाविंशतिजपात्शापविमोचनं १ अथतत्रमतोमालाम
मंत्रस्यस्वमूलमंत्रसिद्धिमंत्रत्वात्पुरश्चरणाभावः जपहोमयोरेवविधानात् अतःसं
प्रदायपरंपरयामूलमंत्रसंपुटीकृतजपेनैवतत्तत्कामनासिद्धिःअतएवकाम्यप्रयो
गमात्रकथनेकृतेतंत्रकारैःप्रयोगानाह प्रतिश्लोकमाद्यन्तयोःप्रणवंजपेन्मंत्रसिद्धिः
प्रणवमाद्यन्तित्रयंआदावन्तेचविलोमतादित्येवंचमहास्तोत्रंपठेत् मंत्रसिद्धिः

स्वाभीष्टप्राप्तोत्तप एवं देव्याश्चरं लब्ध्वा इति प्रतिश्लोकं पठेत् सकलापद्धिनिवारणं मध्ये
हि: संप्रणीं च इत्येक: चरितेचरिते अष्टोत्तरशतमूलमंत्रेज-- पादमाणेन मंत्रसि
द्धिरिति प्रथमः १ एकविंशतिप्रतिश्लोकमावृत्तयो पठेद्धिति द्वितीय २ सर्वमंगल
मांगल्ये इति प्रतिश्लोकं प्रत्याध्यायं आयतयो अष्टोत्तरशतं पठेत् इति चतुर्थः ४ प्र
त्याध्याये षोडशाभिरुपचारैः प्रथमाध्यायादेवतायै नमः इत्यभ्यर्च्य ततः जलेन भू
मौ त्रिकोणमालिख्य चंदनेन यष्टागवंदंतीति रुद्रं ऊद्वयं प्रागादिदिक्षु लिखित्वा पारि
हस्तं दत्वा नवार्णेव मष्टोत्तरशतं जप्त्वा मार्ज्य ललाटे लापयेत् अनेन त्रयोदशपात्र
स्थानि जलानि प्रत्यध्यायं पिबेत् दिवैकभक्तं नागरहेंगच्छेत् कवित्वादिवाक्सिद्धिः इति पंचमः

५ प्रगावप्रदितः प्रतिश्लोकं जपेज्ज्ञानावाप्तिरिति षष्ठः ८ विद्याकामः षण्मासैः व्यस्तसमस्त
व्याप्तिभिः प्रतिश्लोकमाचरेत् प्रत्येकं एवमेकादशमासैर्द्वावायथोदितादिव ४५
७ एवं कृते समस्तसर्वकामावाप्तिः इति सप्तमः ७ गोमयलिप्ते भूतले अष्टगंधेन ता
म्रपात्रे अष्टादशभुजां प्रतिमां लिखित्वा षोडशोपचारैरभ्यर्च्य एष्टतः स्थित्वा पश्चिमाभि
मुखो भूमौ त्रिकोणं चतुरस्रं लिखित्वा कुशत्रयेन्निधाय तिलान्प्रक्षिप्य मृगचर्मासनोपवि
ष्ट एकाली करालवदना इति श्लोकं प्रतिप्रत्याप्य मायुक्तमयोः सकृज्जप्त्वा अध्यायानामनु
लोमविलोमानुलोमैस्त्रिः दशघटीमध्ये समापयेत् एवं द्वितीयाहनि मध्याह्नाद्वीगा
वर्त्तनीया सायाह्नादर्वाक् समाप्तिः तृतीयाहनि सायाह्नादूर्ध्वपरिकल्पनागो ह्यपानेसर्व

शत्रुक्षयश्चसप्तमः ८ पंचगव्येनस्नात्वाश्मामलकचूर्णेनचस्नात्वाश्र्वाईवासः शिवोभूत्वा
सूर्योदयादासूर्योदयेसंघटीयुक्तेमालामंत्रंजपेत् अहोरात्रमध्येप्रत्यक्षचंडिकाभ
वति इतिनवमः ९ प्रणवादिश्लोकंपठित्वाप्रसिद्धोश्लोकंपठित्वाप्रतिश्लोकमन्ते
गायत्रीचरणंपठेत् प्रथमाध्यायेप्रथमचरणंद्वितीयेद्वितीयेतृतीयतृतीयं प
वेचरितत्रयेचरणत्रयेंपठेत् कवचादिरसावशिष्टासिद्धाःपठनीयाःसर्वपाप
क्षयोभवति इतिदशमः १० महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीइदमर्घ्यंस
मर्पयामिइत्यादौ अर्घ्यंपश्चाश्लोकः अतेगायत्र्यास्तृतीयचरणपाठःएवंसंपू
र्णंजपेत् इत्येकादश ११ संपूर्णंगायत्रीमाद्यंतयोःप्रतिश्लोकंपठेत्ज्ञात्वासि:

ॐ
२५

इतिद्वादशः १२ नमोदेव्या इतिश्लोकान्तेपर्वेस्थित्वाप्रथममंडलेप्यस्वप्रथमचरित्रंप
ठेत् परिवर्त्यद्वितीयेषोडशोद्वितीयचरित्रंपठेत् परिवर्त्यन्तृतीयेष्टासप्तती
येपठेत् नमोदेव्या इतिसर्वत्रश्लोकान्तेसर्वश्लोकेपठेत्पुनःप्रतिलोमतयाच
रितस्य ३ ११ पुनरनुलोमेन १२३ तत्कालसिद्धिइतित्रयोदशः १३ वलिःसा
वैपिसिद्धोस्त यद्वाग्वदतिऋक्कूटयस्यपादाष्टकेप्रवादिकंप्रतिश्लोकमाद्यन्तयोः
पठेत् प्रत्याख्यायेन्तस्मान्तर्धेश्वर्यवंपठेत् ततएकस्मिन्कऋक्कूटयेपुनस्त्रयो
दशादिप्रथमोनेत्रयोदशोऋकहंततस्मान्तर्धेश्वर्यन्त्यंष्टष्टपादयकेपर्वेप्रा
तिश्लोमेनयजेत् पुनःप्रथमादिमष्टष्टपादाष्टकेचतुर्थेश्वयंएकस्मि ॥

25

न्त्रत्हपुयष्टाप्रथमादिवत्तर्षअर्थचंपंचमेयोर्चेअवमिष्टेष्टपादाष्टके एवंकृतेनेवाक्
सिद्धिर्भवति इतिचतुर्दशः १४ संत्याःसंतुयजमानस्यकामाः एकोनपंचाशका द्वि
नेप्रतिश्लोकेमेतेनपठेत् व २१ वा॰ १७ इतिपंचदशः पराण्यंईद्वेष्टानि अ॰
ष्टानिद्रविणानियेहिइतिप्रतिश्लोकमादौपठेत् द्रव्यप्राप्तिः इतिषोडशः १६ ये
हीतिमित्रपार्थं इतिसप्तदश १७ ब्राह्मणा अस्मिन्त्राह्मणाः परस्मिः तृतीयेश्लोके
ब्राह्मणस्यामन्येदेवपानाउतपितृयाणाः सर्वानृषयो ब्राह्मणप्रातीयम स्वहस्ते
नभूमिमयलिप्यपरिस्तीर्यस्थिता अपसर्पंतु आपोहिष्टेतिपरिषिंचेमूर्द्धनिहृ
दयेहस्तंदत्वा ब्राह्मणा इत्यष्टोत्तरशतंजप्त्वा अर्घंजलमादिव्यअष्टोत्तरशागाय

अभिमंत्र्यपिबेत् आदौ अनृणा इति मंत्रं जप्त्वा अध्यायं जप्त्वा यन्मलमेव मंत्रं अष्टोत्तर॰
शतं जपेत् अग्निसंस्थाप्य दधिमधुघृतमेकत्र कृत्वा संस्थाप्य तिलद्राक्षाशर्क
राश्त्येकत्रकसखसूवारोयाकमलग ४ इत्येकत्र तद्द्रव्येषु प्रत्येकं जपेदष्टोत्त
रशतं हुत्वा श्रौतौ अध्यायश्लोकेन हुत्वा पुनर्मंत्रेणाष्टोत्तरशतं जुहुयात् अग्निविस
र्जनांतं कृत्वा पुनरग्निमाधाय मारभेत् विधिः पूर्ववत्सर्वं एवं त्रयोदशाध्याये
र्यंतं कृत्वा ऋणविमोचने भवति इत्यष्टादशः १८ ताम्रपात्रे पायसं प्रसार्य॰
घृतशर्कराभ्यामाछाद्य नमो देव्या इति मंत्रेण संपूर्णां प्रवेशागम्याविलिख्य षोडशो
पचारैः नमो देव्या इति मंत्रेणाभ्यर्च्य त्रिः पठित्वा मन्त्रयेत् एकविंशतिदिनप॰

यैर्नं देव्याः दर्शनं प्राप्तं भवति इत्येकोनविंशति १९ द्वादशशेषमिति जलाधारयो
ग्योः ताम्रकलशमव्रणं गृहीत्वा संगमे गत्वा तिमेन्त्रैरावाल्यप्रार्घ्यं ज्ञानदद्येज ले स्थि
त्वा त्रयोदशाध्याये सकृत्पठित्वा कलशमापूर्य तं यमथेन्मंत्रं च पठित्वा वर्तनेन परि
हृत्य कुलाभिमुखो भूत्वा तीरमागत्य गृहाभिमुख तद्विष्णोरिति ऋक्त्रयं पठेत्
पश्चान्मार्गे स्थित्वा श्रीसूक्तं पठन् गच्छेत् रक्षपाद्यादि गवेष्यमिति पठन् गृहम
ध्ये प्रविशेत् एवमेकमंडलमध्ये स्वस्थादि लक्ष्मीप्राप्तिर्भवति अथ लिखितायां अथ
लित्वायां भूमौ द्रोणपरिमित धान्यराशेरुपरि वैदिकविपिता कलशं संस्थाप्य व
स्त्रादि परिधाप्य ताम्रकलशोपरि सुवर्णमित स्वर्णपात्र चत्वारं संस्थाप्य तद

ॐ
२७

27

परिवर्त्तयेच्छास्त्रवर्णेशलाकयायाऽर्ध्वमस्यत्रिकोणांतन्मध्येस्ववर्णबिंदुकृत्वारूपंदे
हिभगंभगवत्तिदेहिमोक्षज्ञानंदेहिधर्मदेहिसर्वकामाश्चदेहिमेइतिभगमंत्रेणाष्टो
त्तरशतमभिमंत्र्यशङ्क्वेतिमंत्रेणषोडशोपचारैरभ्यर्च्यतिमेवमंत्रेणतर्पयेत्तंत्रेस्व
शान् ब्रह्मोत्तरसहस्रंभगमंत्रंजपेत् ततःकलशमस्वसूत्रंवध्वाहुत्वापंकाविं॰
शतिवारंभगमंत्रंपठेत् घटस्यजलेयंपिवेत् मंडलमध्येमहाभाग्योदयशान्तिश्च
हप्रवेशानंतरमेवायप्रयोगः इतिविंशति २॰ शमीगर्भाश्वमूलमृदासनंपरिकल्प्य
तत्रासनेकृत्वाअयुतगायत्रीजपमात्रयोदशाध्यायंपठेत् दशदिनावधिसर्वपापक्ष
यःदेवताप्रसन्नास्यात् इत्येकविंशः २१ षोडशाहाप्रवतीमानीयपुष्पनेलंदे ॰

वीवाचेति मंत्रेणाष्टोत्तरशतमभिमंत्र्य मस्तकेऽभ्यंगं कृत्वा इमं मे गंगे इति सकृज्जलम
भिमंत्र्यानेनोग्रगन्धेन वरुणस्य विहानिति मंत्रेणाग्निसंस्थाप्य प्रदीप्यतेनानेन जलेन
नोसंस्नाप्य पुवे वस्त्राणीति वस्त्रयुगलं दत्वा श्री० पुष्पं वर्चस्यामिति मिश्रनेनालंकृत्य
नाभेराकंठः श्वेतचंदनेन मृषपीनेन सूमध्ये रक्तसिंदूरेणा देवीवाचेति षोडशोप
चारैरभ्यर्च्य मस्तके दयेयोनिवस्हशानुमाला मंत्रेत्रिः पठेत् मंडलांतं सर्वसिद्धिर्भ
वति इति द्वाविंशः २२ इंद्रप्रेक्षानिति कृत्कृ प्रतिश्लोकमादावनेनैव पठेत प्रेष्टद्रव्य
प्राप्तिर्भवति इति त्रयोविंशः २३ तस्यैव सप्तममंत्रविभागे षत्र्यपतमादौ प्रतिश्लोके
पठेत् इति चतुर्विंशतिः २४ एतस्यैव पादचतुष्टयपानामायेतयोः पाठो चत्वारः

ॐ
२८

प्रकाराः प्रथमाध्याये प्रथमः पादमाद्यंतयोः प्रोक्तं द्वितीये द्वितीयं तृतीये तृतीयं च तुर्य्ये च ।
तुर्य्यं एवं पंचमादिद्वादशान्तत्रयोदशाः शुद्धाः संपूर्णाः एवं मंडलमध्ये सर्वं मनोरथा
नाप्नोति इति पंचविंशः २५ नवार्णदुर्गामंत्रे वा माद्यंतयोः प्रतिश्लोकं पठेत् मंड
लान्ते ये कामं मनसा विभांति तं तं प्राप्नोति इति षड्विंश २६ दुर्गामन्त्रमादाव
न्ते च शतं जपेत् सर्वसिद्धिः इति सप्तविंशः चंदनलिप्ते गृहे शुद्धे अष्टदलानि
संलिख्य मध्ये चटाग्रे गले अस्वताहुत्वाऽष्टदलं वा संलिख्य प्रागादिक्रमेण स्वरा
ल्लणपाद्य षष्ठकं मध्येऽष्टदलान्तर्गते भूमौ नवार्णमन्त्रं विलिख्य षोडशोपचारै
रभ्यर्च्य तदुपरि कलशं संस्थाप्य तत्र जले चंदनेन एवं मन्त्रं संलिख्य एवं ॥

वदभ्यर्च्यनइपरिस्रवर्णापत्रेणवर्णाचंचंदनेनविलिख्यप्राणप्रतिष्ठाप्रवः संरषोड॰
शोपचारैरभ्यर्च्यप्रदक्षिणापरिक्रमेन मालामंत्राहृत्यतेपुष्पांजलिंपूर्वकलशोपवेन
वाहत्मयः अंतेविसर्जनेभूमिलिखितस्पवायाव ज्जीवेनविसर्जने आवाहना
दौनवडुर्गामंत्रास्तु ब्रह्मयज्ञानब्रह्माण्याः १ अस्मेसोमस्त्रियंमहेश्वर्याः २ क्रमा
रेमालाक्रमार्याः ३ विसर्पेणवैश्यव्याः ४ उद्धृतासिवराणवासव्याः ५ गर्भ॰
येहिसिनीवालिनारसिंह्याः ६ इन्द्राणीमासुनारिष्वइन्द्राण्याः ७ गौरीर्मिमायेतिई
शान्याः ८ एवंमेडलांतहृत्वायावज्जीवंश्रीनेम्भचातिइत्यष्टाविंशतिः २८ मोघ
मन्नंविंदतेइत्यृचंप्रतिश्लोकमंत्रेपठेत् मेडलांतअप्राप्यितमन्नंप्राप्नोमितिइत्येको

ॐ
२५

नविंशः २९ माहिस्तीष्टपितरइत्यर्थर्थचमष्टमाध्यायस्याद्यंतयोः अष्टोत्तरशतंज
मात्रयोदशांतंपठेत् द्वितीयाहन्नोअष्टाध्यायमध्येअष्टोत्तरशतेनजप्त्वासमापयेत्
एवंतृतीयाहतोअष्टमाध्यायस्यप्रतिश्लोकादौजप्त्वासमापयेत् एकोनपंचाशद्भि
र्दिनैःपरिकृत्यकृत्यादिवैरीकृतंसर्वदोषान्दहति इतिजप्त्वापुनरनुलोमेनजप्त्वा।
अवशिष्टानध्यायान्जप्त्वापुनःपठेत् आद्यंतयोर्विपरीतमष्टोत्तरशतंजपेत् शत्रु
नाशःध्रुवंवयादेविमत्कृपाभवति इत्येकत्रिंश ३१ मालांमंत्रपाठेनशार्करम
भिमंत्र्यपिवाप्तिशाकेरोदकंसवासिन्योपानीयं जनमध्येख्यातिगोलस्य इतिद्वात्रिंशः ३२
चतुर्दश्यामावास्ययोःसंध्यौनिजायमानेसुगंपालकृतोरक्तवद्धोमरीपोयावृद्धकाष्ठ

यानिसंपाद्यतद्रूपानितत्तन्नामस्थानेपठेत् दंपतिसमयेसंपेराद्रये: कृष्णाङ्गानिर्मि
यात् ततस्तानिगोपयेत् तेषन्यतंमयसेदीयते ससनर्यलमेत् मध्येक्षपेनक्षपये
त् पुनस्तस्यैवयोगेनप्यैवकरणीयेंविद्यानीनिश्चलभते इतित्रयस्त्रिंशः ३३ पुरुष
सूक्तेनप्रवहज्जलपूर्णकलशमानीयषोडशार्चेनषोडशोपचारैः संपूज्यपुरुषोत्तर
सहस्रेनवार्णवेनाभिमंत्रपाययेत् अपूर्णास्यपुनःपूरणीयंजगाढस्यभवति इतिचतु
स्त्रिंशः ३४ यद्वाङ्दशर्णायायसेनहोमःपूर्वमंत्रेणकार्यः वर्षपर्यंतसर्वेलोकावश्यणभ
वति इतिपंचत्रिंशः ३५ अयतेयोनिकृत्वि॰ अयंमंत्रःप्रतिश्लोकमाद्यन्तयोःपठेत् दशावा
रंसम्यक्पुत्रोभवति इतिषट्त्रिंशः ३६ उद्यंनयेतिश्लोकमाद्यंतयोः पूर्वाभिमुखएवप्रथ

माहुतिजपेत् द्वितीयाहुतौदक्षिणाभिमुखःतृतीयाहुतौपश्चिमाभिमुखः एवंप्रथम
दिनेएवंमंडलांतेकृत्वाअग्रेतेताम्रपत्रप्रकाहुत्याहोमःज्वरादिसर्वरोगान्नश्यति इति
सप्तत्रिंशः ३७ मल्लकडुग्धघटःदुग्धहस्तेजलघटः डयोर्म्रगपद्धाराःपातयन् प्रश्च
तथैवप्रदक्षिणीकुर्यात् शतमालांमंत्रपाठेनत्रैलोक्यंवशंएवभवतिः इत्यष्टत्रिंशः ३८
ताम्रपात्रेवामहस्तेजलंगृहीत्वादक्षेनमुखंपिधायअष्टोत्तरशतंनवार्णीमंत्रंजपे
त् जलमभिमंत्र्यआपोहिष्ठेतिमार्जनंविधायपीत्वाअष्टोत्तरशतंजपेत् एवंमंडलांतेकृ
त्वातस्यपापवर्जीवेसर्वेवशाभवंतिसहकुटुंबस्यमिष्टान्नप्राप्तिर्भवति परकृतकृत्यादिकं
नवाप्नतेतदग्नेप्रौढिनिकस्यापिभवतिइत्येकोनचत्वारिंशः ३९ प्रथमदिवसेअष्टोत्त॰

रसहस्रंनिशीथेनग्नःसंजपेत् द्वितीयेपुष्पैतैलाभ्यक्तःसर्ववन्नवार्णवंजपेत् भुक्तवती
येपुष्पतैलेनश्वेतशरीरः पूर्वादिशामग्निपरिहृतः पायसंनिवेद्यंजपेत् चतुर्थे
पुनस्तत्क्षणीजयेत् कूष्मांडनारिकेलादवलिसामग्निपरिहृतः प्रवारस्थापनीया
देव्यादर्शनेप्रत्यक्षंभवेत् इतित्वारिराः नवार्णवंपठित्वापंचाशन्नाधिकाग्नुता
यमर्घणानिकर्तव्यानिरट० हमागत्यसर्वसिद्धिः इत्येकचत्वारिंशः ४१ पिंसंगम्र
ह्रिमंत्रेप्रतिश्लोकंजयेत्दशावारंसर्वकर्माणानिहृतिःद्विचत्वारिंसः ४२ शांतेजी
वेतिऋचाप्रतिश्लोकादौहूर्वाढ्यग्रद्धूचीरवेडभमभुलो० लिनेनाप्तनहोमाहयस्मा
रनिहृतिः इतित्रिचत्वारिंशः ४३ श्राकृष्टेन० त्र्यंबक० जातवेदसे० प्रतिश्लोक

ॐ ३१

माचंनयोर्वैपरोत्पेमालोमेत्रजपेत् परकृत्यादिकनवायनेश्तिफलेचतुश्चत्वारिंशः ४४
माहृष्टेनप्रति श्लोकमादौ पठित्वाआपोहिष्ठेतिऋचेवमार्जनेश्रावायाथनवाभिः मा
र्जनस्यपापनिहानिश्चज्परनिहानिश्च इतिपंचचत्वारिंशः ४५ कुशोपस्थितहस्तेकुशेषुपा
त्रेताम्रमयेजलेगृहीत्वातदुपरिकुशान् संस्थाप्य देवेणाछ्वाचनवार्णेवेनएकविंशति
वारमभिमंत्र्यजलंपिवेत् एकविंशतिवारंमेडलोतेवाक्कविवादेवाक्कभवति इतिषट्
चत्वारिंशः ४६ पुत्रकामनयाएकचत्वारिंशदिनपर्यंतेकामवीजसंपुटितेत्रिशाहुतिः
४७ वश्यपेत्तदिनत्रयपर्यंतेकामवीजेसंपुटितदशाहुतिः ४८ उच्चाटनेसप्तदिनप
र्यंतेमायावीजेनसंपुटितंफडिति पल्लवेनत्रयोदशाहुतिः ४९ द्रव्यकामेनरमावीज

माचंनेपंचदशाहुतिः पंचदशादिनपर्यंतकार्यं अथनवकोष्ठीकीविधिः पंचगव्यादिप्राश
नेननिर्मलोभूत्वापूर्वमष्टुनगायत्रीप्रजप्यपुरुषः यानप्रष्टः संस्थाप्युतेजस्वाशुभेमुहू
र्तेरात्रौश्रादिदिक्षुचंदोवख्याशागादिक्रमेणनानादेवतामास्यषोडशोपचारैः संपू
जयेत्ततोमध्येस्थितमाचष्टाष्टदलागिवख्याशाकूपश्चिमसूत्रेणपादाग्रष्टयोर्वख्याष्टजे
ईशानवायव्यंतदयस्याग्रलोःदक्षिणोदिचोतदयःनैऋत्येशानेनतदयः पर्वंवख्याउ
पायविशेषश्रीजगद्धात्री १ यासंस्तुतामवे २ यामाप्तुनेयोङ्ह ३ यासंस्तुतस्यणमेव
ह ४ सर्वोवाधाप्र० ५ सर्वमंगले ६ स्तुतिस्थि ७ शरणागतदी ८ सर्वस्वरूपे ९
पतन्नवकोष्ठकजयन्त्सेततोमध्येस्वदंगाध्वनिश्रवणोपरियानवस्त्रमन्त्रच्यमस्तके

ॐ
३२

वध्रीयात्ततोबोवीणारवश्रवणावरारेश्रनस्तयथाश्यित्वाष्टर्दवज्जपेत् ततःउभयरवश्र
वणावसरेस्त्रगंधिसामग्रीनैवेद्यसामग्रीहस्तयोः ध्वनाजपंतिष्ठेत्ततोइवावाव
मानोजरनमस्कारानारभेत् ततःअष्टोत्तरसहस्रेनमस्कारानेतरेउमायाश्रवतीभ्यो
स्वमूर्ध्निश्राविषेकंकारयेत्वहिश्रीलणेराविसूक्तेशांत्रेकंश्रीसूक्तंचवाचपीततो
भिषेककर्त्रोश्रवत्योभोजनंदद्याद्यथेष्टं ततःसुखेशापीतेतेडुतरेभगवस्ताःकृषा
इतिसप्तचत्वारिंशः ४७ अनिनरोदीयितिभिरश्णोः पंचविंशार्चेयइत्याविश्वाभूता
निसदार्चइत्येनत्सूक्तेआध्यायप्पदोश्चतेवजपेत् यदारवेश्लोकादोपकंसहस्रणी
तेवशिष्टंपठेत् मावत्तात्वेलभनेइत्यचत्वारिंशः ४८ अथश्रीसूक्तप्रकारंरवषे

तिश्लोकादौ संपूर्णां पठित्वा अवशिष्टेन तु पूर्णीं पठेत् एवं द्वितीयादिमारभ्य पंचदशाक्षरकृप
र्यंतं पंचदशपूर्तिं पठित्वेति पंचदशप्रकारः षोडशाशावारमौदौ सकृज्जप्त्वा श्लोकान्ते सकृत् इ
तिक्रमेण संपूर्णां पठित्वा नेत्रनः षोडशवारं जपेत् एवं षोडशाहतनयः सर्वकामसिद्धिः
इत्येकोनपंचाशत् ४९ पीतान्तेन तु जेय रूपादिक्रमार्गेण विरचिते भवति ऋचामा
वाल्पषोडशोपचारैः पूजयेत् अथवा श्लोकेनावाह्य ऋचा पूजये त् षोडशाङ्गं पंच
शत् श्लोकपूजाः भवंति महासंपत्तिदाभिः इति पंच ५ त्रयोदशाक्रमारीप्रवृत्ति
ऋचं षोडशोपचारैः संपूज्य अध्यायं पठेत् एवं त्रयोदशाध्यायात्मकाहृतिः द्वितीये
दौ २१ ततस्तृतीये ३ १२ ततश्चतुर्थ्यादि इति क्रमेण संपूर्णं इति षोडशाहृति महासि

द्धिफलंभवति इत्येकपंचाशत् ५१ चरितादौएकवस्त्रसमर्प्यं अध्यायोतेचैकचरितांते
चैकं इतिषोडशवस्त्राणिभिन्नरंगाणिसमर्पणीयानि श्यामंकालीकरालवदनां
तु ध्यायेत् अन्नयपेहेराजमासनादिवहुवस्त्रफलप्राप्तिः स्वल्पैरहोभिरित्यस्य
ह्रींक्लींमितिद्विराहत्याकरखड्गेगोविंन्यस्यरक्तोंवाधिष्ठितेतिध्यात्वा ॐह्रींस्वल्पैर-
होभिः इतिश्रीइतिसहस्रत्रयंपुरश्चरणंइष्टसिद्धिर्भवति १ दुर्गामंत्रस्यईश्वरऋ-
षिः महाकालीदेवता अंबीजंक्लींशक्तिः ह्रींकीलकंजयेविनियोगः ॐऐंदुर्गेस्मृताः
पदेतिपद्य हिदादिन्यासः चिंताश्रीलक्षपुरश्चरणंअथर्ववांऔंरोदुर्गेश्रीयतनइंद्र·पि· ॐदा
रिद्र्य·चिंताः ॐमघव·जहि ॐह्रींआदौशरीरसुध्यर्थंगायत्रीद्वादशसहस्रजप ॥

यः इति द्विपंचाशत् ५२ द्रोणमितधान्यराशित्रयक्रमेण रजतसुवर्णताम्रैः महा
कालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीप्रतिमात्रयं निर्माय उत्तरे महाकालीं रजतोक्तकूटा
सनां मध्ये सौवर्णीं महालक्ष्मीं अष्टादशभुजां सिंहासनां दक्षिणे महासरस्वतीं ता
म्रमयीं महासरासनां च ध्यात्वा श्रीसूक्तेन षोडशोपचारैः संकल्प्य प्रथमसप्तम्ये महाका
ल्यै मंत्रसप्तान्तसमर्प्य द्वियेवक्ताहरिद्राक्तां गृहीत्वा प्रथमचरित्रेण प्रतिश्लोकन
समस्तव्याहृतिभिः संकल्पयेवं मध्यमचरित्रोत्तमचरित्रैः पूजयेत् षण्मासैर्विद्या
प्राप्तिर्भवेत् इति त्रिपंचाशत् ५३ इति विमलानंदनाथविरचितायां तारा भक्ति
तरंगिण्यां समस्तशान्तिकाम्यप्रयोगाः १२ ईश्वर उवाच शृणु देव प्रवक्ष्यामि भक्ता

ॐ
३४

नोहितकाम्यया महाकाल्यामहालक्ष्म्या स्वरोस्वत्यास्तथैव च दीपदानविधिं वक्ष्येऽग्र
णाङ्कुलन्तरं प्रिये तैलाभ्यंगे विधायादौ रक्तो वरयुवः शुचिः २ पूर्वतोऽष्टदलेप
मे शातमष्टकविभूषितो पलैः षोडशभिस्ताम्रं कलशं स्थापयेत्सुधीः ३ पंचर
त्नसमोपेतं दूर्वायैश्च दलान्वितं रोचनाकुंकुमोपेतं वस्त्रयुग्मफलान्वितं ४ तच्चो
र्ध्वोपरि न्यसेत्पात्रं ताम्रमष्टदलैः कृतं तत्रस्थाप्या महालक्ष्मीः पद्मकुलसुगान्विता ५
पलेन वा तदर्धेन तदर्धेनापि या कृता सुन्यासा ह्यंभजा देवी कर्पूरागरुचन्दनैः ६
तदग्रे यदिकाकर्योषोडशाग्रलमानन चतुरस्रा समास्थित्रिकुष्ठापे चतुरःयुलो
७ तत्र संस्थापयेत्पात्रं पलाष्टकविनिर्मितं तत्र प्रज्वालयेद्दीपान् गोघृतेन त्रयो

दश ८ आवाहयेत्तत्रदेवीं प्रथमं ध्यायेद्देवतां उक्तरवगलामंत्रे सहस्रभुजमेडिते
९ ॐ ह्लीं वगलामुखि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं स्तंभय जिह्वां कीलय बुद्धिं विनाशय
ह्लीं ॐ स्वाहा रक्तवस्त्रभूषाभोगगधानैः पूजयेत्ततो ततो विल्वदलैः पुष्पैरध्यायादे
न्तु पूजयेत् १० मंत्रैर्दशभिरेवात्र तन्मानिगदितः शृणु विश्वेश्वरी जगद्धात्री या सं
स्तुता त्रयं तथा करोतु समानास्त्रिषु पर्वेषु नु संगः प्रकीर्तितः सर्ववाध्यप्रशमने श्र
दनणागतश्यापि १२ सर्वस्वरूपश्चैते सर्वाभ्युदयकारकाः शत्रूणां निग्रहे सर्व
वाधाप्रशमनपरं १३ एवं सत्कासत्यन्पराभिर्मंत्रैश्च पूजयेत् ततो ध्यायेत्स्वाति स्तो
केषु तुस्वा वे पूजयेत् १४ पुनः पूर्वोक्तिमंत्रैश्च वगलां संपुटैर्पंजेत्त षटपदीपोति

ॐ
३५
35

धायपायसंवितिवेद्यच तोमूलदक्षिणीनेतुनी राजपरमेश्वरी एवंद्वितीयाध्यायादित
नयध्याध्यायदेवतां १५ पूजयित्वामहापूजा मेनेदेव्याः समाचरेत् तद्दक्षिणेम
हाकालीकुंभेसंस्थाप्यपूजयेत् १७ दीपेषुपूजनंचैवमुत्तरेतुसरस्वती एवमे
कोनपंचाशद्दिनेषुप्रत्यहंचरेत् चतुर्विंशतिरेवास्यष्टादशापिसमाचरेत्
१८ प्रत्यहंभोजयेद्भाव्याःकुमारीस्सुवासिनी २० ताभ्यःकंचुकवस्त्रादिदद्याद्वै
वत्रयोदश एकैकांवायिसंपूज्यतदंतेहोमसमाचरेत् मंडपांतःपद्मकुंडेपायसे
नविचक्षणः चतुरस्रेवापिकुंडेविल्वपत्रयुतैस्तिलैः २१ चतुरस्रेणवाहुत्वाकुंभा
द्भिःस्नानमाचरेत् आचार्यंपूजयेत्पश्चाद्गोशांतंदक्षिणादेदे २२ पलत्रयनीमाणि॰

श्वेताश्वबद्धत्रवासरे पलमेकं महालक्ष्म्यालदद्यर्थमित्तरवात्र २३ गुरवे चापि कं देयं
सप्पदानेनश्चैवच सप्तदानेवभूदानेम्बेतवस्त्रेमनोहरः २४ उपवासरताः सर्वे
भूस्वरप्पानिरतासदा शूद्रस्पर्शविहीनास्तुनोहूलीलेहृतः सदाः २५ नवरात्रो
दितःसर्वो विधिरत्रप्रकीर्तितः यदिव्याप्यककलशोपजेदेविं यहहृया २८ यन
पुत्रकुलत्रार्थीह्यवीन्हेन्तसमापयेत् शाकन्नादनकामस्तुश्वपरान्हेयपन्ततः
सहस्त्रंवाशतंवापिब्राह्मणाननिभोजयेत् सर्वान्कामानवाप्नोतिनात्रःकार्यावि
चारणा २९ इतियोगिनीतन्त्रेवैहायसीपटलेमन्त्रशांतीदीप दानविधिः अथप्रयो
गः कार्यानहूलयोदिनेचंद्रानकुलेप्रातरभ्यंगस्त्रानेहृत्वारक्तावरधरोदेव्यादिन

ॐ
३८

36

गुर्वादीन्नमस्कृत्यदेशकालौसंकीर्त्यममसभार्यस्येहजन्मनिजन्मान्तरे वामनोवाचा
यकर्मणाकृतानांपापानांनाशार्थंश्रापुष्पान्त्वपुत्रावाप्तिप्रतिबंधकेनगोवत्सवि-
योजनेनमातृबालवियोजनेनवापरद्वैधेणायरुद्धेषेनवास्त्रगाशावमह्नणेनवा
लघातेनवातथाश्रन्यास्त्रियाःकृतदोषजातानान्यडुम्बस्त्रीचेलाञ्चलस्पर्शजन्यदोष
नटाकासनसंवाह्निजनितसर्वसंततिप्रतिबंधनिरासार्थंकर्तदीर्घायुष्मत्सुपुत्रा
वाप्त्यर्थंसमशान्तीदीपदानविधिंकरिष्ये तदादौनिर्विघ्नतासिद्ध्यर्थंगणपतिपूजने
स्वस्तिपुण्याहवाचनमातृकापूजनंनान्दीश्राद्धंचकरिष्येइतिसंकल्पपूर्वोक्तप्रयोगा
णानन्तरयोगफलंसंकल्पेऽद्दत्तेत्वा· ततःपूर्वेषोडशाग्रलपरिमितेवत्तुंदयलोत्त ॥

तद्गृहमध्ये चतुरस्रस्थंडिले कृत्वा तत्र चतुर्गलेयंत्रं विलिख्य तत्र कलशं षोडशपले त्र यथावि-
धिवत् संस्थाप्य तत्राष्टदले पूर्वादि जयायै ० विजयायै ० अजितायै ० अपराजितायै ० नि-
त्यविलासिन्य ० अघोरा ॰॰ ० मंगलायै ० इत्यष्टशक्ति ० संपूज्य कलशे पंचरत्ना-
पदलान्वितां दूर्वां रोचनांकुंकुमहेमवस्त्रयुगं निधाय तत्राष्टभुजां सुवर्णां प्रति-
मां पलेन तदर्थेन वा कृत्वा अन्तरणपूर्वकं प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा गृहावैत्यनेन क-
लशे संस्थाप्य रूपं देहि पुत्रान् देहि धनं देहि ० इति संपूज्य करान्वितेत्यनेन पुष्पाञ्जलिं
दत्वा एवं विधिना तद्दक्षिणे महाकालीमुत्तरे महासरस्वतीं च संपूज्य कर्पूरागरु परि-
मलद्रव्यैः हरिद्रासिंदूरकज्जलपुष्पतैलादिकेशसंमार्जन्यादर्शादिभिः संपूज्य।

ॐ
३७

37

तदग्रे षोडशाङ्गुलपरिमितां चतुरस्रचतुरङ्गुलोच्छ्रितां कृत्वा तदुपरि ताम्रपात्रं द्वात्रिंशत्पल
पनिर्मितं निधाय तत्र कपिलाघृतमन्यघृतेन वा पूर्णं स्ववासिन्यादिभिर्मिलितरक्तादि सू
त्राक्तानां त्रयोदशावर्त्तिभिर्दीपान्प्रज्वाल्य रूपं देहि· स्तुतास्तैः करोत्यादिवर्तिनैः स
र्ववाधाप्र· कायमिस्मात्प्रदापकं सर्वमङ्गलविष्णुमाये इत्यादिभिः पुष्पाञ्जलिं द॰
त्वा पूर्वं प्रथमदीपं ये प्रथमाध्याये देवतापुष्पाञ्जल्यन्ते संहृत्य एवमेव त्रयोद॰
शाध्यायान्ते प्रतिश्लोकपुष्पाणि समर्प्यान्ते नवभिः श्लोकैः विश्वेश्वरीं ज ७ यासंस्तुता
१० करोतु सा ० यासंस्तुता ० करो ० ४ सर्वाबाधा सर्वमङ्गल ८ रक्षांसि यत्र ३ शा
रणागत ५ सर्वस्वरूपे ९ एतैर्मन्त्रैः प्रत्याध्यायमन्त्रपुष्पाणि समर्प्य एवं प्रत्याध्या॰

येषुणपायसशर्करसद्यस्तमहूतनैवेद्यः ९ सर्वबाधादिक्षोभेषु समस्त्रमहानकः स
मरोगविनाशनमित्यादितत्कामनोज्ञैर्वैः कार्यः अंतेमहापूजाः सनाध्यायेवस्त्र
णाद्यं सुवासिनीत्रयं भोजयेत् एवमेकोनपंचाशद्दिनेमहतिकार्यमध्यमप्रयो
गेचत्वविंशतिदिनानित्रयोदशदिनानिकनिष्ठः कर्मांतेपातवस्त्राणान्धूप
सुवासिनीभोज्याः आचार्यायतत्रयमितंदत्वानृपोवमाचार्यायदत्वास्त्रंशुपेन
पुत्रमार्भिः वपेत् ओं ह्रीं रक्तचामुंडे त्रुरुत्रुरुअमुकंमेवशमानयस्वाहा अनेनमंत्रा
ध्यायमाध्यंनयोः पूजयेत् सर्वांतेअयुतहोमहोमयेत्कुष्टतैलेनरक्तचंदनराजिका
सहस्राहुतिमंत्रेणराजानंवशमानयेत् मधुचाणाकपुष्पंचरात्रौहुत्वानुपूर्ववत्

चक्रवर्ती भवेद्ध्रुवं अस्मिन्मंत्रप्रभावतः पूर्ववत्सर्वकामित्यर्थः आकर्षणोत्तमकं आकर्ष-
य स्वाहा अन्यतमं वा पूर्ववत्स्तंभनं ॐ ह्लीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां वाचं पदं मुखं स्तं-
भय जिह्वां कीलय बुद्धिं विनाशय ह्लीं स्वाहा इति मंत्रस्य पूर्ववत्पूजा होमादि एवं
एवं मोहनोच्चाटनादि निग्रहेतत्सर्वबाधाप्रशमनमित्यादि यथास्थितं पठनीयः
धनार्थं बिल्वपत्रैः पूजा वश्यार्थं करवीरैर्जपाकुसुमैर्वा पुत्रार्थं तुलसीदलैः व-
स्त्रस्य यो वशीयाः दीपको वा नंदते होमं पद्मकुंडे वा चतुरस्रे स्थंडिले वा होमं संपा-
द्य आचार्यं संपूज्य गोदानं दक्षिणां दत्वा अन्यानुपदानान् कृत्वा कल्पानुक्रमेण आसं-
पादयेदेव समर्थ इति क । इति श्रीविमलानंदनाथविरचितायां ताराभक्तितरं-

गिरायां सप्तशतीदीपदानं मयोभाः वाराहीतंत्रेच देवीपाठफलं देवीगुह्याद्गुह्यं गद

तो मया २ संकल्पपूर्वं संपूज्य मन्त्रयोगेषु मन्त्रक्रमात् पठनाद्बलिदानाच्च सिद्धिमाप्नोति

साधकः उपसर्गोपशान्त्यर्थं त्रिरावृत्तिं पठेन्नरः ग्रहोपशान्तौ कर्तव्यं पंचावृत्तिं वरा-

नने महाभये समुत्पन्ने सप्तावृत्तिं समुच्चरेत् नवावृत्त्या भवेच्छान्तिर्वाजपेयफलं

भवेत् १ राजवश्यादिभूत्यै च रुद्रावृत्तिमुदीरयेत् १ अर्कावृत्त्या कामसिद्धिर्वैरिहा-

निश्च जायते १ मन्वावृत्त्या हि नाशः स्त्र्यारिविशतामियात् सौख्यं पंचदशावृत्तौ

श्रियमाप्नोति मानवः १ कलावृत्तौ पुत्रपौत्रधनधान्यागमं विदुः राजभीतिविनाशा-

य वैरस्योच्चाटनाय वा कुर्यात्सप्तदशावृत्तिं तथाष्टादशकं प्रिये महाव्रणविमोक्षाय

ॐ
२९
39

विंशावर्त्तं पठेत्सुधीः पंचविंशावर्त्तनात्तु भवेद्बंधविमोक्षणं संकटे समनुप्राप्ते दुःखि
किन्स्मामयेत्तथा मज्जायं सकुलोच्छेदपाशुष्णोनाशयागते वैरिवृद्धौ व्याधिवृद्धौ ध-
धननाशेऽक्षयते तथैव त्रिविधोत्पाते तथा चैवातिपातके कुर्याद्यत्नात्कृतावर्त्तं त-
नः संपद्यते सर्वं श्रेयो हृदिः शतावृत्ता राजवृद्धिस्तथापरा मम मनसा चिंतितं देवि
सिद्ध्येद्दशोत्तरावृत्ता सहस्रावर्तनाल्लक्ष्मीरावृत्ताणोति स्वयं स्थिरा सुकामनोरथान्
कामान्नरोत्तमवाप्नुयात् चंडाः शतावृत्तिपाठात्सर्वाः सिध्यंति सिद्धयः अर्थायं संप्राप्य
विस्मेत्रं मध्येत्वकदान कृते विरामे मध्ये तु अध्यायादि पठेत्सुना भक्तो तु देवतामय
तः कृतः कृत्वा त्वस्तोत्राणां विशेषतः ग्रंथिंच सिथिलां कुर्याद्वाचकः कुरुनंदन इति

१५

प्रयोगः विमलानंदनाथेन नित्यानंदैकचेतसा ताराभक्तितरंगिण्यां तरंगो द्वादशोत्तमः
इति श्रीविमलानंदनाथविरचितायां ताराभक्तितरंगिण्यां नवचंड्यादिकाम्यप्रयोगवि
धिः कथनं नाम द्वादशस्तरंगः ॥ तारां नत्वा स्वेष्टदेवीं श्रीलक्ष्मीकुलदेवतां नत्वा च विद्
षा श्रीसेन वचं आदिपद्धतिः तन्यते ग्रंथमालोक्य दभोक्तं तत्त्वविवादरात् मामलं लिखि
तं किंचित् संप्रदायगतं वयेत् यामलं रुद्रयामलं चैव योगिनीतंत्रमेव च वाराहीतंत्र
मन्यांश्च ग्रंथानालोच्य यत्नतः विट्ठलनूजेन अनंतात्मधीमता नवार्णन्यासवि
धिना प्रयोगाः प्रकाश्यते यथा ॥ तत्र यजमानः शुभे देशे शोधिते भूमौ मंडपं चकषैः आ
ग्नेयस्तंभे प्राङ्मुख उपविश्य कालौ संकीर्त्य मया क्रियमाणं नवचंडीशतचंडीसहस्र

ध॰ ५०

चंडवानदेः। मंडपादिकरणार्थं गणेशाक्रमिशेषवस्तथानांप्तनकरिष्ये इति संकल्प
षोडशोपचारैः संपूज्य ताम्रपात्रे दधिमादाय जानुभ्यामवनीं गत्वा यागकृत्सर्वं कल्या-
णीवस्त्वेलोकधारिणि उद्धृतासि वराहेण सशैलवनकानना मंडपं कारयाम्यद्य
त्वदूर्ध्वं शुभलक्षणां गृहाण बलिमयादत्तं प्रसन्ना शुभदा भव इति भूम्यै अर्घ्यं दत्वा
तत्र नवचंडी आदशहस्तः शतचंडी षोडशहस्तः सहस्रचंडी विंशतिहस्तः अ-
युतचंडी मष्टाविंशहस्तः लक्षचंडी पंचाशद्धस्तः मंडपं प्रसाध्य भूमिसमं विधा-
य तन्मध्ये ईशान्यां हस्तमात्रां द्व्यंगुलवप्रां ग्रहवेदिं कृत्वा पश्चिमे देवयोनिं हस्तमात्रां कु-
त्वा तदुपरि हस्तां वेदिं कृत्वा मध्ये वाष्ठहस्तां वेदिं कृत्वा हस्तोच्चां तदुपरि वापरीले

ध॰

यंत्रं विलिख्य तत्रोपरि सर्वतोभद्रं कृत्वा नैऋत्यां वा स्थंडिले वेदिः हस्तमात्रं विस्तारा वित
स्त्यन्नताकार्या तदा मध्ये कुंडं मध्ये वेदिः तदा पश्चिमपद्मे कुंडं वा चतुरस्रं वा कुर्यात्
तत्र चतुरस्रं शांत चतुर्विंशत्यंगुलानि एकहस्तेकरणी पुनर्वृत्तं द्विहस्ते त्रयस्त्रिंशदंगु
लानि सप्त यवाष्टवष्टिका लिता द्विहस्तेकरणी सहस्रचतुरंशं त्र्यहस्ते चत्वारिंशदंगुलानि स
वत्र् हस्तेकरणी अयुतचतुरंशं षट्कर्णे अष्टपंचाशदंगुलानि षट् यवाः षट्कां हयं चतुलि
ताः षड्हस्तेकरणी लक्षचतुरंशं दशहस्ते पंचसप्तांगुलानि षट् यवाः चतुर्थिकाः चतु
लिताः अष्टहस्तेकरणी एवं कुंडं कृत्वा मंडपस्य पूर्वे मध्ये षट्कोणां वेदिं कुर्यात्
तद्यथा तत्र दशहस्तमंडपे अष्टहस्तद्वादशांगुलं विमितं चतुरस्रं कृत्वा कोणेषु भय।

शै
ध१

तोकर्णिकाग्रेष्टसूत्रदानादष्टास्रंषोडशादलमंडपमध्यंलभवत्कमध्येसमंचतुरस्रं
कृत्वाषोडशपादहस्तेऽष्टादशांगुलैः विंशहस्ते विंशत्यंगुलाधिकहस्तेन अष्टुतवंशां च॰
चतुर्विंशतिअंगुलाधिकहस्तेन लक्षचंडांमष्टचत्वारिंशदंगुलाधिकहस्तेन कोण
षुभयतोककर्णिकाष्टसूत्रदानादष्टास्रमितिराघवभट्टोक्तप्रकारः पद्मापकहस्तच
तुरंगुलाधिकेन मध्ये चतुरस्रं कृत्वा नत्सकलकानि चतुर्दिक्षु तन्मानि त्यक्त्वा रिव
तुरस्राणिकल्पयेत्तदग्रे तदस्राणि कोणेषु दद्यात् सूत्राणि दत्वा दिक्षु चतुरस्रस्य चतुर्थां
शांत्यजेदिति मध्यत्रिभागा चतुरस्रस्य भागत्रयणां यं च चतुरस्राणि कार्याणीत्यर्थः प
वलक्षचंडां तं कृत्वेति अष्टास्रं पवमष्टास्रावेदिं कृत्वा हस्तोच्चां षोपरि वितानं किंकि॰

णा वा मनादिषु तं वंश्मां पलेन तत्तदर्धेन तत्तदर्धेन वा शतं वंश्मां पंचपलेन तत्तद
र्धेन तत्तदर्धेन वा सहस्रं वंश्मां वलमष्टके तत्तदर्धेन तत्तदर्धेन वा अयुतं वंश्मां दशपल·
वालक्षं वंश्मां द्वादशपलेन तत्तदर्धेन तत्तदर्धेन वा देवीमूर्तिमष्टादशभुजां कृत्वेति अ
थप्रयोगः अभीष्टकार्यप्राप्त्यैस्वभेन्द्रिकन्तस्तिपत्नीकः तिलतैलेन कृताभ्यंगो भूष·
णाभूषितः सर्वांगे कलशे सूर्यादिनवग्रहेभ्यः दुर्गां चावाहयामि पूजयामि इति
संपूज्य सामान्यार्घ्यं कुर्यात् भूमौ त्रिकोणं हूं तद्वत्तु रत्तं कृत्वा आधारशक्तये नमः इति
संपूज्य तत्राधारं णिधाय फडिति अर्घपात्रं पत्राः स्थाप्य तत्र संस्थाप्य नम इत्यापूर्य मणवेणा
ष्टधा रमभिमंत्र्य तेनोदकेन द्वारं च तत्पूर्वं समीपे सकलशान्हेतु सामान्यार्घ्यं च भद्रं कारोति मं

ओं
५२

उयंप्रदक्षिणीकृत्यपश्चिमद्वारेणाप्रविश्यकुंडपश्चिमेउपविश्यदेशकालौसंकीर्त्यममेह
जन्मनिदुर्गाभीतिद्वारासर्वापच्छांतिपूर्वकंदीर्घायुर्विपुलधनधान्यपुत्रपौत्राद्यनवच्छिन्न
संततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मीकीर्तिलाभशत्रुपराजयसदभीष्टसिध्यर्थंयावज्जीवनेऽस्मत्
सिध्यर्थंशारदनवरात्राश्विनाशुक्लप्रतिपदिमारभ्यअष्टमीपर्यंतंमूलमंत्रसंपुटी
करणसप्तशतीदशावृत्तिजपरूपंब्राह्मणद्वारावाकरिष्ये इतिनववर्षीसंकल्पः
शांतचंड्यांतममेहजन्मनिप्रारब्धनैतत्सिध्यर्थः ग्रामोपद्रवग्रामेदुर्भिक्षभूमि
कंपातिवृष्टिरनावृष्ट्यादौवापरचक्रागमेतत्परोगादिवैरिनाशायनपत्रसमस्थार्थइ
तिभयमारीभयबहुल्याभयदिव्याभौमांतरिक्षत्रिविधोत्पातराजभयादितिवि ।

भयनिवर्हणार्थं शान्तं चण्डीमहस्त्वं चण्डीवा पुत्रत्वं चण्डीवालत्वं चण्डीवा ब्राह्मणोद्वाराकवि-
षे॰ अथवा पत्निर्मिनं नदेवोक्षिप्य अमुकाकर्मस्मि अर्थं ममुकत्वं चण्डीवाकरिष्येत्
इतिवा नित्यकमस्त्वश्रीदुर्गाप्रीत्यर्थं अमुकं चण्डीवाकरिष्ये इतिसंकल्प नद्वादौ ति
विघ्नना शियथर्थं गणेशपूजनं स्वस्तिपुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नान्दीश्राद्धं करिष्ये
इतिसंकल्प तानिकृत्वा पुनः कास्कत्यआचार्यवरणं रुत्विक सदस्य द्वारपालाववरणं मंडप
स्थापनादिचकरिष्ये इतिसंकल्प अमुकगोत्रोत्पन्न अमुकदेवदोतर्ताप्रलायनशाखा
ध्यायिन् ममुकशर्माणं ब्राह्मणम् अमुककर्मणि आचार्यत्वेन त्वामहं वृणे वृतोस्मि
इत्याचार्यं च मार्थयेत् यथाचतुर्मुखो ब्रह्मा स्वर्गे लोके पितामहः तथात्वं मम यज्ञेऽस्य

ॐ
५२

43

स्मिन् ब्रह्मा भवद्विजोत्तमः ततः सहस्रं पूर्ववत् तस्य त्वा प्रार्थयेत् त्वं नो गतिः पिता माता
त्वं गतिस्त्वं परायणम् त्वत्प्रसादेन विप्रर्षे सर्वमेतस्मात्कृतं नो गतं आपद्विमोक्षाय त्वमेकं कुरुष्व
त्तमं तं द्विजः शान्त्यर्थं व्योम तत्वं शान्तिार्थं सर्वकामिकं ततो द्वारपालमंत्रेण पार्थं द
ब्राह्मणाः पूर्ववत् वरणीया सर्वाः पूर्ववत् वरणीयः सर्वेषां प्रार्थना अस्य यागस्य निष्प
त्तो भवंतो अभ्यर्थिता मया स्वस्त्ययनमकुर्वन्तु शान्तिकं विधिपूर्वकं तत्र नव चंडा
मेकं ब्राह्मणाणां न चंडाद्यव ब्राह्मणाणां सहस्रं चंडांशातं अयुतं चंडां सहस्रं लक्षं चंडां
मयुतं ब्राह्मणाः नेब्राह्मणाः सर्वे चंडीउपासकाः प्रवर्तनः सर्वेषां मधुपर्कपूजां कृ
त्वाङ्गुलीयककर्णाभूषण नव वस्त्र यज्ञोपवीत पात्रासनादीनि पात्रादि दद्यात् ॥ १

५२

द्विगुणमाचार्याय ग्रन्थ यजमानदीक्षा च कार्या ततः कालस्मृत्वा यजमानतो ह्मा-
वार्षिकमेकं करिष्ये इति संकल्प्य यदत्रेति गौरसर्षपान् विकीर्य पंचगव्येन कु-
शैः आपो हि ष्ठेति त्रिभिः शुचीवो हव्येति षड्भिः मंडपं प्रोक्ष्य कृताञ्जलिः
स्वस्त्ययनं तार्क्ष्यमिति मन्त्रद्वयं जपेत् ततो मंडपनैरृत्यभागे वास्तुदेवो वास्तु-
मंडलं बलिदानान्तं संपूज्य पावमानेन रक्षोघ्नेन त्रिसूक्त्या मंडपं वेष्टयित्वा त-
तः पूर्वस्यां दिशि मंडपद्वाराद्बहिः हस्तमात्रे अग्निमीळे पुरोहितमिति म-
न्त्रतो तोरणमावाहयेत् बृहस्पतिं तत्र न्यस्य पंचोपचारैः संपूज्य विधिवत्क-
लशं संस्थाप्य ध्रुवं पूजयेत् ततः दक्षिणे इषे त्वोर्जे त्वेति भद्रं तोरणमावाहयेत्

ॐ
५५

गायत्रीं तत्र संसृज्य कलशं संस्थाप्य धारां सृजयेत् पश्चिमे त्र्यम्बकं यजामहे इति सकृन्मन्त्रेणा-
मावाह्य तत्र शुक्रज्योतिं संसृज्य तत्र कलशं संस्थाप्य तत्र वाक्पतिं सृजयेत् उत्तरेश-
नो देवीरिति सकृन्मन्त्रेणामावाह्य सोममेकत्र शानें संसृज्य कलशं संस्थाप्य विघ्नं संसृजये-
त् ततः पूर्वद्वारे दक्षिणानत्र्यौः कलशद्वयं संस्थाप्य तत्रैरावतौ संस्थाप्य पंचोपचारैः
संसृज्य ऋग्वेदः पद्मपत्रोत्तो गायत्र्याः सोमदेवताः अत्रिगोत्रस्य विप्रेन्द्र अंशत्रिक-
त्विमेमत्विभव इति द्वाहूनिजौ ऋग्वेदिनौ हूत्वांग्निमिले इति संसृज्यैं दंयात्वापद्धो-
द्विस्तवीमरसिद्ध सायौरंभिष्टनो वक्त्वयामरेगः संवीजमानो शाश्वोयायोनरत्ताधरं
नोभगांवंत्रमसो भो इन्द्र इहागच्छेत्यावाह्य द्वारकलशं संसृज्य आशुः शिशानो इति ॥

पीतातपनाकाधजंचोछिन्नयज्ञानार्श्मिडेनीडेसंपूज्य इंइन्द्ररथपतिः श्रुष्ठोवज्रहस्तो
महाबलः पातयज्ञाधिपोदेवाः स्वस्मैनित्यंनमोनमः इतिनत्वाततः श्रीमन्तैरश्च
सहर्षवद्वारेउर्ध्वशाखायां ॐक्षांक्षेत्रपालायनमः तस्यदक्षिणे ॐविघ्ननाशयन॰
तस्माद्वामतः क्षेत्रपाभैरवायनमः क्षेत्रपालस्यदक्षिणेवामामेघमांसादातक्षे
नमः संसरस्वत्यैनमः मध्येद्वारश्रियैइतिसंपूज्यततः दक्षिणवामशाखयोरधः
ॐशंशंखनिधिवसुधारादेवीभ्यांपंपद्मनिधिवसुमतीदेवीभ्यांनमः तयोरूर्ध्व
दक्षिणे गंगणेशायनमः वामेक्षेत्रपालायनमः ततःस्तयोरूर्ध्वेदक्षिणे गंगा
देव्यैनमः वामेयंयमुनायन॰ ततस्तयोरूर्ध्वेदक्षिणे ॐधात्रेन॰ वामेविविधात्रेनमः

ॐ॰
५५

अथ पूर्वदले देवलैं नमः इन्द्रलग्नतः ॐ लं इन्द्राय सांगाय सपरिवाराय वज्रायुधैरावतवाहना
य इति बलिं समर्प्य वमेत् इति पूर्वद्वारापूजा ततः आग्नेयकलशं संस्थाप्य तत्र पुण्डरीक
म् मन्त्रं संपूज्याग्निं ध्यात्वा राले होति सर्वो महत्यवादमनुनि मवैरभितोभिनुष्टेत
जोवतालोकवतेन सार्धं ममाध्वरपादिकं वेनमस्ते इत्यावाह्याग्निरूत्नमितिरक्तांय
ताकाधर्मे चोक्तिमाग्निं संपूज्याग्नेयः पुरुषोत्तमः सर्वदेवमयोऽव्ययः धूमकेतुरगाध्यक्ष
स्तस्मै नित्यं नमो नमः इति नत्वा ॐ शं शक्त्यायुधमेषवाहनायाग्नेयेनमः इति बलिं दत्त्वा
वमेत् ततो दक्षिणाकलशं संस्थाप्य तत्र वामनं दिग्गजं संपूज्य पूजयेद्दण्डहस्तं द्विजो
कातरालो यज्ञवैरासिषुभो विशदेवतः काश्यपेय सुतविमैन्द्रमन्त्रविकमंस्मेमवेभ

वेति ह्रां हृषिजे हुत्वा ईशेन तिसं सृज्य मयं ध्यात्वा परेऽद्वि वैवस्वत भयमे राजसवी-
मैवर्वितथमसृतं शुभाशुभानं दशवामध्येशशिवापनः पादिमस्लेन नमस्ते श्त्मा
वालायं गौरीति कृत्वा पताकां धजो क्लिन्न पताय सोमममिति मं संसृज्य माह्रामहृ-
षमाहृफं दंड हस्तं महावलं आवाहयामि यत्नोऽस्मिन्मूर्त्ते यं प्रतिग्रह्णातामिति न-
स्वाननः श्रीं स्मरेद क्षिणहस्ते पोस्पन ऊर्ध्व शाखायां ॐ ग्लौं गणमाध्याय नमः ततः द्वारश्रि-
ये नमः ततः दक्षिणवामशाखयोः पूर्ववत् ॐ कां कामदेवाय नमः ॐ वं वसन्ताय नमः तद-
स्तदूर्ध्वं क्रमेण शं शंखनिधि वसुधारादेवीभ्यां नमः ॐ पं पद्मनिधि वसुमतीदेवीभ्यां
ॐ गं गणेशाय नमः ॐ क्षं क्षेत्रपालाय नमः गं गङ्गादेव्यै नमः यं यमुनायै नमः ॐ धां

ॐ
५७
57

पात्रेऽर्घं दद्यात्ततः ॐ वं पाशाङ्कुशमकरवाहनाय वरुणाय बलिं समर्पयामि
नेत्र इति पश्चिमद्वारपूजा ततो वायव्यां कलशं संस्थाप्य तत्र पुष्पदन्तं सिद्धार्थं
वायव्यां वायुं ध्यात्वा पत्रे ह्रीं पत्रे ममरत्नाणायमष्टयाधिरूढः सिद्धसिद्धसंघैः
प्राणाधिपः कालकवेतद्दायग्रहाणपूजां भगवन्नमस्ते इत्यावाह्य वायोशान्ता-
मिति धूम्रवर्णं काधजं चाङ्कुशं स्रज वायुमाकाशगं चैव पद्मनवेगवह
तिश्चावाहयामि पत्रे यस्मिन्नूजे यं प्रतिग्रहाणान्तां अनाकारोमहातेजः प
श्चाद्गृहाणातिर्दिवितस्मै पूजायनमनो वायव्ये इदं नमो नमः इति नत्वा ॐ पञ्चांकुशा
युधस्य गवाहनाह बलिं नो हृत्वा हृत्केत्रोर्ध्व वेदान्तस्थ भोक्तृ देवतः वैश्वाणयनवैमे

५७

पपपवनायइतिवलिंसमर्प्याचमेत्‌ ततोउत्तरैकलकं संस्थाप्यसार्वभौममहिम्ना
नंसंपूज्य। अथर्ववेदिनाहूत्विजोहूत्वाहृदमंत्रेणाथर्ववेदोनुष्टुभोरुद्रदैवतः वै
शंपायनविमेद्रमटत्विरनेममरिभवेति वृत्वाशंनेदिवीरितिसंपूज्यसोमंध्यात्वात्र
ह्रेदियत्वेस्थिरयत्तरत्नाविधास्यनलत्रगोत्रेनसार्धंसर्वौषधीभिः पितृभिःपैवग्र
हाणांहोमपूजांभगावन्नमस्तेइत्यावाह्यआयस्वेति दृविनापत्नाकांचोक्तिमस्तसंपू
ज्यसर्वनलत्रमध्येतत्सोमोराजाव्यवस्थिताततः नक्षत्रसोमायनलत्रपतयेनमः इति
नवत्वातः अश्विभ्यांनैरुतनरद्वावेमोस्यन हूर्ध्वंशाखायांवंवट्कायनमः ॐ हंसश्रि
येनमः दक्षिणवामशाखयोः ॐ संशांखतिपिवसुधारादेवीभ्यांॐ पंपमतिपिव

ॐ
५८

सुमतीदेवीध्यानयोरूर्ध्वे ॐ गं गणेशाय नमः ॐ तं तैलपालाय नमः ततस्तयोर्ध्वे गंगा-
णोदेव्यै ॐ पं पद्मनाभे योर्ध्वे ॐ धात्रे ॐ विविधात्रे अधः देहल्यां न दग्रतः ॐ ग्रं ग्रक
शागदायुधनरवाहनाय कुबेराय इति बलिं समर्प्याचमेत इमतरहावेशजात
नः ईशान्यां कलशं निधाय सुमतीकं मंगलं च संपूज्य ईशान्यां ध्यात्वा ललाटे हृदि-
विश्वेश्वरं शूलपाणिं त्रिशूलखट्वांगधरेण सार्धं लोके न यत्रेश्वरं यत्र सिध्ये ग्रहा
णाहृज्जो भगवन्नमस्ते इत्यावाह्य अभिवादेव सवितरि तिष्ठेतां पताकां ध्वजं चो
छ्रितं संपूज्य हृत्स्थं पद्ममारूढं शूलहस्तं त्रिलोचन आवाहयामि यत्तोस्मिन् द्र
ष्ट्रेऽयं प्रतिग्रहतां सर्वाधिपो महादेव ईशानः शुक्लः ईश्वरः शूलपाणि विरूपाति-

48

तस्मै नित्यं नमो नमः इति नत्वाग्नग्रीष्मर्तौ संप्रोस्य ॐ ह्रां त्रिमूलां पुष्पधूपैस्तूषभवाद्दि
ने श्वानाय इति बलिं समर्पयेत् ततः ईशानसूर्वीयोमध्ये ग्रनं तं ध्यात्वा पए
द्दिपातालयरामेन्द्रनागांगनांकिन्नरगीयमानपदो रम्यो ह्रामरलोकसंपेकरं
नेतरतांधरमरुद्दीपं इत्यावाह्य सेनतमस्ताकांध जंचोक्षि त्वस्त्रायगौरीतिसंरुद्रपयोस्वा
वनतद्रूपेणाव्रस्तांईचरावं पुष्पवद्वारयेन्मः तस्मै नित्यं नमो नमः इति नत्वा ततः
श्रधीम्नैभ्रुत्वं ॐ ह्रीं वक्रा पुष्पकुर्मवाद्दनानतायइति बलिं दत्वा वमेत ततः प
श्चिमनिर्ऋतिमध्ये व्रस्लाणं ध्यात्वा स्रोधहि सर्वाधिपते सर्वे ह्लौके न सार्थपितृदेवता
भिः सर्वस्यपनीसमिनप्रभावो निषाधं नः शान्तं शिवाय इत्यावाह्य व्रस्तत्वानमिति

रक्षापताकां ध्वजं चोच्छ्रितं संसृज्य पश्चाद्योनिस्थतन्मूर्तिं यदावैवोसः पितामहः पश्चा
यत्नश्चतुर्वक्त्रस्तस्मै नित्यं नमो नमः इति नत्वा ततः श्रीकामदेवेभ्युत्त ॐ श्रां यमाय ध
र्मं संवादनाय ब्रह्मणो इति बलिं दत्वा चमेत्‌ ततो मंडपमध्ये ईदस्मृषणा इति महाध्वजा-
मुच्छ्रित्य ब्रह्मयज्ञानमिति ब्रह्मणा संसृज्य तत्रैव श्रेनरिलायनमः इति बलिं समर्प्य
ततः ईशानपूर्वः वयोमध्ये ॐ भूम्यै नमः इति बलिं समर्प्य ततो मंडपस्तंभेषु सर्वे-
भ्यो देवेभ्यो॰ वसिष्ठकिन्नरेभ्यो॰ एषेपन्नगेभ्यो॰ ततो मंडपस्य ईशाने सर्वभूतेभ्यो॰
आग्नेये सर्वविघ्नयोगिनीभ्यो॰ नैरृत्ये॰ कुरुकुल्लायै॰ वायव्ये॰ वाराह्यै॰ ततः पश्चिमे
ॐ ह्रीं नमो भगवति माहेश्वरि सर्वपशुजनमनांसि रक्ष रक्ष वं कुरु कुरु स्वाहा इति रक्षाकारिण्यमेय

कंबलिंदत्वा ततोविद्यापामासनेयधाये·पूर्वे·हृदयाईशान्यां ब्रह्मणोपश्चिमेगणेशाय

मध्येमहाकालैमहालक्ष्म्यै महासरस्वत्यै इतिसंपूज्य ततमंडपाद्बहिः पूर्वस्यांदिं

चिह्नमित्तपलिख्य त्रैलोक्येयानिभूतानिस्थावराणिचराणिच ब्रह्मविष्णुःशिवैःसा

र्धंताकुर्वंतुमालिनिमे देवदानवगंधर्वायक्षराक्षसपन्नगाः ऋषयोमनयोगावोदेवमा

तरएवच सर्वेममाध्वरेरक्षामकुर्वंतुमुदान्विता ब्रह्माविष्णुश्चरुद्रश्चक्षेत्रपालगणैःसह

रक्षंतुमंडपंसर्वे ब्रह्मरक्षांसिसर्वतः त्रैलोक्येभस्थावरेभ्योभूतेभ्यो·त्रैलोक्यभ्यश्चरेभ्योभूते

भ्यः ब्रह्मणोविष्णवेशिवायपशुनःदक्षिणाहोदक्षिणावामेओंस्वाहादेव्यैपुष्पभंकर्पं

तहर्धंगागार्थेओंदिग्भ्ययेभ्योनमः·ओंसिद्धेश्वरेभ्यो·ओंमानवेभ्योदेवेभ्योगंधर्वेभ्यो·पते

ॐ
५०

भ्योगन्तेभ्यो॰ पन्नगेभ्यो॰ ऋषिभ्यो॰ मनुष्यभ्यो॰ गोभ्यो॰ देवमातृभ्यः इति संपूज्य बलिं दत्वा वमेन
ततो मंत्रयं प्रदक्षिणी पूर्वद्वारे दक्षिणवामयोः ॐ भाभद्रकाल्येन॰ स्वां सरस्वत्येनमः त
दूर्ध्वं गोगोर्येन ॐ दिव्यौघेभ्यः तदूर्ध्वं ॐ सिद्धौघेभ्यः ॐ मानवौघेभ्यः ततः पुनः दक्षि
णद्वारे दक्षिणवामे ॐ स्वांद्वादेव्यै ॐ संपुंभंकर्यै॰ तदूर्ध्वं गोर्ग्यै ॐ दिव्यै॰ तदः सिद्धौ॰ ॐ मान
वौघे॰ ततः पूर्ववत् पश्चिमद्वारे गत्वा दक्षिणवामयोः ॐ संसरोसत्यै॰ ॐ मंमहालक्ष्म्यै॰
ॐ गोगोर्ये दिव्यौघेभ्यो सिद्धौघेभ्यो॰ मानवौघेभ्यः ततः उत्तरे पूर्ववत् दक्षिणवामयोः
ॐ माममापादेव्यै ॐ इंदुर्गायै ॐ गोगोर्ये दिव्यौघेभ्यो॰ सिद्धौघेभ्यो॰ ततः पुनः सव्येन पश्चि
मद्वारमागत्य पालितं बहिर्विघ्नौघः परमेष्ठिपूर्णाभितं मपश्चे पश्चिमद्वारं भवान्यां मंदिरं
प्रदत्

50

इतिध्यात्वा ॐ पश्चिमद्वारायत्वं मंत्रपाय इति मंत्रं पंचसहस्रं जप्त्वा तालत्रयपूर्वकं द्वारमुद्घाट्य अ

पक्रामंतु भूतानि पिशाचाश्चैव गुह्यका ये चात्र निवसंत्येता देवता भूविसंस्थिता अपक्रामं-

तु ये भूतादिवसंस्थिता ये भूतानि विघ्नकर्तारस्ते नश्यंतु शिवाज्ञया ॐ ह्सौः अस्त्राय फट् इ-

ति मंत्रपाठः सव्यपाणिपार्ष्णिघातैस्त्रिभिर्भौमान् कराभ्यां तालत्रयेणान्तरिक्षगान् दि-

व्यदृष्ट्यावलोकनेन दिव्यान्विघ्नानुत्सार्य । भावं स्कन्धेणाभ्रूमौ ये यान्तरिक्षगाः दिविलोके

स्थिता ये च ते नश्यंतु शिवाज्ञया दिविस्थमाकृतं पापाक्रांतेन मूलमंत्रः नन्निःसारयेच्चितान्

मे पापं फट् फट् इत्येतेन मः स्रूपिः सोमाय यमाय कालो महाभूतानि प्रवव राज्ञेश्रुभाश्रुभे सेन्द्रक

मार्गेण वसातिणः इति द्वारपूजा अत्र न वचं स्रष्टेप्रतिपद्धारान् समवेयागभूमेः पश्चिम

ॐ
५१
51

द्वारेयेव स्थित्वा च तद्वीरागणि कल्पयित्वा पूजयेत् अथ वा पश्चिमद्वारमेव पूजयेदिति कोवित्
अत्र सामान्यार्घकरणाद्यशेषं तन्त्रादिप्राप्त्यमेव जलं प्रणवेन मूलेन वाभिमन्त्रयेत् मुद्र
यामृती कृत्य तेनोदकेन वा प्रोक्षयेत् अत्र दक्षिणक्रमं द्वारदेवतानां ध्यानं तन्त्रग्रन्थेभ्यो ऽवगन्त
लिख्यते ततो मन्त्रपात्रः प्रविश्य पश्चात्पूर्वं वा स्वनं कृत्वा द्वारमाच्छाद्य वामस्तपं च गणाद्येतो
यान्यामोत्तये मन्त्ररूपां तरमिति ततो नैऋत्यां ॐ वास्तुपुरुषाय नमः ॐ ब्रह्मणे वास्त
पुतश्रीपदे यनाथाय नमः इति दीपनाथं संपूज्य स्मिन्नृत्ये देवी यनाथनिर्विघ्नसिद्धिहेतवे
श्रीचण्डीपूजनार्थाय अनुज्ञां दातुमर्हसि इति संप्रार्थ्य ततः पूर्वादिदिक्ष्वं हं हं यः अग्रशक्तीः पूज
येत् ॐ धुंकरं यं वादिं मात्रे वषिणी हिः माते ॐ नृत्यं वादिः मात्रे ॐ स्म स्म स्वं वादिः मा ।

त्रैविरूपावादिरूमात्रेविमलावाधिरूमात्रो ॐ प्रघ्नमर्दिन्यवादिरूमात्रेॐवदंयंवादिरू
तिपश्चिमहासंपूज्य ॐ ह्लदयैवादि· नवमीमध्येपूजयेत् ततःशीताद्दंछूमहाकाय
कल्पांतदहनोपमः भैरवायनमस्तुभ्यमनुज्ञांतेदातुमर्हसि इतिभैरवाज्ञांगृहीत्वा
य्राफट् इतिवधमात्वापश्चात्तंविशोध्यतत्रमूतवीदपमोः अस्त्रायफट् इत्यर्घोदकेनप्रोक्ष्य
नस्तैनैवास्त्रमंत्रेणताडयित्वा पकचायहं इतिमरस· इतिचत्वारः संस्कारभवः आचा
र्यीग्रहदेवेषांसर्वतोभद्रादिनवग्रहस्थापनकलशपूजांतंकृत्वावेदीपीठेपश्चिमभागेउप
विश्य· अत्रब्राह्मणामङ्गलादिपद्धतीक्रमस्तुपूर्ववत्संध्यांतंकृत्वा वाग्देशायविद्महेदेवर
मरायधीमहितन्नोःलक्ष्मीःप्रचोदयात् इतिगायत्र्याअन्नपत्रसर्वभूतशुद्धिपर्यंतंपूर्ववत्

क्रमः अपसर्पन्त्विति भूतानुत्सार्य पृथिवीति मंत्रेणासनं स्थापयित्वा यथादिक्रमेणोपवि-
शेत् ततो मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा ब्रह्माद्यशेषपादपर्यंक्रमेण यावत्स्वगुरुपादुकां
तावन्नमामीति शिरस्यंजलिं दत्वा वायव्यं श्रं गुं गुरुभ्यो वामस्कंधे गं गणपतये दक्षस्कंधे सरस्वत्यै नाभौ
दुं दुर्गायै वामकटौ क्षेत्रपालाय दक्षकुक्षौ महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वत्यै हृदि काल-
स्मृत्वा श्रीमहालक्ष्मीप्रीत्यर्थं नवचंड्यादिकर्मणि पूजाजपकलशस्थापनादिकं विधे-
इति संकल्प्य तत्रादावधिकारसिद्ध्यर्थं भूतशुद्ध्यादिकं विधे इति संकल्प्य भूतशुद्धिं कु-
र्यात् यथा स्वांके उत्तानौ करौ कृत्वा मूलाधारे श्रीकुंडलिनीं भुजगाकारां सार्द्धत्रिवल-
लान्वितां नीवारशूकतन्वीं सर्वदेवतास्वरूपिणीं विद्युत्कोटिप्रतिकाशां स्वयंभूलिंगवे-

ष्टिनीं ध्यात्वा कुंभकविधिना गुदमाकुंच्य हंसमंत्रेण प्रणवकुर्वेन वादं दत्तां भुजगीमिषसमेता
त्यजीवात्मापरमात्मनोरैक्यं विचिंत्य सुषुम्नांतर्वर्त्माख्यमध्यत्रितीतां तत्तीनव्रस्तणाद्यात्मकं
भूतं विविंत्य प्रणवांसमकारभूतं तत्र स्तंभं पार्थिवांशा चतुःकोणांवादिसांताणिलाधि
ष्ठानस्य प्रणवांशोकारभूते विष्णुरूपे जले विलीयते तत्र लं वादिलांतार्धेंदुसदृतं मणिपू
रस्य प्रणवांसर्धचंद्ररूपईश्वररूपे वायौ विलीयस्तत्र प्रिरूपं तं वा युंकादिठांतं षट्को
णसहितं प्रदीपकलिकारेण जीवेन सहितं विशुद्धस्य प्रणवांशबिंदेसराशिवात्मके
आकाशे विलीयते तदाकाशं षोडशदलस्वरवृतं हंमंडलसहितं पूर्वोक्तवायुस्य पतनप्रणा
वांशस्य सृष्टिरूपशिवशक्त्यात्मके बिंदौ मनसि विलीयते बिंदुमनःसहितनवविद्यासा

ॐ
५२

53

हंकारमतेजीवात्मविलीयंतंजीवंमहतिविश्वव्यापकेमहाविष्णौविलीनंमहान्तंपरमप
मह्नमौवलीयमकृतिंचिंतयेत् मकारशब्दरूपिणीनित्याब्रह्मविद्यास्वरूपिणीकेवल्याके
वलाशांतानिर्गुणापरमात्मकाइतिसर्वात्मासहस्रदलंकमलकर्णिकांतस्यपरमविंदु
रूपपरमशिवेविलीयता विभाव्यपरमंतत्त्वनिरामयमितिविचिंत्यततोयमितिवायुबीजंध
मवर्णाद्यदिविचिंततस्यषोडशवारजपेनेश्वासवायुमापूर्यचतुःषष्टिवारंकुंभयन् वाम
कुक्षिस्थितंकृष्णवर्णंब्रह्महत्यादिशिरस्कंचस्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदायुक्तंगुरुतल्प
कटिद्वयं तत्संसर्गपदद्वन्द्वमंगप्रत्यंगपातकं उपपातकरोमाणंदंष्ट्राभीमकरंस्मेरम्
खड्गचर्मधरंकृष्णंवामकुक्षौविचिंतयेत् तंपापंदेहेनसहदग्धंविचिंत्यद्वात्रिंशद्वारंजपे।

५२

नपिंगलयावाय्वायुंरेचयेत् रमितिवह्निबीजंरक्तवर्णंनाभौध्यात्वातत्रषोडशवारजपेन
पिंगलयावायुमापूर्यचतुःषष्टिवारजपेनकुंभयित्वासमपापदेहंदग्ध्वाविचिंत्यद्वात्रिंशद्वा
रजपेनेडयारेचयेत् वमितिचंद्रबीजंशुक्लवर्णंशिरस्थचंद्रमंडलेविचिंत्यतत्रषोडशशा-
वारजपेनेडयावायुमापूर्यचतुःषष्टिवारजपेनकुंभयित्वातदुद्भूतेरमृतैर्दग्धंदेहंविभाव्य
द्वात्रिंशद्वारजपेनपिंगलयारेचयेत् वमितिवरुणबीजंशुक्लवर्णंशिरसिविचिंत्यतत्रषोड
शवारजपेनपिंगलयावायुमापूर्यततःषष्टिवारजपेनतदुद्भूतेरमृतैर्दिव्यदेहमाला
वितंविभाव्यद्वात्रिंशद्वारजपेनेडयावायुंरेचयेत् लमितिपृथ्वीबीजंपीतवर्णंमूलाधारेवि
चिंत्यतत्रषोडशवारजपेनेडयावायुमापूर्यचतुःषष्टिवारजपेनकुंभयित्वातदुद्भूतैःपार्थिव-

ॐ ५५

55

वायौः शुष्कं देहं विचिन्त्य द्वात्रिंशद्वारजपेन पिंगलया वायुं रेचयेत् हमित्याकाशबीजं शुक्लवर्णं
कंठे विचिन्त्य तस्य षोडशवारजपेन पिंगलया वायुमापूरयेत् ततः चतुःषष्टिवारजपेन कुंभयित्वा तन्
मेवरकार्ये: स्थूलदेहं विचिन्त्य द्वात्रिंशद्वारजपेन इडया वायुं रेचयेत् ततः सोहमिति मंत्रेण जी
वं हृदि समानयेत् कुंडलिनीं मूलाधारे गत्वा तथा विलोमेन स्वस्थाने समानयेत् भूतशुद्धिं
विना कर्म जपहोमार्चनादिकं भवेत्तन्निष्फलं सर्वं प्रकारेणाप्यनुष्ठितं इति भूतशुद्धिः अथ प्रा
णप्रतिष्ठामंत्रस्य ब्रह्माविष्णुरुद्रा ऋषयः ऋग्यजुःसामानि छंदांसि चिद्रूपिणी प्राणशक्तिर्देवता
आं बीजं ह्रीं शक्तिः क्रों कीलकं प्राणप्रतिष्ठायां विनियोगः इति कृत्वाञ्जलिः कृत्वा शिरसि ब्रह्मविष्णुरुद्रऋष
येभ्यो नमः मुखे ऋग्यजुःसामच्छंदोभ्यो नमः हृदि चिद्रूपिणीप्राणशक्तिदेवतायै नमः गुह्ये आं १

वीजाय नमः पादयो ह्रीं शक्तये नमः सर्वांगे क्लीं कीलकाय नमः इति करषडादिन्यासः ॐ
श्रां ह्रीं क्लीं अं कं खं गं घं ङं पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मने आं अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ श्रां ह्रीं क्लीं इं चं छं
जं झं ञं शब्दस्पर्शरूपरसगंधात्मने ईं तर्जनीभ्यां नमः ॐ श्रां ह्रीं क्लीं उं टं ठं डं ढं णं श्रोत्रत्वक्
चक्षुर्जिह्वाघ्राणात्मने ऊं मध्यमाभ्यां वषट् ॐ श्रां ह्रीं क्लीं एं तं थं दं धं नं वाक्पाणिपादपायूप
स्थात्मने ऐं अनामिकाभ्यां हुं ॐ श्रां ओं पं फं बं भं नादानगमनविसर्गानंदात्मने औं कनिष्ठ
काभ्यां वौषट् ॐ श्रां अं यं मनोबुद्धिअहंकारचित्तज्ञानात्मने अः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् इति
करन्यासः एवं हृदयादि अथ तत्त्वन्यासः ॐ श्रां नमो मस्तकाभ्रेस्वचरणपर्यंतं ॐ ह्रीं हृदयान्नाभिप
र्यंतं ॐ क्लीं मूर्द्धादिहृदयांतं अथ पंतं गात्मने ॐ हं अपृथगात्मने ॐ लं मांसात्मने ॐ वं मेदात्म

ॐ
५५

55

ने ॐ तं त्वगात्मने ॐ थं रक्तात्मने ॐ सं मज्जात्मने ॐ हं आकाशप्राणात्मने ॐ लं लजी-
वात्मने इति हृदिन्यासेन ध्यानं रक्ताम्भोधिस्थपोतोल्लसदरुणसरोजाधिरूढा करा-
ब्जैः पाशं कोदण्डमिक्षूद्भवमथ गुणमप्यङ्कुशं पञ्चबाणान् बिभ्राणासृक्कपालं त्रिनयनल-
सितापीनवक्षोरुहाढ्या देवी बालार्कवर्णा भवतु सुखकरी प्राणशक्तिः परा नः एवं
ध्यात्वा वामाङ्गूर्ध्वेवोगायेन दक्षपक्ष्मयोरन्येन दक्षपक्ष्मयोरपरे इत्यास्पृश्य ध्यात्वा हृदि
लेलिहमुद्रां दत्वा जपेत् ॐ आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हं ळं हंसः सोहं मम प्राणा इह प्राणाः
ॐ आं मम जीव इह स्थितः इति मूर्ध्नि ॐ हं मम सर्वेन्द्रियाणि इति नेत्रयोः ॐ हं मम वाक्मनश्च-
त्वक्श्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणाः इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति सर्वांगेष्वापकंन्यासेन इति त्रिवा-

ः

५५

विन्यस्य ततः हृदि दक्षिणं दत्त्वा पंचदशप्रणवाहुतिं कृत्वा क्रमेण मंमं संस्कारा जाता इति भाव
येत् इति प्राणप्रतिष्ठा ततः अजपासमर्पणं कृत्वा मातृकान्यासं कुर्यात् इड्पार्श्वेरेवाद्विमाश
पवर्गैः कुंभयन्त्र्यादिभिरेवचयेत् इति प्राणायामत्रयं कृत्वा यस्य पुष्टमातृकान्यासमंत्रस्य
ब्रह्माऋषिः गायत्रीछंदः मातृकान्याससरस्वतीदेवता हलभ्योबीजानि स्वराः शक्तयः कील
कं ममोपास्यं चैश्रीमंत्रांगत्वेन मातृकान्यासे विनियोगः इति कृतांजलिका अथ ऋष्यादि॰
अंगुष्ठवर्जिताभिरंगुलिभिर्न्यसेत् शिरसि ब्रह्म॰ ऋषये॰ गाय॰ नम॰ दपि॰ मातृ॰ कानमः गुह्येहं
बीजाय नमः पादयोः स्वराः शनमः नाभौ कादिस्तो नमः ममविनियोग इति करसंपुटे ॐ अं न॰
दक्षकरतले ॐ आं वामकरतले ॐ ईं वामकरपृष्ठे ॐ दक्षकरभे ॐ उं वामकरभे इति न्यासः अं अं

ॐ·
५९
56

ल्हें पें पें श्रौं अं अः इति दशाणान्याणावादिनमोंतकान् इत्वांगुष्ठादिवामांगुष्ठपर्यंतमेकैकं स्पृष्ट्वादि
न्यसेत् इति सृष्टिन्यासः अथ स्थितिन्यासः तद्यथा ॐ अं अं नमो अंगुष्ठयोः ॐ ल्लं ल्लं नमो तर्जन्योः ॐ
ऐं मध्यमयोः ॐ श्रौं श्रौं अनामिकयोः ॐ अं अः कनिष्ठकयोः इति स्थितिन्यासः इति एतज्जनो मूलमार
भ्य वामकनिष्ठिकान्त पर्यंतमेकैकस्यां मध्यल्यां पर्व मध्येषु प्रणवादिनमोन्तं कं तकारं विमर्श ति
संहारन्यासः अथ सकलन्यासः ॐ अं १९ अंगुष्ठकं १२ तर्जनीरु ऊ १० मध्यवं ११ अनामि व ४ क
नि· हंतं करतल· इति सकलकरन्यासः एवमेव हृदयादिन्यासं विधाय सकलकरन्यासं कुर्यात् ॐ
अं कं ५ अंगुष्ठ ॐ इं चं तर्जनीभ्यां ॐ टं ५ ॐ मध्यमा· ॐ पंतं ५ पे अनामा· ॐ श्रौं ५ ॐ कनिष्ठि· अं अं
पं ९ अः करतल· इति करन्यासः ॐ अंकं ५ आह· इत्यनेनांगुष्ठाभिरंगुलिभिः हृदये ॥

ॐ ह्रूं वं ५५ शिरः नाभेरारभ्य शिरसि ॐ ॐ टं फ ॐ कुं शिखा ५ इत्यधोमुखं वामहस्तेन मस्तके नाशिखास्थाने ॐ
फं ततो कवच इति करद्वयांगुलिभिः कंठादिनाभिपर्यंतं ५ कवचस्थाने ॐ ॐ फं फ इति तर्जनीमध्य
मानामाभिर्नेत्रत्रये ॐ श्रं फं फ अस्त्रः अस्त्रा ५ इति करद्वयांगुष्ठतर्जनीभ्यां तालादित्रय ५ इति मातृका
याः षडंगन्यासः ततो करकर्णिकास्तत्पुष्पांजलिं वध्वा तत्स्थानं कुर्यात् ॐ मेदोवं समानाणिकर्णि
कमलं वा हृदि स्फुरत्केसरं पञ्चान्तरं गतं पंचवर्गपशलादिविर्णक्रमात् आधाराख्यस्थिलांगलां
गलिंगुनाहोणि पुरेणा हृत्तं वणाज्ञाणिरसिस्थितं विषगादप्रथं सिंहस्युजयं ततः पीयूषवने
भूतनवनीतनिभं तणीवविति: सतं वीजं कर्णिकस्वरद्वादकेसरवर्गाष्टकपत्रदिगातर
सवीजेनभूतिवेनवतरस्वेणासवक्षेणावेष्टितमस्तरमयंकाास्काापमंाशिरसिध्यात्वामृ ५

ॐ
५०

लाधारात्कुंडलिनीमनुस्मराम्य मूलाधाराधनिष्ठुतामवुद्धाशक्तिं कुंडली ज्वलत्पावकसंकाशा स्व
तेजःस्वरूपिणी मूलाधाराच्छिरःपद्मस्फुरंतीविद्युदाकृतिः तथास्थितिंशिरःपद्मापमतैाघस्वरूपिणी
निर्गतंतान्मातृकान्सुषुम्नावर्तमनानतु ममतैाघस्वरूपिणः निर्गतान्मातृकावर्णाननुस्मराप
पिन्यास्थितान्सर्वान्न्यासानावर्णान्प्रविन्यसेत् इतिस्तस्वरूपाध्यानानास्थूलरूपाध्यायेत् पंचाशद्वर्ण
भेदैर्विहितवदनदोःपादयुक्कुक्षिवक्षोदेशांभास्वत्कपर्दाकलितशशिकलामिंदुकुंदावदा
तांअक्षस्रक्कुंभचिंतालिखितवरकरांत्रीक्षणांपद्मसंस्थामच्छाकल्पामतुच्छस्तनजघनभरांभारते
तांनमामि इति पिरस्मामातृकादेध्यात्वामानसंस्मारवर्णाः पूजयित्वा हसौंकारादिहसौंअंतैःअका
रादिक्षकारांतैःमातृकावर्णैःत्रिवारंपठितान्सूर्व्यातत्स्वरूपमात्मानंभावयन्नमोमातृकायाःसर्वकंवाह

मीलकाख्यां संकुर्यात् तत्रांतर्मीलकयाशिरसि ब्रह्मरंध्रे शिवत्रिकोणं विभाव्य पूर्वरेखायां ईशको-
णादिं अं नमः षोडशस्वरान्न्यसेत् दक्षरेखादियामग्निकोणादिकं १६ वामरेखायां हारुण्यां ह्रीश-
पर्यंतं तं १६ त्रिकोणमध्ये अग्रग्नीशावारुणपातेन हं लं क्षं इति न्यसेत् कंठे विशुद्धाख्ये षोडशक-
मलं ध्यात्वा तस्य दलेषु पूर्वादि प्रादक्षिण्येन अं नमः एवं १६ न्यसेत् ततो हृदि अनाहताख्यं कृष्ट-
न वर्णं द्वादशदलं ध्यात्वा कं नमः सोऽहं एवं खं ष गं ष घं ष ङं ष चं ष छं ष जं ष झं ष ञं ष
टं ष ठं ष इत्यादि द्वादशवर्णान्न्यसेत् ततो नाभौ मणिपूराख्यदशदलं ध्यात्वा डं नमः सोऽहं एवं ढं ष
णं ष तं ष थं ष दं ष धं ष पं ष फं ष इत्यादि दशवर्णान्न्यसेत् स्वाधिष्ठाने षट्दले रक्तदलं ध्यात्वा बं
भं मं नमः सोऽहं यं रं लं इति मध्यनतत्त्वपुत्कान्न्यसेत् मूलाधारे चतुर्दले आधाराख्ये पीतवर्णं ध्यात्वा न

ॐ
५८

स्थलेषु ईशादिवर्णसंनमः सोऽहमित्यंतेन तत्त्वं न्यसेत् भ्रूमध्ये आज्ञाचक्रं शुभ्रं द्विदलं ध्यात्वा स
माहितमनसैव · इत्यंतमातृकान्यासः मणिपूरात आदिहांतं तं अन्याहतपर्यंतं न्यसेत्
इत्यंतस्थितिमातृकान्यासः आज्ञाचक्रात् तयोदकवामेदं नमः सोऽहंतं नमः सो
हंपवंतत्वाकासः आज्ञाचक्राधिपंकंब्रह्मात्मैवाभावनपातब्रह्मानसकलतनुगतंव
र्णिरूपं ध्यात्वा हादिअं पर्यंतं विलोमेन षट्चक्रेषु न्यसेत् ॐ अंतं नमः इत्यादि · इत्यंतः सं
हृदितिन्यासः पुनः ग्रहस्थेन सृष्टिस्थितिन्यासौ कर्तव्यौ ज्ञानानाणिव पतिव्रतानसकार्यः
संहारानः कुलेश्वरिन्यासो ग्रहस्थैः स्थित्यंतः सृष्ट्यादिवर्णितो भवेदिति विशुद्धामलेपि सं
हृतैदेषि संहारः सृष्टिश्च शुभः सहस्थः स्थितेश्च शांतिविन्यासः तस्मात्कार्यं त्रिधा बुधैः इति

५८

पंचधा तन्मात्रका । अनामिकया शिरसि ॐ अं नमः । आं मध्यमया मुखवृत्ते आ इति । इं ईं अना-

तर्जनीमध्यमानामाभिरक्ष्णोः । उं ऊं अङ्गुष्ठेन कर्णयोः । ऋं ॠं कनिष्ठिकाङ्गुष्ठाभ्यां नासा-

पुटयोः । ऌं ॡं तर्जनीमध्यमानामिकाभिर्गण्डयोः । एं ऐं मध्यमया ओष्ठयोः । ओं औं अनामि-

कया दन्तपंक्त्योः । अं अः मध्यमया शिरसि । अनामामध्यमाभ्यां मुखे । अः कनिष्ठानामामध्य-

माभिर्हस्तपादयोः पादयोः संध्यग्रेषु पार्श्वयोः । पृष्ठे च दक्षहस्ते कवर्गं दक्षपादे टवर्गं वामे त-

वर्गं पार्श्वयोः । पफं पृष्ठे बं कनिष्ठामध्यमानामाभिः नाभौ भं सर्वाभिः हृदये मं तलेन हृदये

यं त्वग्धातवे सर्वाभिर्दक्षांसे रं असृग्धातवे अपरगले लं मांसधातवे वामांसे वं मेदोधातवे

हृत्सर्वं दक्षांसे सं अस्थिधातवे हृत्सर्वं वामहस्ते षं मज्जाधातवे हृत्सर्वं दक्षिणपादे सं शुक्रधा-

नवेह स्त्रैं वामपादे हं आत्मात्मने ह्स्त्रैं नाभौ लं जीवात्मने ह्स्त्रैं मूर्ध्नि सं परमात्मने
इर्वं वन्तमातृकात्रिधा एवं न्यसेदिति इति बहिर्मातृकान्यासः एवं न्यासे कृते मन्त्रमयैर्देवैः पा
पैः समस्तैर्नित्यमिमासैः त्रिभिः संधं जीवन्मुक्तित्वमाप्नुयात् अत्र शाक्तस्त्रैन स्त्रष्याद्दिर
शविपमातृकापूर्वोक्तवत्कुर्य्यात् अथ शाक्तश्रीकलान्यासद्वयं कृत्वा पतद्दशकौ मा
तृकायाः षडंगं च मातृकान्यासमेवं व्यस्तवीसाप्रथमं कृत्वा पश्चात्तद्वोदितान्न्यसेत् इति
मातृकान्यासान्यन्तरं स्वतंत्रोक्तन्यासान्कुर्यात् इत्यर्थः अथ मूलमंत्रन्यासः ततो मूलेन त्रिः
प्राणानायम्य अस्य श्रीनवार्णमंत्रस्य ब्रह्मविष्णुरुद्रा ऋषयः गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्छंदांसि
महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वत्यो देवताः रक्तदंतिकादुर्गाभ्रामर्यो बीजानि नंदजाशाकंभरीभीमाः श
ने

ऋषयः अनिर्वाणः स्वयंपिस्तब्धानिभक्ताभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः अथ ऋष्यादिअंगु
ष्ठवर्जिताभिरंगुलिभिः शिरसि ब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यो ऋषिभ्यो नमः मुखे गायत्र्युष्णिगनु
ष्टुप्छंदांसि हृदि महाकालभैरवनाथाय नमः गुह्ये रक्तदंतिकादुर्गाभ्रामर्यो बीजानि पा
दयोः नंदजाशाकंभरीभीमाः शक्तिभ्यः सर्वांगे अग्निवायुसूर्यस्तत्वेभ्यः मूलेन त्रिर्व्यापकं
कुर्यात् एकादशन्यासान् कुर्यात् ओं ह्रीं अं नमः शिरसि इत्यादितलपर्यंतं मातृकान्यासान्ते
न्यासमेतत् अपेकृतेन देवस्य मातृन्यायातिमानवः इति प्रथमो न्यासः ओं ह्रीं क्लीं नमः कनि
ष्ठिकाभ्यां । अनामिकाभ्यां । मध्यमाभ्यां । तर्जनीभ्यां । अंगुष्ठाभ्यां करतलकरपृष्ठाभ्यां ।
मणिबंधाभ्यां । कूर्पराभ्यां । हृदयाय नमः । शिरसे स्वाहा । शिखायै वषट् । कवचाय हुं ।

ॐ
६०

नेत्रत्रयाय वौषट् ४ अस्त्राय फट् अस्मिन्साध्यो रक्षते न्यासे कृते नाप्स्यं विनश्यति इति साध्योरवतो मा
मो द्वितीयः ॐ ह्रीं ब्राह्म्यै नमः पूर्वे पातु माहेश्वर्यै नमः आग्नेय्यां पातु २ कौमार्यै नमः दक्षिणा
त्वैष्णव्यै नमः २ नैरृत्यां पातु २ वाराह्यै पश्चिमे पातु २ इन्द्राण्यै नमः वायव्यां पातु २ चामुण्डा
यै नमः २ उत्तरे पातु २ महालक्ष्म्यै नमः ईशान्यां पातु २ व्योमेश्वर्यै नमः ऊर्ध्वं पातु सप्तद्वीपेश्व
र्यै नमः भूमौ पातु कामेश्वर्यै नमः जले पातु तृतीयस्मिन्कृते न्यासे त्रैलोक्यविजयी भवेत्
इति मातृगणास्तृतीयः ॐ कमलांकुशमण्डिता नन्दजा पूर्वांगं पातु ॐ खड्गकरा रक्तदन्तिका
दक्षिणे पातु ॐ पुष्पपल्लवसंयुक्ता शाकंभरी पश्चिमे पातु धनुर्बाणकरा दुर्गा उत्तरे पातु
शिरः पातु चक्रकरा भीमा मस्तकं चरणावपि पातु ॐ चित्रकान्तिभृद्भ्रामरी पादादिमस्तकं पातु

नरः कुर्याज्जगामस्तं च्यतो हन्ति इति षट्‌देवीन्यासप्रकारः पादादिनाभिपर्यन्तं ब्रह्मा पातु नाभेः वि
शुद्धिपर्यन्तं जनार्दनः पात्वपरात्परौ देहभागौ सर्वानंदमयो हरिः पातु कृतेस्मिंश्च मे न्यासे
सर्वात्मा मानवाप्नुयात् इति ब्रह्मादिपंचमन्यासः अष्टादशभुजा महालक्ष्मीर्मध्यं पातु अष्टभु
जा महासरस्वती ऊर्ध्वं पातु दशभुजा महाकाली अधः पातु सिंहः हस्तद्वयं पातु परमहंसः नेत्र
द्वयं पातु दिव्यमहिषमारूढो पमं पदद्वयं पातु चण्डिकायुक्तमहेशः सर्वांगं पातु षष्ठेस्मिन् विदि
तेन्यासे सद्गतिः प्राप्नुयान्नरः इति लक्ष्म्यादिन्यासः ॐ ऐं नमः ब्रह्मरंध्रे ॐ ह्रीं नमः दक्षिणनेत्रे ॐ
क्लीं नमः वामनेत्रे ॐ चां नमः दक्षिणकर्णे ॐ मुं नमः वामकर्णे ॐ डां नमः दक्षिणनासापु
टे ॐ यै नमः ॐ वामनासापुटे ॐ विं नमः मुखे ॐ च्चें नमः पायौ विन्यसेत् सप्तमेन्यासेकृते

ॐ
६१
61

प्रजासत्पो भवेत् इति अनुलोमेन समस्तन्यासः ऐं नमः पायौ ॐ विं नमः मुखे ॐ पें नमः वाम
नासापुटे ॐ डं नमः दक्षनासापुटे ॐ मुं नमः वामकर्णे ॐ चां नमः दक्षकर्णे ॐ क्लीं नमः वाम
नेत्रे ॐ ह्रीं नमः दक्षिणनमः अस्त्रेर्भेकृतेऽस्मिन् मर्मे न्यासे सर्वरोगः विनश्यति इति विलोमेन न
ष्टमन्यासः ऐं ह्रीं क्लीं चामुण्डायै विच्चे नमः मस्तकाच्चरणपर्यन्तं चरणान्मस्तकान्तं दृग्गीं गं पान्तर
तिष्ठापकं न्यसेत् एवं मस्तकाच्चरणपर्यन्तं चरणान्मस्तकान्तं दक्षिणांगपान्तव्यापकं ४ मस्त·प
क्षिमांगपान्तव्यापकं मस्त वामभांपाद·व्याप· मूलमंत्रकृतो न्यासो नमो देवतासि कृत इति मंत्र
व्याप्तिस्वरूपको णवमो न्यासः हृत ४ शिरः ४ शिखा ४ कवचं ४ नेत्रे ४ अस्त्रं· कृतेऽस्मिन् दशमे न्यासे
त्रैलोक्यं वशगं भवेत् इति समस्तमंत्रेण दशमन्यासः ऐं ह्रीं मूलिनी योगागादिनी चक्रि १

एणीतथा शंखिनीचापिनीबाणाभुशुंडीपरिघायुधा सौम्यासौम्यतराशेषसौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी

परापराणांपरमात्वमेवपरमेश्वरी यच्चकिंचित्क्वचिद्वस्तुसदसद्वाखिलात्मिके तस्यसर्वस्य

याशक्तिःसात्वंकिंस्तूयसेमया ययात्वयाजगत्स्रष्टाजगत्पातात्तियोजगत् सोपिनिद्रावशं

नीतःकस्त्वांस्तोतुमहेश्वरः विष्णुःशरीरग्रहणमहमीशानएवच कारितास्तेयतोतस्त्वां

कःस्तोतुंशक्तिमान्भवेत् ॐअंह्रींफंवंक्रूंह्रांवंह्रींमहाकालीस्वरूपंध्यात्वासर्वरोग्या

पकतोविस्मस शूलेनपाहिनोदेविपाहिखड्गेनचांबिके घंटास्वनेननःपाहिचापज्या

निस्वनेनप्राच्यांरक्षप्रतीच्यांचचंडिकेरक्षदक्षिणे भ्रामणेनात्मशूलस्यउत्तरस्यांतथे

श्वरिःसौम्यानियानिरूपाणित्रैलोक्येविचरंति यानिचात्यंतघोराणितेरक्षास्मानतथासर्वतः

खड्गशूलगदादीनि यानि चास्त्राणि तेंबिके करपल्लवसंगीनि तैरस्मान्रक्षभु विरंदंष्ट्राकचतुष्ट
यं बालार्कसन्निभं महालक्ष्मीस्वरूपं ध्यात्वा सर्वांगीव्यापकं न्यसेत् सर्वस्वरूपे सर्वेशे सर्वशक्ति
समन्विते भयेभ्यस्त्राहि नो देवि दुर्गे देवि नमोस्तुते एतत्ते वदनं सौम्यं लोचनत्रयभूषितं पा
तु नः सर्वभीतिभ्यः कात्यायनि नमोस्तुते ज्वालाकरालमत्युग्रमशेषासुरसूदनं त्रिशूलं
पातु नो भीतेर्भद्रकालि नमोस्तुते हिनस्ति दैत्यतेजांसि स्वनेनापूर्य या जगत् सा घंटा पातु नो
देवि पापेभ्योनः सुतानिव असृग्वसापंकचर्चितस्ते करोज्ज्वलः शुभाय खड्गो भवतु चंडिके
त्वां नता वयं कचविंशदंष्ट्राकं पंचवक्त्रं शुद्धस्फटिकसन्निभं महासरस्वतीस्वरूपं ध्यात्वा सर्वां
गं व्यापकं न्यसेत् ऐं ह्रीं नन्दोपीठ ह्रीं भीमा चामुंडायै कवचं विन्यसेत्र मूलेन ग्रसेत् ॐ ऐं

नमः शिखायां ॐ ह्रीं नमः दक्षिणनेत्रे ॐ ह्रीं क्लीं नमः वामनेत्रे ॐ वां नमः दक्षिणकर्णे ॐ
सं नमः वामकर्णे ॐ शं नमः दक्षनासि ॐ ये नमः वामनासि ॐ विं नमः दक्षिणकर्णे ॐ मं नमः
वामकर्णे ॐ शं नमः दक्षिनासि ॐ ये नमः वामनासि विं नमः वक्त्रे चैव नमः गुदे ततो मूले
नाभ्यध्याव्यापकं मस्तकादिपादांतं पादादिमस्तकांतं स्वरूपं ध्यात्वा सर्वांगे व्यापकं न्यसेत् ऐं
हृदि ह्रीं शिरः क्लीं शिखायां तंत्रकेनेति एकतेय एकादशन्यासे त्रैलोक्यं वशगं भवेत् इत्येकादश
न्यासः अथ योगपीठन्यासः अत्रासनयोः कल्पितपादचतुष्टयं मुखपार्श्वयं मध्येकास्थित
गात्रकं योगपीठं निजदेहं ध्यात्वा न्यसेत् आधारे ॐ मं मंडूकाय स्वाहा नेकालाग्निरुद्राय
नाभौ मूलप्रकृत्यै हृदये आधारशक्तये तत्रैव महाकूर्मे कूर्माय अनंताय वराहाय पृथिव्यै

श्रीं
९२

द्राक्षासमुद्राय नमः द्वीपेभ्यः रत्नमंडलपादपकल्पवृक्षाय रत्नवेदिकाय रत्नसिंहासनाय धर्माय आग्ने
येविन्यदलासे रक्तवर्णाय वृषरूपाय धर्माय वामनैर्ऋत्ये श्यामवर्णाय सिंहासनरूपाय ज्ञाना
य· वायव्ये पीतवर्णाय भूताकराय वैराग्याय· ईशाने इंद्रनीलाभाय नाभौ अवैराग्याय दक्षय·
पैश्वर्याय इति अग्न्यादि पीठपादाः देवतामुखे· अधर्माय वामपार्श्वे अज्ञानाय नाभौ अवैराग्याय
दक्षपार्श्वे· अनैश्वर्याय एते पूर्वीकाकारवर्णाख्याताः इति पीठगात्राणि· मध्यमामायायै· वि
द्याधात्रैः सप्ततिवलयोपेताय सहस्रफणायानंताय तन्मध्ये फणोपरि आनंदकंदाय संवि
न्नालाय सर्वतत्त्वात्मकपद्माय प्रकृतिपत्रेभ्यो विकारमयकेसरेभ्यो नमः पंचाशद्बीजाढ्यक॥
र्णिकायैः कमलमध्ये अं अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने सं सोममंडलाय षोडशकलात्मने

63

ॐ वह्निमंडलाय दशकलात्मने सं सत्त्वाय प्रबोधात्मने · रं रजसे प्रविसात्मने तं तम
से मोहात्मने तस्पदतिरोध्यात्मने पश्चिमे अं अन्तरात्मने उ नरे पुं परात्मने हं वें ह्रीं ज्ञानात्म
ने मं मायातत्त्वाय कं कलातत्त्वाय विं विद्यातत्त्वाय पं परतत्त्वाय इत्येकैकोपरि सर्वब्रम
मायावादि नमो नान्विन्यसेत् अथाष्टदलपुष्करणिकायान्तवशक्तिं विभावयेत् पूर्वादिप्रा
दक्षिण्येन ॐ जयायै · विजयायै अजितायै अपराजितायै नित्यविलासिन्यै अघोरायै मंगला
यै मध्येतन्त्रैवम् श्रीमहाकालस्य योगपीठात्मने देव्यासनाय पताश्चपश्चात्कोः वरदाभयदा॑
णपा वक्त्रवर्णिध्येया: ततो मूलेनाष्ट्यापकं कृत्वा करकक्षपिकां सपुष्पं वध्ना याप्येत् षडूव
क्रगेदेषुवायपरिधान स्थूलंभहं ही शिवः फां वं संदयनीं करो स्थिनयनां सर्वांगभूषाभूताया

ॐ: ६४

64

हंतुं मधुकैटभौ जलजन्मस्तम्प्यावस्तमोदयोनीलाश्मद्युतिमास्यपाददशकां मेव महाकालि
कां इति महाकालीं ध्यात्वा ॥ खड्गचक्रबाणाः शिरः शंखो ॥ दत्ता ॥ पक्रमेण दधतीं गदापरिघचापशूल
भुशुंडीमिति तन्मुद्राः ॥ मदर्थप्रथम महालक्ष्मीं ध्यायेत् ॥ अक्षस्रक्परशुंगदेषुकुलिशं पद्मं धनुः
तुः कुंडिकां दंडं शक्तिमसिं च चर्मजलजं घंटां सुराभाजनं ॥ शूलपाशसुदर्शने च दधतीं हस्तैः
प्रवालप्रभां सेवे सैरिभमर्दिनीमिह महालक्ष्मीं सरोजस्थितां ॥ इति महालक्ष्मीं ध्यात्वा ॥ अक्षमा
लां पद्मबाणौ ॥ खड्गवज्रगदाचक्रकमंडलुं शंखो ॥ दत्तेषुपरशुकुलिशादंड चर्मघंटाशूलधनुः
पाशाणाः ॥ पात्रं वा मेतन्मुद्राः ॥ मदशप्रथम महासरस्वतीं ध्यायेत् ॥ घंटाशूलहलानि शंखमुसले
चक्रं धनुः सायकं हस्ताब्जैर्दधतीं घनांतविलसच्छीतांशुतुल्यप्रभा ॥ गौरीदेहसमुद्भवां त्रिजग

तामाधारभूतामसहापूर्वामंत्रसरस्वतीमनवभजेयंभारिदैमार्दिनी इति मे हामरस्वतीध्याना
यं एवममलचक्रगणादलेषुवंदांमूलदलाधनुषिवामेततन्मद्वाः मह प्रप ग्रत्ररदस्योत
क्रमसूक्ष्मदतिगणाधक्रमादिति तंत्रभेदादाप्रथभेदः प्रथमानन्तसोपचारैः पूजयेत् याव
ज्जीवत्रस्तोत्रवसोऽहंहंसाविदतः तदेवनिर्विकल्पध्यानमितियोगविदोविदुः इतिहामे
देवीविभाव्यत्रैवासनं कुंडलिनीपात्रस्थेनपादंदेव्याश्चरणयोदद्यात् मनसश्चाथसह
स्रदलपद्मस्थलालितेराचमनीयंमहाबिन्दुमूलाधारात् कुंडलीमहालक्ष्मिशिवेनसंयोजयेत
योः सामरस्यंविभाव्यतत्त्वरणाद्धंरामतेस्ताविंतंभावयित्वानेनामृतेनात्मदेहमभिषिंचे
ध्यानेतिस्नानं मूलाधाराद्बिवशक्तयोः समायोगोस्मिन्कालेनापेतेकिंचित्कालंसमाधौमलीयत

ॐ ६५

65

तिसंध्योपासनं शिवपूजनयोः समागोगाङ्गुलिनामतं चंद्रसूर्याग्निकलाज्ञातेनामतेन तत्पिं
दितिर्पिणं पंचविंशति तत्वेनतं पंचमायामन दकारमरणाम पदं तथा [illegible]मो दकमदं भयं च
द्वेषाद्याभक्तौ तथा अमात्सर्यमलोभं च दशपुष्पं विदुर्बुधाः अहिंसा प्रथमं पुष्पं पुष्पमिन्द्रियनिग्र
हः दयापुष्पं क्षमापुष्पं ज्ञानपुष्पं च पंचमं इति पंचदशपुष्पैः संपूज्य धूपेनादहतिधतिम
पींघंटां वादयन् धूपं दीपं ततः सुधां वृद्धिं नानाव्यंजनोपेतान्नेन सा-
भोज्य चोष्य लेह्य पर्वतान् नानाद्रुपादि पर्वतान् शर्कराकूट पर्वतान् नैवेद्यार्थं विभा
व्य चंदनसंकल्पं ताम्बूलं ग्रवरं चामरं चंदनच्छत्रं सूर्यं दर्पणं यम्ममेव बलं ग्रानंद हारमञ्ज
लं कल्पयित्वा मनोनतेन नमस्तो लिंगं मारादि मोक्षैः दैवैः स्तैर्गीति [illegible] वेदैः स्तोषयेत् ।

परमेश्वरीं स्वागतं देवदेवेदेवि सिद्धिरभवच्चाहिके ग्रहाणमानसीं पूजां यथार्हपरितामि
ति इत्थंनिवेद्यजपंकुर्यात् अथमालयाष्टोत्तरशतंसहस्राङ्गगुह्येत्यादिनाजपं समर्प्यमानस
होमंकुर्यात् मूलाधारेत्रिकोणकुंडेचिद्रूपाग्निंधर्माधर्महविर्मिध्येनप्रज्वाल्यतत्राग्नौमनसा
स्रुवेणसुषुम्णास्रुवातत्राहंतादिकंजुहोमीतिविचिंतयेत् अहंतामयंजुहोमिस्वाहा एवं
असत्यः ईर्ष्य·काम·क्रोध·लोभ·मोह·मद·मत्सर इतिसवाहुतीहुती हुत्वा ततःइत्यादिकं
देविकृतंयत्त्वदन्तग्रहात् तीनपीताभवत्वंगतिर्जगदंबिके श्वासमार्गगतंतेजइत्युक्तात्म
समर्पयेत् तन्मयःसच्चिदानंदोभूत्वातिष्ठेत्तत्क्षणात् इत्यंतर्यजनंकृत्वासात्ताहस्तम
योभवेत् नतस्यपुण्यपापानिजीवन्मुक्तोभवेद्ध्रुवं इत्यन्तर्यागः ततोवेद्यांसर्वतोभद्रंकृत्वातत्र

ॐ
९९

देवताविधिवत्संस्थाप्य संपूज्य तदुपरि मध्ये मही द्यौरिति भूमिस्पृष्ट्वा ओषधयः सीमति
समथान्याति ति दिन्वा आकलशोसि ति हेमसज्जं तंतान्नमयं स्नाप्य पंचवाकलसं संस्थाप्य
कलशं लक्षणं तु विस्तरमीनतो देवस्नानतमाश्रमस्नाप्य पालवमणाल्पिनाः मंत्रोहाहमतिष्ठ
तेकुंभास्तुराभिषेचने पंचाशदंगुलायवैपुष्पाउत्सेधेषोडशांगुला हादशांगुलमूलोसुलामुख
समष्टांगुलं लभेत् पंचयासादिषाःमध्ये पंचदशांगुला विस्तरनाइत्यर्थः पदार्थादर्शीत कलां
कलांगृहीत्वा वैदेवानां विश्वकर्मणा निर्मितो यं स्मरैर्यस्मात्कलशः स्तेन सोच्यते पञ्चपादादी
यान्तु कलशः प्रोक्त इति कलशाः इमं मे गंगे गोत्सुदकेनापूर्य गंधद्वारामिति गंधाप्याभ्यो
षधीरिति सर्वौषधी कांडात्कांडादिदूर्वाः अश्वत्थेतेष इति पंचपल्लवान्स्योना पृथिवीति सप्तमृदः

स्याः फलिनीरिति फलं सद्द्विवत्नानीतिरत्नानि हिरण्यरूपइति हिरण्यं च दिवतिष्ठा गु
वासवासाइतिरक्तवस्त्रेणानचावेष्ट्य शर्णादर्वीति सर्वर्णपात्रं स्थलं निधाय तत्र ताम्रपात्रेवा
मखेवायन्त्रलिङ्गलिखित् यथाविन्दुत्रिकोणषट्कोणवृत्ताष्टदलवृत्तचतुर्द्वारं षिष्यतियं
त्रभूयहंतत्रभूयदेवाहरेसायाईशानपूर्वे योर्वं तराज्ञायध्यावतराजेष्वष्टकमस्ताणि
वंचतः षष्टिअस्त्राणि कृत्वा एवं यन्त्रं विलिख्य सुवर्णपात्रे निधाय सुवर्णैर्क्तिमतिमामस्मुताश्णा
पूर्वकं पंचामृतैः संस्थाप्य अग्न्युत्थापयेत् ततो बहिः पूजां कुर्यात् स्ववामे जलकलशं स्था
प्य तदत्रिकोणं चतुरस्रं विधाय अथावधारणात्कयेइतिस्सहज्यतदूपविमाधारं अर्घ्यपात्रं संस्था
प्य नमइत्याकृर्यवेतनं गंधादिकं दत्वा गंगेचेत्यादिना कुशमुद्रया सूर्यमंडलान्तीर्थं वाह्य

येत् मूलइयाम्रतीक्ष्सप्रणवेनाष्टवारमभिमंत्रेति शंखस्थापनविधिः ततो दकेन स्वज्ञोपकरणमा
मात्मानं चाभ्युक्षन् तत्तदेशे स्ववक्त्राद्यार्घ्याचमनेमधुपर्कस्नानपात्राणि स्थापयेत् अथ
वा पाद्यादियंवानामेकं स्थापयेत् तदुत्तरे विशेषार्घ्याधारं च तत्र संविधाय दत्तहत्तषट्को
णान्तर्मध्ये त्रिकोणाग्निं हुं च शंखोदकेन संलिख्य आधारशक्त्यादिभ्यो नमः इति संपूज्य व
ह्नेः पूर्वादिप्रादक्षिण्येन ॐ पूर्णगिरिपीठाय उड्डियानपीठाय कामरूपपीठाय ष
ट्कोणेषु षडंगानि त्रिकोणे मूलत्रिकोणाग्निविदिक्षु मूलेन च संपूज्य श्रीमहाकाल्याः· विशेषा
र्घ्याधारं स्थापयामि इति फडिति मन्त्राक्षालितं त्रिपादिकाधारं संस्थाप्य तत्र वामावर्त्तेन वह्नेर्दशकलाः
पूजयेत् यं धूम्रार्चिषे रं ऊष्मायै लं ज्वलिन्यै शं विस्फुलिंगिन्यै षं सुश्रियै सं सुरूपायै हं

कपिलायै· लं हव्यवाहायै· लं कव्यवाहायै मध्ये मं वह्निमंडलाय दशकलात्मने इति संपूज्य तदुप

रि फडिति प्रक्षालितमर्घ्यपात्रं संस्थाप्य तत्र सूर्यं द्वादशकला वामावर्तेन पूजयेत्· कं भं तपि ।

न्यै खं बं तापिन्यै· गं फं धूम्रायै· घं पं मरीच्यै ङं· नं ज्वालिन्यै· चं धं रुच्यै छं दं सुषुम्णायै· जं

थं भोगदायै· झं तं विश्वायै· ञं णं बोधिन्यै· टं ढं धारिण्यै ठं डं क्षमायै मध्ये अं अर्कमंडलाय द्वा

दशकलात्मने इति संपूज्य ॐ थकारान्त विलोममातृकया मूले नवश्रीचंडिकाया विशेषार्घ्य

पात्रं पूरयामीति कलशोदके साष्टपूर्वं चंद्रस्य षोडशकलाः वामावर्तेन पूर्वादि पूजयेत् अं अमृ

तायै नमः आं मानदायै· इं पूषायै· ईं तुष्ट्यै· उं रत्यै ऊं धृत्यै: ऋं शशिन्यै· लृं चंद्रिका ।

यै· ॡं कान्त्यै· एं ज्योत्स्नायै· ऐं श्रियै· ओं प्रीत्यै· औं अंगदायै· अं पूर्णायै अः पूर्णामृता

९८

येमध्ये गौंसोममंडलाय षोडशकलात्मने इति संपूज्य गंधाक्षतपुष्पैर्नैवेद्यैर्विरच्य गांगेवेत्याथं ऊश
पुष्पाद्यर्थं मंडलानीर्थमावाहयेत्‌ मित्यवशेषाग्रेण ह्योटिकाभिः संरत्नपडुगेन सकली
कृत्य मरमीकृत्य वमिति ये मुद्रया अमृतं शंखेवक्रयानि मुद्राः प्रदर्श्य मत्स्यमुद्रया लव
टकयोगिनीसर्वभूतमिति पंचबलिपात्राणि क्रमेण शंखवत्स्थापयेत्‌ अशक्तो पंचा।
नामेकं वा एवं द्वादशपात्राणि स्थापयेत्‌ एतदशक्तोपवशांखपाद्यविशेषार्घ्यबलिस
मानार्घ्यमिति एतदशक्तो त्रीणि वा शंखविशेषार्घ्यबलिपात्रमिति तत्र पाद्ये दूर्वा विष्णुक्रां
ताश्यामाकपत्राणि· अर्घ्ये गंधपुष्पाक्षतान्‌ कुशाग्रसर्षपयवदूर्वा आचमनीये जातीफलं कं
लवंगानि· मधुपर्के दधिमधु च· एतानि उदकसंस्थाप्य तेष्वर्घ्यजले किंचिद्दत्वा मत्स्यमुद्रः ।

यामूलेन वाभिमंत्रये द्वितीयात्रस्थापनं ततो पूर्णपात्रे पूर्वलिखितं यंत्रोपरि कौशिका
यां पीठपूजां कुर्यात् तत्र देव्याः दक्षे गुरुभ्यो· यं परमगुरुभ्यो· पं परात्परगुरुभ्यो पं परमेष्ठिगु
रुभ्यो· अनादिसिद्धगुरुभ्यो· पूर्वाचार्यगुरुभ्यो· देव्या वामे· गं गणपतये· दक्षे सं सरस्वत्यै·
देव्या नाभौ डं दुर्गायै· वामपार्श्वे दक्षे क्षेत्रपालाय· दक्षपार्श्वे वा वास्तुपुरुषाय· पुरतः वेदी
स्वरूपाय· अधारे· मं मण्डूकाय नमः कं कालाग्निरुद्राय· मूलप्रकृत्यै आधारशक्त्यै प्रकृ
त्यै कूर्माय· अनंताय· वराहाय· पृथिव्यै क्षीरसमुद्राय· श्वेतद्वीपाय· महामेरवे· रत्नमं
डपाय कल्पवृक्षाय रत्नवेदिकायै· रत्नसिंहासनाय इति संपूज्य· तत्राग्नेयादीशपर्यंतं विदि
क्षु रक्तवर्णाय वृषरूपाय धर्माय· श्यामवर्णाय सिंहरूपाय ज्ञानाय· पीतवर्णाय· भूता

६९

69

कारय॰ वैराग्याय॰ इंद्रनीलाभाय॰ गजरूपाय ऐश्वर्याय सस्मविमलनिवलयोपेताय सहस्र
फणायानंताय इति पीठगात्रयोर्मध्ये वेष्टन पट्टसूत्रं प्रकल्प्यानंत फणोपरि आनंदक
दाय संविन्नालाय. सर्वतत्त्वकमलासनाय॰ प्रकृतिपत्रेभ्यो॰ विकार मयकेसरेभ्यो॰ पंचा॰
शद्बीजात्मककर्णिकायै॰ ॐ अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने॰ ॐ सोममंडलाय षोडशक॰
लात्मने मं वह्निमंडलाय दशकलात्मने॰ सं सत्त्वाय प्रबोधात्मने॰ रं रजसे प्रकृत्यात्मने॰
तं तेजसे सोमात्मने॰ इति पीठमध्ये संशुद्धपीठं पृथ्वीदिदिक्त्र्यात्मने अंतरात्मने॰ परा॰
त्मने॰ मायातत्त्वाय॰ शुद्धतत्त्वैवग्रात्मनत्वाय कलातत्त्वाय परतत्त्वाय॰ इति प्रणवादि
नमोंतान्विन्यसेत् अथाष्टदले पूर्वादिप्रादक्षिण्येन॰ ॐ जयायै विजयायै जजिता ॰

६९

यै· अपराजितायै· नित्यविलासिन्यै· दोग्ध्र्यै अघोरायै मंगलायै मेध्ये अस्त्रे तन्त्रेम्· श्री
महाकाली· न्यै योगपीठात्मने देव्यासनाय पतः· अष्टाक्षराः वरदाभयधारिणी रक्तवर्णा·
ध्येय· ततो मूलनाष्ट्या व्यापकं कदलिपिकं त्रष्यावधारिर्वदन् ध्यात्वा तं जलोक्षसमवयं
शहीत्वादद्यात् तेजोरूपांस्वासमार्गेणागतां ध्यात्वा तत् इष्टाणि अंजलौ शहीत्वाविदेस्था·
पयेत् महापमवानां नाम्स्यकारणानंदविग्रहे· सर्वभूतहिते मातरेह्येहि परमेश्वरि· देवेशि
भक्तिसुलभे परिवारसमन्विते यावत्वां पूजयिष्यामि तावत्वं सुस्थिराभव इत्यनेन देव्याः ते
जोरूपेणांतं विभाव्यावाहनादिमुद्राः प्रदर्शयेत् महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीभ्यः
अत्रागच्छ अत्रतिष्ठ२ संमुखाभव २ सन्निधाभव २ सन्मुखाभवभव२ स्वावाहनादियंत्र

मुद्राः प्रदर्श्य सकलीकृत्य परमीकृत्यामृतीकृत्य घातिमुद्राः प्रदर्श्य ॐ आं ह्रीं क्रों यं॰ हंसमहा
का॰ लीभ्यः प्राणा इह प्राणाः ॐ हंसमहाकाल्यः जीव इह स्थिताः ॐ हंस॰ म॰ सर्वेन्द्रियाणि ॐ हं
सम॰ वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणाः इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्राणप्रति
ष्ठां विधाय खड्गबाणगदाशूलशंखचक्रभुशुण्डिम्॰ परिघं कार्मुकं शीर्षं निःश्च्योतद्रुधि
रं दधौ इति रहस्योक्तक्रमेण मुद्राः प्रदर्श्य तथा अक्षमाला च कमलं बाणोऽसिः कुलिशं गदा
चक्रं त्रिशूलं परशुः शंखो घण्टा च पाशकः शक्तिर्दण्डश्चर्म चापं पानपात्रं कमण्डलुः एताः क्र
मेण मुद्राः प्रदर्श्य तथा बाणमुसलं शूलचक्रम् तत् शंखं घण्टां लाङ्गलं च कार्मुकं इति रह ।
स्योक्तक्रमेण दक्षिणाधः क्रमादिति तन्मुद्राः प्रदर्श्य चतुर्भुजं त्रिनेत्रं च वरदाभय ।

पाशिनीं· रक्तांवरधरां देवीं महादेवीं वरप्रदां हिरण्यवर्णां स्रकलां ते महाकाली· महालक्ष्मी
महासरस्वत्यै नमः आवाहनं निवेदयामि नमः पुष्पादिकं दद्यात् शंखस्थजलमुत्सृजेत् प
वं सर्वत्र तप्तकांचनसंकाशां कमलां तीवरप्रदां रत्नसिंहासनस्थां च चंडिकायै महेश्वरितां म्
आ· म· महाका· स्यै तस्यामिदमासनं कल्पयाम्यत्रास्यतां भगवत्यायै शाध्यासनं वाममभागे
वैरयासनमुद्रां प्रदर्श्य प्रणमेत् स्वागतेन स्वागतं कुशलया कुशलं सृष्ट्वा खड्गशूलगदादल
मभयं दधतीं शिवां गजारूढां महादेवीं सर्वैश्वर्यप्रदायिनीं· आस्व· म· सै· एतत्पाद्यं आना
मोग्रहयोगेन पादाभ्यां दत्वा पाद्यमुद्रां प्रदर्श्य· विधायशां महादेवीं यमांतीलोकनायकीं म
वैश्वर्यप्रतां देवीं महादेवीं च पूजयेत्· कां सो स्मि स्र· म· सै· एषोर्घ्यः स्वाहेति मूर्ध्नि दत्वा अर्घं

७१

शुद्धे॰ नानावस्त्रधरां देवीं नानाभरणमनोरमां नानारत्नमहालंकारैर्नेमितां विश्ववल्लभां वेदोप्र॰
मृ॰म॰मै॰ इदमाचमनीयं नमः स्वधा इति मुखे दत्वाचमनमुद्रां दधिमध्वाज्यसंयुक्तं शर्करागुडमि
श्रितं मधुपर्कं गृहाणेदं प्रसीद परमेश्वरी॰ मृ॰म॰मै॰ मधुपर्कं समर्पयामि मधुपर्कमुद्रां पुनराच
मनीयं ततो मलस्नानं विधाय पंचामृतैः वैदिकमंत्रैः स्नापयित्वा पश्चात्तैः शुद्धोदकस्नानं कु
र्यात् अहं रुद्रेभिरिति मंत्रं॰ हिरण्यवर्णामिति पंचदश ऋचमददादिति वसुदेशार्थं॰ शुद्ध
सूक्तं स्ववर्णाधर्मानुवाकं महापुरुषविद्यया चमृतेन सहस्रं वा शतं वा अष्टाविंशतिवारं वा ज
पेत् तप्तकांचनवर्णाभां सहस्ररूपां त्रिलोचनां सिंहारूढां महादेवीं स्नानं तेन प्र॰मृ॰म॰मै॰ इदं ।
स्नानं समर्पयामि पुनराचमनं नानासिद्धिप्रदां देवीं नानागुणमनोहरां॰ नानागुणप्रदां दे

७१

वेष्वासखी· म· आदिमवर्णाः मू· मत्रेश्वरदंवस्त्रम्· तप्तकांचनसंकाशं कमनस्तान्वीवरप्रदं
उपवीतं मया दत्तं गृहाण परमेश्वरी उपवीतमाम्· म· तस्मै उपवीतं· उपवीतमुद्रा· मू· म·
तस्मै कंठसूत्रे मुकुटादयलंकारभूषणानि समर्पयामि मुद्रा· वंदनागरुकश्मरकेकुमारोचनेमया
कस्तूर्यादिसुगंधेश्च गंधं तेप्र· त्तमिपासा· मू· म· तस्मै गंधं· गंधमुद्रानन्तः शिरोहृदयगुह्य
पादसर्वांगेषु च मूलेन पंचपुष्पांजलीदत्वा आवरणपूजां कुर्यात् सच्चिन्मात्रपरे देवि परामृतरो
नरुचिप्रिये· आज्ञा देहि महादेवि परिवारार्चनायते· इत्याज्ञां गृहीत्वा पुष्पैरक्ततैर्वा यजये
त् षट्कोणेषु आग्नेय्यां नैरृत्यवायव्यमध्येदिक्षु च· देवतानामंगरागानि पंचावरणदेवतानाइति·
संचिंत्य· तुषारस्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणाविषा वरदाभयधारिणः प्रधानतनवस्त्रियः

इति ध्यात्वा ॐ नंदजायै हृदयाय नमः हृच्छक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः इत्येवं सर्वत्र ॐ
रक्तदंतिकायै शिरसे स्वाहा· शिरःशक्ति ॐ शाकंभर्यै शिखायै वषट् हैं दें शिखाशः ॐ दु
र्गायै कवचाय हुं कवचशः ॐ भीमायै नेत्रत्रयाय वौषट् नेत्रशः ॐ भ्रामर्यै अस्त्राय फट् अ
स्त्रशः हृदयदेवीं तर्पयामि इति विशेषार्घोदकेन तर्पयेत् एवं सर्वत्र शिरोदेवीनः शि
खादेवीन· कवचदे· नेत्रदे· अस्त्रदेवीनः इत्थं करतले विशेषार्घोदकेनानन्तरं ज्ञानमुद्रया पुष्पं ।
गृहीत्वा· अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले· भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणा
र्चनं षडंगावरणसहितायै· श्री· नमः इमं श्रीपादयोः पुष्पं समर्प्य प्रथमावरणार्चनात् ह
रः इति प्रथमावरणं ततस्त्रिकोणमध्ये विंदौ म लां ते म· नो श्रीपादुकां पूजयामि त्रिको ।

णाय वैश्रवणाय धनाधिपतये नमः धात्रौ श्रीः नैरृत्यां श्रियाय सहविश्वे विश्वग्रीवाय चेउ अमयाय सदिन
शिवाय शिवश्री विद्दमे सिंहाय श्रीः दक्षिणे महिषाय महिषश्री अभीष्टं सर्वं वत्स मध्ये इति द्वि
तीयावरणं अथ त्रिकोणमध्ये वायव्यादी प्रादक्षिण्येन गुरुपंक्तिं प्रजयेत् तेषां ध्यानं स्वरक्तमाल्या
वरभूषाः स्वलंकृताः पंकजविष्टरः अथ सर्वे वत्सालंकनयोगविष्टाः प्राप्ताश्चितेश्वर्य
गणाष्टकायैः इति ध्यानं ॐ गुरुभ्यो गुरुश्रीः ॐ परमगुरुभ्यो परमगुरुश्रीः ॐ परात्परगुरुभ्य
परात्परगुरुश्रीः ॐ परमेष्टिगुरु परमेष्टिगुरुश्रीः अभीष्टं सर्वं वत्स मध्ये इति तृतीयावरणं अथाष्ट
दलमध्ये पूर्वादिक्रमावर्तेन ब्रह्माण्याद्याः प्रजयेत् ध्यानं यस्य देवस्य यद्रूपं यथा भूषणवाहनं त
देव हि तत्र्कि करबद्धाञ्जलयो योज्यमायपो इति ध्यानं ॐ ब्रह्माणीश्री ॐ माहेश्वर्यै माहेश्वर्यैश्री ॐ कौ

७३

73

मारी श्री ॐ वैष्णव्यै वैष्णवी श्री श्री ॐ वाराह्यै वाराही श्री ॐ नारसिंह्यै । नारसिंही श्री ॐ ऐन्द्र्यै ऐन्द्री श्री ।
ॐ चामुण्डायै चामुण्डा श्री श्रीं अमी । सर्ववत्समूर्ध्नि चतुर्थावरणं अथ चतुर्विंशतिपत्रेषु शक्तीर्दिशादा
ऐपन ॐ विष्णुमायायै विष्णुमाया श्री ॐ चेतनायै । चेतना श्री । ॐ बुद्ध्यै बुद्धिः श्रीः ॐ निद्रायै । निद्रा
श्री । ॐ क्षुधायै । क्षुधा श्री । ॐ छायाशक्त्यै छायाशक्तिः श्री । ॐ तृष्णायै । तृष्णा श्री । ॐ क्षान्त्यै क्षान्ति
श्री । ॐ जात्यै । जातिः श्री । लज्जायै लज्जा श्री ॐ शान्त्यै शान्तिः श्री । श्रद्धायै श्रद्धा श्री ॐ कीर्त्यै । कीर्ति
श्री । ॐ लक्ष्म्यै । लक्ष्मी श्री ॐ धृत्यै । धृतिः श्री । वृत्त्यै । वृत्तिः श्री ॐ स्मृत्यै स्मृतिः श्री । ॐ व्याप्त्यै व्याप्तिः श्री । ॐ तु
ष्ट्यै । तुष्टिः श्री । ॐ पुष्ट्यै पुष्टिः श्री ॐ दयायै । दया श्री ॐ मात्रे । माता श्री ॐ लज्जायै । लज्जा श्री ॐ भ्रान्त्यै
भ्रान्तिः श्री २४ श्रमी । सर्ववत्समर्प्य । इति पञ्चमावरणं ततः बहिः भूगृहे ईशाग्निनिर्ऋतिवायव्यको

ऐं क्षुं ॐ गणेशाय · गणेशस्य श्री ॐ क्षेत्रपालाय · क्षेत्रपालस्य श्री ॐ वटुकाय वटुकस्य श्री ॐ योगिनीभ्यो
योगिनीनां श्री · अभीष्टसिद्धिं वचनं समर्प्य · इति षष्ठावरणं अथ पूर्वादिईशानपर्यंतं अष्टौ श्मशानिकाणि
चैकं च रावमीशानादिरुन्तपर्यंतं उत्तरादिवायव्यं तं वायव्यादिपश्चिमान्तं पश्चिमादिनैरृत्यान्तं नैरृत्यान्तं
नैरृत्यादिदक्षिणान्तं दक्षिणादिआग्नेयान्तं आग्नेयादिपूर्वं वलिचतुःषष्टिमांसाहारपिण्डचतुःको ।
णेषु चतुःस्वस्वासनसबिंदुकानि मूलमंत्रं तृतीयरेखायां कृत्वा ततः पूर्वादिक्रमेण ईशपर्यंतं वा ।
मावर्ते नव चतुःषष्टियोगिनीः पूजयेत् अथ अष्टमातृकयोगिनीनां ध्यानं शुक्लवर्णाः शूलडमरु
हस्ताः शवासनस्थाः ॐ जयायै · जयायाः श्री · ॐ विजयायै · विजयायाः श्री ॐ जयंत्यै · जयंत्याः श्री ॐ अपरा ।
जितायै · अप · ॐ दिव्ययोगिन्यै · दिव्ययो · ॐ महायोगिन्यै · महा · ॐ सिद्धयोगिन्यै · सिद्ध ।

७५

ॐ गणेशाम्बर्यै गणेशे ततः द्वितीयाष्टक गोत्रवर्णान्नमालालोकलशत्रुत्लकविराम्बराध्येया ॐ श्रेना
शिन्यै श्रेना ॐ शाकिन्यै ॐ शाकिन्यै ॐ कालरात्र्यै का ॐ निशाचर्यै नि॰ ॐ टंकारिण्यै टं॰ ॐ हद्रवे
तालै रु॰ ॐ हुंकारिण्यै॰ हुं॰ ततस्तृतीये रक्तवर्णा ज्वालाशलभयप्रदा ध्येया ॐ ऊर्ध्वके।
शिन्यै॰ ऊ॰ ॐ विरूपाक्ष्यै॰ वि॰ ॐ शुष्ककायै॰ शु॰ ॐ नरमांसजिन्यै॰ न ॐ फट्कारिण्यै॰ फट् ॐ वीर।
भद्रायै वी॰ ॐ धूम्राक्षि॰यै॰ धू॰ ॐ कलहप्रियायै॰ क ततः चतुर्थे विद्युत्संनिभा स्ववाणाधनुः
पाशायुता ध्येया॰ ॐ राक्षस्यै॰ रा॰ ॐ रक्ताक्षे र॰ ॐ विश्वरूपानम॰ वि॰ ॐ भयंकर्यै॰ भ॰ ॐ वारको
मार्यैः वीरः ॐ वैरिकायै॰ वै॰ ॐ वाराह्यै॰ वारा॰ ॐ मुण्डधारिण्यै॰ मुं॰ ततः पंचमे श्यामिलवर्णा
कमलाक्षमालाभयवरदकला ध्येयाः ॐ भैरव्यै॰ भै॰ ॐ ध्वांक्षिण्यै॰ ध्वां॰ ॐ धूम्रायै॰ धू॰

ॐ प्रेतवाहिन्यै॰ प्रे॰ ॐ खड्गिन्यै॰ ख ॐ दीर्घलंबोष्ठ्यैः दी॰ ॐ मालिन्यै॰ मा ॐ मंत्रयोगिन्यैः मंत्रः नव
हे स्वनीलांशंखंवरं गदाभयकराध्येयाः ॐ कौलिन्यै॰ कौ ॐ चक्रिण्यैः च॰ ॐ कंकाल्यै॰ कं॰ ॐ भुव
नेश्वर्यैः भु॰ ॐ ज्ञोनटक्यै॰ ज्ञो॰ ॐ महामायै॰ म ॐ यमहन्त्र्यै॰ य॰ ॐ करालिन्यै॰ क॰ ततः सप्तमे षू॰
ज्ञोनिभास्वत्स्मेकपद्मीशापरशुहस्ता ध्येयाः ॐ केशिन्यै॰ के॰ ॐ शुद्ध्यै॰ शु॰ ॐ शेमजंचायै॰ से
मः ॐ निर्वाणिण्यै॰ नि॰ ॐ विशालायै॰ वि॰ ॐ कामुक्यै॰ क॰ ॐ लोक्यै॰ लो॰ ॐ अघोरमुख्यै॰ अघो॰ न
वोष्टमे धूम्रावर्णाः कुंतखेटभिंडिपालमालाकराध्येयाः ॐ मुंडधारिण्यै॰ मु ॐ व्याघ्र्यै व्या॰ ।
ॐ कौशिण्यैः कौ॰ ॐ प्रेतरूपिण्यै॰ प्रे॰ ॐ धूम्रहस्त्यै॰ धू॰ ॐ घोर्यैः घो॰ ॐ कराल्यै॰ क॰ ॐ विष॰
लंबिन्यै॰ वि॰ अभीष्ट॰ सर्वदेवमयमर्थरुत्तिमनवरातं अथ चन्द्रस्त्वसप्तपत्रमेरेखायांरक्त ।

दिक्लोकपालाः सर्वे· ध्याने श्रीघोरकोमलतोग्रः शुक्लोऽग्र श्रासितनाभु भोगोगौरीशपाक्रमादेते
वर्णिनः परिकीर्त्तिता ॐ लं इन्द्राय ऐरावतवाहनाय वज्रहस्ताय सुराधिपतये श्रीचंडीपार्षदा
यइंद्रश्रीयाः· ॐ रं अग्नये मेषवाहन शक्तिहस्ताय तेजोधिपतये श्रीचंडीपार्षदाय अग्नि ।
श्रीयाः ॐ यं यमाय महिषवाहनाय खड्गहस्ताय प्रेताधिपतये श्रीचंडी· यमश्री· ॐ क्षं नै
ऋत्ये नरवाहनाय खड्गहस्ताय रक्षोधिपतये श्रीयं· निऋत्ये· वं व· रुणाय मकरवाह
नाय पाशहस्ताय जलाधिपतये श्रीचंव· ॐ वं वायवे मृगवाहनाय अंकुशहस्ताय प्राणा
धिपतये श्रीचंवाय· ॐ कुं कुबेराय अश्ववाहनाय गदाहस्ताय यक्षाधिपतये श्रीचंकुबे·
ॐ हं ईशानाय वृषवाहनाय त्रिशूलहस्ताय भूताधिपतये श्रीचं ईशा· इंद्रेशानयोर्मध्ये ॐ

ॐ कं ब्रह्मणे हंसवाहनाय कमलहस्ताय लोकाधिपतये श्रीं ब्रं ब्रं ॐ निर्ऋतिवरुणयोर्म
ध्ये ॐ अनंताय कूर्मवाहनाय चक्रहस्ताय नागाधिपतये श्रीं वं · अभी · पूर्वेशानयोर्मध्ये इत्यमा
वरणे चतुरस्रस्य द्वितीयरेखायां वज्रादीन्यायुधानि यथा पीतशुक्लासिताकाराविद्रुदकसिता
सिताऽरुणविंदः पारलाभावज्रायाः परिकीर्तिताः ॐ वज्राय वज्रलांछितमोसये वज्रह ।
स्ताय श्रीं वं व · ॐ शक्तये शक्तिलांछितमुकुटाय शक्तिहस्ताय श्रीं वं श · ॐ दंडलांछितमु
कुटाय दंडहस्ताय श्रीं वं दं · ॐ खड्गाय खड्गलांछितमुकुटाय खड्गहस्ताय श्रीं वं ख · ॐ पाशाय
पाशलांछितमुकुटाय पाशहस्ताय श्रीं वं पा · ॐ अंकुशाय अंकुशलांछितमुकुटाय अंकुश
हस्ताय श्रीं · अं · ॐ गदाय गदालांछितमुकुटाय गदाहस्ताय श्रीं वं · गदा · ॐ त्रिशूलाय त्रिशू

७६

76

तलोच्छिन्नमुकुटाय त्रिशूलहस्ताय ॐ पं। श्री। त्रि। इदं ईशानयोर्मध्ये ॐ पद्माय पद्मलोच्छि
न्नमुकुटाय पद्महस्ताय श्रीचं। निऋतिवरुणयोर्मध्ये श्रीचक्राय चक्रलोच्छिन्नमुकुटाय चक्र
हस्ताय श्रीच। अभीष्टवंदनं समर्प्य लक्ष्म्यर्पणं विधाय इति नवमावरणपूजनः गंधं महाका। लै।
सां गायै सपरिवारायै नमः गंधं स। गंधद्वारामिति गंधं अक्षतान् विमलान् शुभ्रान् अक्षताम
भिषु ममभो गृहाणेयं महालक्ष्मी देवेश निर्मलाक्षं महा। लै। सां। अक्षतानां स। पं मंदारा
पारिजातादि जाती पाटलकादिभिः केतकी चंपकादिभिः पूजयामि सुरेश्वरी मनसः का-
महा। लै सां पुष्पं पुष्पमुद्राः प्रदर्श्य धूपपात्रे गारान्निधाय ॐ ह्रीं सुरभितेन मे स्वाहा इति
मंत्रेण गुग्गुलादिधूपं निक्षिप्य गंधं चंदनाय धूपाय इति धूपं संपूज्य मूलमं।

७६

लमद्रा॰ मे॰ सां ये ष्टपं सुन्नस्त्वगामस्य घंटा महेशणप्रोक्त घंटायै नमः इति गंधादिभिः स।
म्पूज्य ॐ जयध्वनि मंत्र मातः स्वाहा इति त्रिवारं समंकरणं घंटावादयेत् ॐ हें हं हं शहाणस्ता।
हा वानस्पतिरसोगन्धो गंधाढ्यो गंधउत्तमः आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां क।
दैमम॰ म॰ मै मा॰ धपं॰ धूपसमुद्रादेव्यनाभिपर्यंतं प्रदर्शयेत्स्वदक्षिणभागे निवेश्य दीपमा
ही एष्णंगो घृतनिर्तस्त्वेदं वानि त्रिपणनव कर्पूरगर्भवर्तिं निधाय ह्रीमिति प्रज्वाल्य वि।
घ्रदेवसायघृतदीपाय॰ तैलश्चेदनस्पतिदेवसायते॰ दीपाय॰ इति संप्रपूज्य वह्निमयस्पृती
कृत्सगंधपुष्पं दत्त्वा मन्त्रप्रकाशो महादीपः सर्वत्र तिमिरापहः सबाह्याभ्यन्तरं ज्योतिर्दीपोयं॰
ग्राह्यदीपः म॰ मै॰ मायै नमः मध्यमानामिकयोमर्ध्यपर्वणि अंगुष्ठाग्रेण चालयित्वा दीपमनस्पृगन्दं

११

तो वा द्ये नृदे व्या पा दादिमूर्धानं मुच्चे दीपं प्रदर्श्य छत्नदीपस्थे देव्या दक्षिण भागे नेत्वदीपस्थे हृ
मेयं वंश्वपः नमो देव्या ये च त्रु हे मंडले सामानार्घ्य जलेन कृत्वा नत्र स्वर्णादि पात्रे मन्त्र माज्य ले
पचेत् माम कं पंच वि षमत्रं कठ म्नलवणानि कषाय मधुराम्ल कषट्‌ सोपेन नाना विधं अंज
न समेतं नैवेद्यं नवसखाप्य विष्टं देवताय इति संमुख मूलेन वीक्ष्य त्वेण शोधन ग्रहोण
ष्टौः संतान्यक वचेना भ्युदाये प्रवेष्टव्य दक्षिण हस्तेन परितो दृष्ट्वा माय हस्तेन निधाय मिमहृदा
रभिमंत्र्य नैवेद्य गन्धतस्सर्व दोषान्‌ शोधयित्वा धेनुवं मुद्रया संपरिदक्षिणकरे ऋषिं निधायाधो
मुख वामहस्तेनाछाद्य तद्रभिमन्त्रयांसंजप्तं दृष्टिदोषान्‌ दग्धाव निति येन मुद्रया मृतीकृत्वा गन्धे
णाब कस्मुद्रया संरक्ष्य मूलेनाष्टवारमभिमंत्र्य दक्षिणहस्तेन जलं गृहीत्वा देव्यापात्रगत दिव्यं पश्य मा।

त्रैस्त्रैसंस्कृते॰ पंचधाषट्रसोपेतं शुद्धान्नपरमेश्वरि॰ इति नैवेद्योपरि त्रुलकोदकं निक्षिप्य श्री
वेदिकायै नैवेद्यं नमः॰ इत्युत्तरस्यां वामांगुष्ठेन तस्यास्त्रयस्य मध्यांतरे जलमसनी कृत्वा देव्या दक्षि
णहस्तेन तज्जलं किंचिद्दत्वा ग्रासमेनोपलक्षणमलिल्हैर्निर्देवीमामवमयत्वा वामहस्तेन विकचोत्प
लसदृशीयासमुद्राप्रदर्शयन् दक्षिणकरेण कनिष्ठानामांगुष्ठैः ॐ प्राणाय॰ तर्जनीमध्यमांगु
ष्ठैः ॐ अपानाय॰ मध्यमानामांगुष्ठैः ॐ व्यानाय॰ अनामिकतर्जनीमध्यमांगुष्ठैः ॐ उदानाय पंचाग्रलि ॐ
समानाय निप्राणादिपंचमुद्राभिः पंचग्रासान् गृहीत्वा नमस्ते देवदेवेशि सर्वतृप्तिकरं परं अ
नंतत्रिवेदितं शुद्धं प्रकृतिस्थं सुशीतलं परमानंदसंपूर्णं गृहाण जलमुत्तमं इति देव्या वामभा
गे जलपात्रं निवेश्य॰ सत्पानैर्विविधैः सौख्यैर्विविधानेकतर्पणैः निवेदयामि ते देवी सात्वगा

पैत्रघाणातत् इति पुष्पाञ्जलिं दत्वा॰ मूलमंत्रेण दिग्बंधनं कुर्वन् देव्याः परितो जयन्तिकां विभा
वयन्महा॰ मे॰ इदं नैवेद्यं आर्द्रीकृतं नैवेद्यं समः नैवेद्यमुद्रां॰ महादेवीं भुञ्जानां ध्यात्वा ब्रह्माद्यैः सह सम।
मितः सुप्रविष्टैः सम्मतैः पंचदलाब्जजननिकैरैः साप्सरं वीज्यमानं नर्मक्रीडाय प्रदत्तसनपुराह
सयमंकि भोजीन्म्वकेपात्रेकचटितेषु भुन्सान्देविदेवी॰ इति ध्यायन्मूलेदशायाजपित्वा जप्यं स
मर्प्य नित्यहोमं कुर्यात् अग्न्याधानादिकं नित्यहोमेन विधाने इति वचनात्॰ लौकिकाग्न्य।
वेवं ध्यात्वा संपूज्य मूलमंत्रेण घृताहुतीः षडंगमंत्रैश्च षडाहुतीः आवरणदेवतानामेकैकाम्।
हुतीर्जुहुयात् आवर्णिरेहोमाशक्तो मूलमंत्रेण षडंगमंत्रैः षडाहुतीर्जुहुयात् इति नित्यहो
मः ततो देवीं गंधपुष्पाद्यैः संपूज्य दक्षाग्रे वह्निदिः पूर्वादिदिक्षु त्रिकोणाष्टदलचतुरस्रात्मकमं

उत्त्वानि कृत्वा॥ ॐ ह्रीं व्यापकमण्डलायै नमः॥ इति संपूज्य तेषु मांसमिषान्नानि कूष्माण्डादि नारिकेल
कदलादिफलानि निधाय देवीपात्रे मूलं समुच्चार्य। मेऽर्घ्यमेव बलिं हर हर २ मम सर्वापच्छान्तिं कुरु कुरु स्वा
हा॥ इति देव्यै बलिं दत्वा। ततः पूर्वस्यां पाशांकुशौ कपालं च त्रिशूलं दधती करैः। अलंकार्य च योषितं गा
णेशं प्राक् समर्चयेत्। इति ध्यात्वा। गं गणपतये नमः॥ देहाकार सर्वजनं मे वशमानय स्वाहा।
एष बलिर्गणपतये वरवरद सर्वजनमेव शमानय स्वाहा॥ एष बलिर्गणपतये नमः॥ इति दत्वा
ततः दक्षिणे असि शूल कपाल डमरु हस्तं दधतं करैः। क्रूरं हृदि गवं क्रूरं च क्षेत्रपं दक्षिणे यजेत्
इति ध्यात्वा॥ क्षां क्षेत्रपाल धूपदीपसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा। क्षां क्षेत्रपालाय एष बलि
र्नमः॥ पश्चिमे योगिनीं मायां मायाकारिणीं योगिनीं मत्तां श्यामहस्तसंस्थां न गोनीलकान्तां न वदेत्

७५

79

ततः पश्चिमे कपालपाशाम्बुलहस्ताम्भोदयतं समर्पयेत् । घ्राणे स्वपृष्ठे वेष्टिमे रभ्ये वटुकं पश्चिमे चै
येत् । इति ध्यात्वा । वटुकाय । इति संगुह्य ध्यानजमोदयात् पश्ये हृदि देवीपुत्रवटुकनाथकपिलज
टाभारभास्वत्रिनेत्रज्वालामुखं सर्वविघ्ननाशाय २ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति ।
मन्त्रेण दद्यात् । ततउत्तरे । कपालडमरुहस्तं पाशं लिंगं सहितं धृतनीकैरैः श्वेतकस्याक्तकवस्त्रां योगिनीहस्त
रेयजेत् । इति ध्यात्वा यायोगिनीभ्यो हुं फट् स्वाहा या योगिनीभ्यो एष बलिर्नमः इति दत्वा पु
ष्पानामायोगेन दद्यात् । बलिपात्रम्यनेन निःक्षिपेत् येदिति सर्वत्रः अथ ईशानकस्येशानकोणे व
नरसरवृतत्रिकोणमंडलं कृत्वा तत्र बलिपात्रं निधाय सर्वभूतेभ्यो नमः इति गंधपुष्पादिसंपूज्य
येशी इहादेहि हूं कर्मोलोहहृ[illegible] नानिवासिनः यामि मेषग्रहपाशगणानामपि । भूतरावे ।

७५

राक्षेव नर्थ्याचैवांतरिक्षगाः सर्वे ते प्रीतिमनसो भूत्वा गृह्णंतु बलिमेव लिं ॥ नित्वा मकरांगुलिभिः
बलिपात्रमासाद्यं तं रेणोः धृतजलधारा बलिपात्रे निक्षिपेत् ॥ २ ॥ बलिमुत्सृज्य पुष्पं जलं हि मादाय भू
तानिपानीदृवसंतिमूलं लेव बलिं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्तं संतोषमासाद्य व्रजंतु सर्वदा मेतन्मा
त्यव्रतमस्तु ते भ्यः ॥ ३ ॥ निष्ठ्यांतं लिंदत्वा ग्रहमंत्रेण स्वात्मानं प्रोक्षयन् दक्षान्यो स्ववामे मंडले
विरूप्य सर्वं वनं कूणे शादीन्ध्यात्वा पंचमंत्रेन बलिं क्रमेण दत्वा वडवतेन प्रकमपिदध्यात् ॥ ३ ॥
निबलिदानं ततो देवीत्र सांध्यात्वा ग्रहस्य कस्य जलमस्रतापिपानमसिस्वाइत्युन रापोशानं दत्वा
नैवेद्यं गतस्मारभ्य पुरस्तैते क्रमाग्रो मद्यादिभिस्थानं प्रोक्षयित्वा तस्याग्निविच्छेषमादायति
मीलत्पभोजनेन मद्दूमे शामानिलिप्य हृसं प्रतालपदेव्याकरसो ष्य नर्षे हृगायचर्णादिकं क

८·

80

स्नात्वा तेन यज्जलं दत्तां मृगंधजलेर्गैरुष्णाविकारयित्वाकर्पूरशकलैर्दनयावनेकारयित्वा पुन ।
गैरुषजलं दत्त्वा पादौ प्रक्षाल्याचमनीयं च वस्त्राण्यहं लोपादौ प्रोक्षमृगंधचूर्णादिकौ रौप्य
मर्घ्यं· पूगीफलं कर्पूरं नागवल्लीदलैर्युतं एलालवंगसंयुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यतां ।
श्राद्धे पुष्प· धू· दी· नै· ता· फले फलपूजा· मातः कांचनदंडमंडितमिदं पूर्णेंदुबिंबप्रभंना
नारत्नविशोभिहेमकलशं लोकत्रयाह्लादकः भास्वन्मौक्तिकजालिकापरिवृतं प्रीत्या ।
त्मइस्ते धृतं दत्तं ते परिकल्पयामि जननीत्वच्छायसंनिभिनिम· सा· प्र वमसवैत्र· छत्र· शरदि
डंमरीचिविगौरचवैर्मचित्रिपुष्कराविलसत्स्वर्णदंडे· जगदंबविचित्रचामरैरत्वामहमानंदभरे
ण्यवीजयामि· चामरं· मार्तंडमंडलनिभो जगदंबयोयं भक्त्यामयामणिमयो मुकुरोर्पि

८·

तविनो

नले॰ प्रणौतु विंवह्नि चिरं वदनं स्वकीयमस्मिन्विलोकयविलोचनता॰ दर्पणं॰ इंद्रादयोपि

हननैनैस्तु ऊटप्रदीपेर्भि राजयंति सन्तं नेनवपादपीठ॰ नसादर्द्धेनवसमुत्तलशरीरमेनेनो

राजयामि जगदंब सहस्रदीपैः दुर्वां तनजलानां दायम॰ श्रीचंडिकायै॰ इदं नीराज।

नेनमः इतिदेव्याम्रकूरायविदुर्वीदिकं निविष्प नीराजनं स॰ प्रियगतिरतिं गोरत्नपु

त्याणपुञ्जाकनकमयाविभूषास्त्रिरपंगंभीरघोषः भवावतिकलतोयंवातार्थंमयाने

नणप्रानम्भेनोवाप्रवेगरत्नरंग॰ नरंगास्त करष्टतक्रमंनस्त्रमडरणेणः कनककालि

नजेटाकिंकिणिशोभिः॰ कंठः प्रवणसुगलवेद्ध्यामरोमेयन्नेत्याज ननितवसुदेह्नामना।

मानतेगणः मातंगांसुः त्वननतरंगेवींनमाने मणिमयपचकचन्नयेनसुकंननकमयमद्देवि

८१

नाथेनेभगवतिनेहिरण्यंसमर्पयामि॥ रथ॥ हयगजनरथपतिशोभमानेदशदिशिपुदेशितुंदमिमे
यतनादंपुष्पकंअनिवचनंतरंगसेमेमेनह्रगवतिभक्तिभरेणनर्पयामि॥ सैन्यैः परिधीकृतसमस्त।
सागरेवहद्दसंयसमहितेमर्पयावते॥ विपुलेयवर्णीनलाभिधंप्रवलेदुर्गमिदंसमर्पयामि॥ दु
र्ग॥ धानपत्रपुत्रैस्वभावशीलैः इतिसेविताते: प्रपद्मागपीतेः भ्रमरैरुपवेरूतेरतेनेनर्पयजते
त्वाजगदंबवीजयामि॥ चंजनं भ्रमविललितलोलकंतलालीर्विगलितमाल्यवि।
कीर्णरंगभूमिः इयमतिहविरामदिनदंतीनवहृदयेमुदमातनोतिमातः भ्रमदलिकु
लकलपालोलयमिहभारास्मितमुखकमलोयदिमलावर्णपूरः अनुपमनवदेषावार।
योवानदंतीपरमजकलकंठीदेविधेयनवोव॥ हविरकवठमदीनांनाम्पकालेनदीनां

प्रतिगृह्य हस्ततन्त्रीमन्यहं प्रादुरासीत् । थिमिकिति थिमि थिं थिं थिं थिं थिं थिं थिं थिं ति
तिथधन्यधेयधेयी तिशाब्दः उमहतिंडिं मदलतैरद्दतैरोमढ्डरवार्दघटार्दघद्दठिनिसृंक्तु ।
तिभिगार्दविकेवक्रूरदयंमृदयंतुते । विथीविथुमममवत । त्वादयं मदलवद्वारिगायंति
गंधर्वकन्याः क्षणेन मावयानेन विनेन विनेनमानाः समाकर्ण्य तानंमयाप्रार्थितासि
अभिनवकमनीयैः नैतैर्नैतैकौतीनां क्षणमपि तावत्तपवलदीयं । स्वयमपि हिनविनेदमवादि ।
स्वगीतैर्भगावति भवदीयं मानसं तेस्मराभिनन्त्यं । इति राज्ञो यथागमेनस्सममर्घ्य श्रासर्ति
काय इति संपृष्टमशुलसः मै । सोचेयमस्मृहिंतिवियमणघंटाघाटनपूर्वकं समयानीराज्य । इ
दमासार्निकं समर्पयामि तेभोलसुसमस्तामेवशृण्वं विह्निती स्पालिनीचौग । यस्त्रवि । मः नम

लेस्तु महामाये श्रीपीठे सुरपूजिते शंखचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मीनमोस्तुते स्वहृके सा॰ न॰
मस्कारम्॰ संप्रदक्षिणा॰ मूलेमप्राणायामेत्रयंकृत्वा ऋष्यादिमंत्र्यातालेसत्रात्रय ।
मालामध्ये दिकेनसंप्रोक्ष्य गंधपुष्पाक्षताभ्यां संपूज्य ॐ ऐं अविघ्नं कुरु माले त्वं इति दक्षिणा
यहृदयसमीपे मध्यमांगुलिमध्यपर्वणि स्थाप्य प्रणवमुच्चार्य शतं मूलं जप्त्वा संख्यामि ।
मतौ प्रणवमुच्चार्य ॐ ह्रीं सिद्ध्यै नमः इति मालां शिरसि संस्थाप्य पुनः ऋष्यादीन्यस्य मूलेति
मंत्रेण देव्या वामहस्ते जलेन सर्वमालां रक्षसि संस्थाप्य पयेत॰ ततो लघुस्तवेन स्तुत्वा॰ मू
लेन प्रादिहितो देवि॰ श्रावोदकं चुलकोदकेमादाय देव्योपरि त्रिभ्रमि॰ इत॰ पूर्वप्राण
वुदेहिदेहधर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां प

ग्रामरुद्रेण शिखाप्रभृतं भ्रुकुंकेन तत्सर्वं ब्रह्मार्पणमस्तु स्वाहा। मा च मदीयं संकल्पे महाल्पे सम
र्पयामि तत्सर्वं इति देवीपार्श्वे यानपात्रं समर्पयेत् ततो विशेषार्घ्यमस्तु शम्पदेवस्य परिविश्राम यन्·
साधु वासाधु वा कर्म व यद्यदाचरितं मया तत्सर्वं कृपया देवी गृहाणाराधनं ममेमं जि देवि दत्त्वाले किं
चिज्जलं दत्वा शेषेण तन्मानं प्रोक्ष्य परिवारान्देवीदेहलीनान्विनाश्य संहारमुद्रया स्वरकयोगेन शिवे
संयोज्य ततो ईशान्यां ॐ चंडेश्वर्यै नमः इति निर्माल्यमुष्णजलेन संप्रोक्ष्य नैवेद्यासंवरणोदकं च समर्प्य·
लेह्यचोष्यपानादिकं स्रग्विलेपन निर्माल्यभोजनेन त्वभ्यं ददामि श्रीशिवाज्ञया इति तत्रैव
निक्षिप्य करं प्रक्षाल्य ताम्रादिपात्रे गंधपुष्पाक्षतजलमापूर्णं सिन्धुरविस्थितना· नमो विवस्व
ते ब्रह्मन्भास्वते विष्णुतेजसे नमः सवित्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने इति पठित्वा· ॐ ह्रां ह्रीं सः श्री

८३

83

सूर्यं पूषेति मन्त्रेणार्घ्यैः स्वाहा इति सूर्यायार्घ्यं दत्वा कृताञ्जलिः यन्मया छिद्रं तेन यच्छिद्रं यच्छिद्रं पूजने
न मम सर्वं तदच्छिद्रमस्तु भास्कर त्वत्प्रसादतः इति संप्रार्थ्य प्रजाप्य स्थाने गत्वा पूजावशिष्टं गंधे
सवामहस्तेन ततियाघनत्रार्घ्यपात्रोदकं किंचिन्निक्षिप्यालोड्य मूलेनाष्टवारमाभिमंत्र्य ललाटे सं
लाप्य शरीरे च मूलेन तन्निर्माल्यं शिरसि मूलेन च शेषोदकं प्राश्य प्रणम्य सुदत्वाघपात्रं वा विहरेत
एवं देवीपूजाप्रधानत्वात् त्रिकालं पूजयेत् भविष्योत्तरे वलिं च प्रसन्नहृत् कुर्याद्दोदने मांसं माषवत्तः त्रि
कालं पूजयेद्देवीं न यत्नोऽत्रपरायणमिति · पूजयित्वाश्विने मासि विशेषोको जायते नरः इति स्कंदात्
रुद्रयामले त · दुर्गार्चनप्रियानमिश्रुति · देवीपुराणेन · रात्रौ देवी प्रपूजयेदिति · रात्रि पूजनस्य
फलाधिक्यमुक्तं विमलानंदनाथविरचितायां नारायां भक्तितरंगिण्यां नवचंड्यादिपूजाविधिः ॥

८३

यकुमारीपूजा॰ ब्राह्मणी सर्वकार्येषु जयार्थे नृपवंशजा॰ भार्थे वैश्यवंशोत्था सुतार्थे शूद्रवं
शंजा दारुणे चान्त्यजातीनां ष्टजयेद्विधिनानरस्ति॰ नवभिर्त्तैमते भूमिमैस्वर्ग्यं यितुलोनन् एकर
प्यालभेत्स्य मे केके न त्रियलभेत वत्तीस्य॰ एकवर्षा तु या कन्या पूजार्थे तां विवर्जयेत् ग्रथिस्फु
नशीलिगोरक्तसूयबहुलं एकिंतां जासंयां केकपकाणोंकरम्पोनतत्रोमशां वर्जयेत्सर्वकार्ये ।
षुदासागर्भसंभूद्रवाभिति नवसुगंधतैलेनाभ्यंगं कारयित्वा कुमारीपीठे उपविश्य देशकालौ
स्मृत्वा दुःखदारिद्र्यनाशायात्रुनाशनार्थं मा प्रवलनृपथ्यं चवकनवर्वंसाधनः सहस्रकुमारीश्च ।
जनंकरिष्ये एवं सम्भद्रापर्यन्तेनतत् फलं सकलेप्टहेलेख्ये॰ मूलेन षडंगं कृत्वा॰ मू॰ मंत्रान्तरमपील
लक्ष्मीमातरं कांचपापारिणी॰ नवदुर्गाभिकामात्ताकन्यामावाहयाम्यहं सोवाहांसनेपाद्यंवद

८४

नोमोदकेनपादौप्रक्षाल्याचमनस्नानपट्टकूटनवस्त्रकंचुकिकालेकाशादिकज्जल
हरिद्राखिलकेसरहारादिसुगंधकेनानुलिप्यकुंकुमारक्तकपुष्पमालादिभिरभ्यर्च्य धू
पदीपौदत्त्वा नगनज्जेजगंहवेसर्वशक्तिस्वरूपिणि पूजां गृहाणकौमारीजगन्मातर्नमो॰१
निपूज्यानिवेद्यपायसान्ननानाभक्ष्यैर्भोजयेत् भोजनकालेमूलमष्टोत्तरशतंजप्त्वानपश्च
त्तस्मिन्सर्जयेत् एवमन्यान्भोजयेत् इतिप्रथमा मंत्रान्तरमितिनिसर्वाःका॰ प्रार्थनायांमंत्रभेदः
त्रिगुणात्मिकाधात्रीत्रिवर्गज्ञानरूपिणी त्रैलोक्यवंदितादेवीत्रिमूर्तिंपूजयाम्यहं इतिद्वितीयाः
कालात्मिकाकलातीतांकारुण्यहृदयांशिवां कल्याणजननीदेवीकल्याणींपूजयाम्यहं इतितृतीयाः अ
णिमादिगुणोदारमकाराद्यक्षरात्मिकां अनंतशक्तिकांलक्ष्मीरोहिणीपूजयाम्यहमिति चतुर्थी ।

कामाचारां शुभां कांतां कालचक्रस्वरूपिणीं कामदां करुणोदारां कालिकां पूजयाम्यहं ॥ इति पंच

मी॰ चंडवीरां चंडमायां चंडमुंडप्रभंजिनीं पूजयामि महादेवीं चंडिकां चंडविक्रमां ॥ इति षष्ठि॰ सदा

नंदकरीं शांतां सर्वदेवनमस्कृतां सर्वभूतात्मिकां देवीं शांभवीं पूजयाम्यहं ॥ सप्तमी॰ दुर्गमे दुस्त

रे कार्ये भयोद्भवविनाशिनीं पूजयामि सदा भक्त्या दुर्गां दुर्गार्तिनाशिनीं॰ इत्यष्टमी॰ सुंदरीं स्वर्ण

वर्णाभां सुखसौभाग्यदायिनीं शुभदां जननीं देवीं सुभद्रां पूजयाम्यहं ॥ इति नवमी॰ अथ फलं ।

स्कांदे॰ अनेन विधिना यः कुर्याद्देवी तिष्ठे सिद्धिं विविधां कामानाम्नोमीश्वराधिपः राज्यं कृत्वा ततः प

श्चाद्देवलोकं च गच्छति ॥ यामले पी कुमारीपूजनफलं मया कर्तुं न शक्यते॰ कुमारी पूजिता येन

त्रैलोक्यं पूजितं भवेत् ॥ तासां क्रमेण नामान्युक्तानि स्कंदे ॥ कुमारिका त्रिमूर्तिश्च कल्याणी रोहिणी तथा का

नी चंडी शांभवी तु दुर्गा स्सुभद्रा इति क्रमः कुमारिका द्विवर्षा तु त्रिवर्षा तु त्रिमूर्तिनी चतुर्वर्षा तु
कल्याणी पंचवर्षा तु रोहिणी षड्वर्षा तु भद्रेति नामभिः परिकीर्तिताः अत ऊर्ध्वमेव ताः सर्वकार्ये
षु वर्जिताः आसां क्रमेण फलान्याह सपव दुःखदारिद्र्यनाशाय शत्रूणां नाशनाय च आयुष्यबल।
वृद्ध्यर्थं कुमारीं पूजयेन्नरः आयुष्कामस्त्रिमूर्तिं च त्रिवर्गस्य फलाप्तये अल्पमन्त्युव्याधिपीडादुः
खानानुपत्तये: सो· धथान्यधनारोग्यपुत्रपौत्राभिवृद्धये· कल्याणीं पूजयेद्धीमान्नित्यं कल्या·
णाभिवृद्धये आरोग्यं सर्वकामस्य धनकामी तथैव च यशस्कामी नरो नित्यं रोहिणीं परपूजयेत् वि·
द्यार्थी च जयार्थी वा राज्यार्थी च विशेषतः शत्रूणां च विनाशार्थी कालीं पूजयेन्नरः संग्रामेनयकामी
च चंडिकां परिपूजयेत् दुःखदारिद्र्यनाशायत्नपसंमोहनाय च महापापविनाशाय शांभवीं संपू

जयेत् सर्वलोकरक्षणाय स्वयंसाधनकर्मणि दुर्गा दुर्गतिनाशाय पूजयेद्यत्नतो बुधः सौभाग्यप्रद
नयात्सौंदर्यादिवांछितार्थफलाप्तये सुभद्रां पूजयेत्कार्ये दासीदासविवृद्धये इति नवकुमारीपूजाफ
लं ततो ब्राह्मणसुवासिनीपूजाः एवं देवी कुमार्यादिपूजानन्तरं येन वस्त्रादिलब्धवैडीर्य्यं तं ते
या इयशानवस्त्रादिनवनस्पंपरिगृणाद्दिक्षाकार्या सहस्रवस्त्रादक्षोननराश्च द्विः त्रिः द्विः एवमस्तु त·
वे ओंदक्षनोतरारहद्विः लवत्वं ओंसदहोनरांश्चद्विलेयाः ततः देव्यै समर्प्य इति पूजाविधिः अथ।
जपविधिः स्नानं तर्पणं महात्म्यादिजपः महात्म्ये भगवत्याश्च श्रवणादिकीर्तनं पठेच्च शृणुया
त्सोपि सर्वकामसमृद्धय इत्यादि एकोनशमिवृद्ध्या तु नवमीपातं देव्याह चंडीपाठं जपेद्वापि जपे
द्विधानं ततः श्रवणाचबृहल्लक्षणादेव कर्तव्यं वाचकं ब्रह्मलक्षणं विधायान्यवर्णे जमादरादिनिमित्तविक्रय

रणात् जयश्च नारायणादीन्नमस्कृत्य कर्तव्यः नारायणं ततो जयमुदीरयेत् जयशब्दार्थश्च·
भविष्ये· अष्टादशपुराणानि रामस्य चरितं तथा विष्णुधर्मादिशास्त्राणि शिवधर्माश्च भारतः क
ष्णवं च पंचमो वेदो यन्महाभारतं स्मृतः सौरधर्माश्च राजेन्द्र मानवोक्ता महीपते जयेति नाम ए
तेषां प्रवदन्ति मनीषिणः· इति· प्रणवं चादितो न्यस्य स्तोत्रं चासंक्षिप्य पठेत् अंते प्रणवं दद्या
दित्युवाचादिपुरुषः सर्वत्र पाठे विज्ञेयो ह्यन्यथा विफलं भवेत् त्रुटितेनाप्यथा विच्छिन्नपठितं च
समाहितः न कार्यो शाकमनसा कार्यं स्तोत्रस्य वाचनं आधारेष्वाय्यर्पितात्मना शल्कं पठेत् सु
धीः हृत्सस्थापनादेव यस्मात् तत्फलं भवेत् स्वयं च लिखितं यत्र कृतिना लिखितं च येत् अथ ब्राह्म
णेन लिखितं तत्त्वापि विफलं भवेत् अध्यादिकं न्यासन्यासांश्च पठेत् स्तोत्रे विचक्षणः स्तोत्रे ॥ ॥

नेदृश्यते पुत्र प्रणवन्यासमाचरेत् संकल्पित स्तोत्रपाठे संख्यां कृत्वा पठेत्सुधीः अथाध्याये प्राप्य
विरमेन्न तन्मध्ये कदाचन कृते विरामे मध्ये तु अध्यायादि पठेत्पुनरिति। तत्र सर्व चंडि उपासकाः
ऋष्यादि षडंगं कृत्वा नारायणः तत्तु स अर्गला कीलकानि सकृज्जप्त्वा नवार्णस्य ऋष्यादि षडंगं।
ध्यात्वा मूलमष्टोत्तरशतं जप्त्वा शेषतिमंत्रेण समर्प्य। सावर्णिः सूर्यतनय इत्यारभ्य सावर्णि भविता
मनुः ऋषं तं तं माला मंत्रं अर्थपदादि उवादि परित्यानं जप्त्वा पुनः पूर्ववदष्टोत्तरशतं जप्त्वा तेरह
स्यानि जपेषु एवं शतचंडी आदीनां रहस्यादीनां च सकृज्जपः एवं आवृत्तिजः प्रत्येकं प्रथमोपक्रं
द्वितीये द्वे तृतीये त्रीणि चतुर्थे चत्वारि शतस्थने द्वे जपेत्क्रमशः सति जांकत भ्रमनत्व द्वे तीर मात्रा
शतनमस्कोट विष्णत्रेवा प्रमद्दशतं सहस्रं ब्राह्मणान्भोजयेत् इति जपविधिः अथ होमविधिः

87

तत्र नवचैत्र्यां मन्वाद्यां होमः शान्तवं ऽस्यां पंचमेन्द्रिसहस्रचैत्र्यांप्रकारश्चोद्दिष्टहोमः केचिन्नवरा
त्रेन नवम्यां होमः इति वदन्ति तत्र विचारितमरमणीया तथा च नवम्यां देव्याः कलशादौ पल्लवादि।
सर्जनं तदप्युक्तानन्विन्नमिति तत्र तिथ्यादिपूजाप्रकारविशेषे भविष्ये केशाक्षेत्स्कारद्रव्याणि प्रद
द्यात्तु तिथौ रिरिनेश्रुपक्रमस्य उपोषणा मयाष्टम्यां श्रान्मशान्ता च पूजने उपोषणं होमः नवम्यां
भद्रकाली दक्षयज्ञे तैः प्रदीपविनाशिनी प्रादुर्भूता महाघोरा योगिनीकोटिभिः सह अतोऽर्थं पू।
जनीया सा तस्मिन्नहनि मानवैः उपोषितोऽष्टपदीपवस्रैर्मीलात्रलेपनैरमिति केवलनवमी पूजा
भवि॰ लव्याभिषेकोवरदाशुलेके चाष्टिपूजस्व च तस्मात्तत्रैव संपूजा नवम्यां चंडिकात्तुधेरिति॰ प्र
तिपदादिपंचपदे विपर्वप्रतिपद्यथायथाकालः तथाष्टम्यां होमारंभः नवम्यां बलिदानं दशम्यां

विसर्जनमिति प्रसिद्धः अथ होमः तत्र स्वगृह्योक्तआगमो तत्रस्य च समग्रार्थं स्वगृह्योक्तं कृत्वा आगमो-
क्तं कुर्यात् तत्र प्रमाणं रुद्रयामले· वैदिकं कर्म तान्त्रिकेन समाचरेत्· तान्त्रिकं सर्वतः का-
र्यं वैदिकेन समाचरेत्· ॥ इति वैदिकत्वात् तान्त्रिकस्य बाध एवेदिति कश्चित् ॥ तन्न स्वप्राधान्यात्वा-
त् किमर्थं तान्त्रिकमिति भागवते वैदिकेन यजेद्देवं तन्त्रोक्तेन च केशवमिति वैदिकतान्त्रिका-
योरेव विधानात्· वैदिकं तु संहितं तान्त्रिकं तु ध्यानादि पीठपूजादि सावरणं फलाधिक्यं तदुक्तं
स्कान्दे· एवं मावरणपूजादिकमङ्गं तान्त्रिकमेवानुष्ठेयमिति चेत् वर्धमानपरिभाषायां स्वशा-
खाश्रयमुत्सृज्य परशाखाश्रयं चरेत् कर्तुमर्ह सिं डमैंथा मोघं तस्य च तत्कृतमिति· गर्गोऽपि यो
वैदिकमनादृत्य कर्म स्मार्त्तं निरूपयति· मोहात्समाचरेद्विप्रो न सपुण्येन युज्यते प्रधानवैदिकं कर्म

कर्मगुणभूतयोस्तयोरङ्गुणानिष्टः प्रधानन्नहित्वा गुणस्ययोगाति दोषवरणात् · एवंचेत्तर्हि स
मशान्त्यादितान्त्रिकानुष्ठानुस्मकाग्गलिरिति चेत् · कुलार्णवे · वैदिकं तान्त्रिकं कुर्यात्तान्त्रिके वैदि
केन तथा · उभयोर्मिश्रितेकर्मनन्त सर्वं निष्फलं भवेत् · इत्युक्त्वा वैदिकस्तान्त्रिकानां दीनो वाच्य इति क
श्चित् · न मिथ्यावाच्य इत्यमे · वैदिकमेव तान्त्रिकं साङ्गुण्यकारकं मागनाकरकं तान्त्रिके वै
दिके सांगं न भवतीत्यर्थः · इतरथाचारभ्रष्टत्वात् · अनर्हं नाप्नोतेरिति · अत एव एजापटले · कु
त्वादौ वैदिकीं कीसन्ध्यां तत्तन्त्रं तान्त्रिमाचरेदिति श्रुतौ वैदिकतान्त्रिकयोः · एकतन्त्र तारं भवति ।
केत्रकर्टकालदेवतयैकात्रयेषाम् अत्र पदार्थत्वादि तिसां प्रदायविदः · अथ प्रयोगः · देशका
लौ संकीर्त्य मियाक्रालणहोराकृत मनवचेजीवासनवेजीमहत्वचेजीनामयत्नमन्त्रपञ्चल

मातुलिंगेक्षुदंडखर्जूरीनीफलैराम्रफलैर्मधुयथोक्ततिलैः यथासंभवितद्रव्येणहोमं करिष्ये·
तदंगत्वेन संस्काराग्निस्थापनादि करिष्ये· इतिसंकल्प्य ततः स्थंडिलमुपलेपनादिनिरहस्यो
यस्याग्निं तत्कृत्वा पवेत्वउ पि ततः मूलेन बीजपूरादि प्रोक्षफलमुसंतारादभेद्धुमित्यभ्यस्यफटि
त्रिखननेभावयित्वा फटितिस्वउत्थाय च नमः इति प्रपूर्य फडिति समीकृत्य द्वामिति सेचनं ग्रस्तनकु
दनेकन्काभ्यां नमः इति विलेपनं मूलेन मध्यमे स्वरलायानित्स्वत्रोकरणं नमः इत्यर्चनेन फडिति वज्रीकर
णं नम इति कुशाः संप्रिस्य वौषट् इति वन्हेः पंचविभागं नमः इत्यन्नपाटने ग्रहणाद सा संस्कारान् कृत्वा
ग्रथ्यवावीत्तत्तादि ग्रभृतणेनाऽ चन्तसंस्कारान् कृत्वाहुत्यायनम इति मंत्रेण विष्णुरुद्रदेवताकाः
प्रागमलिस्तोरेखाः ब्रह्मस्वामलयमवेद्रदेवताकाः उत्तराग्रास्तिस्रो रेखाः वज्रया मूलेन विलि

खेनत्रनाभौ विंदुकल्पनं द्वाहि त्रिकोणं हतन षट्कोणं हतन षट्कोणं चतुर्द्वारसमेतं यंत्रं वि
लिखेन्नस्यापि भावननतः स्वपीठस्थनेत्यादिग्राग्निध्यानांनेकृत्वा ततो मध्ये आवसथ्यं पूर्वे सभ्यं
पश्चिमे आहवनीयं उत्तरे अन्वाहार्यं दक्षिणे गार्हपत्यं मिति पंचवह्निस्थानानि संचिंत्य ऊर्ध्वां वुना
श्रस्त्राय फट् इति मंत्रेण संप्रोक्ष्य ॐ ह्रीं सर्वशाक्तिकमलासनाय । इति योगपीठं संपूज्य ।
तत्र वागीश्वरीमनुस्मृत्वा नीलेंदीवरसन्निभां । वामेश्वरेण संयुक्तां विचिंत्य तयोनाविव
सभ्यस्थाने मिति शिवबीजाधिपस्यैकानादिसंभवं गेहं श्रोत्रियगृहं वाग्निं वा दिपात्रेणानी
यतन्मध्ये कभागं कृत्वा दासं परिस्तरणं वेणां संस्थाप्य काष्ठादि संयोज्य मूलेन विस्फडितिप्रो
स्य फडिति संनअरुद्रा मिमुख ॐ रं इति चेन संसंयोज्य वमिति येन मुद्रया स्तनी कृत्य फडिति सं

रस्यहृन्मिन्यवगुंण्ठकुंडस्योपरिभ्रामणेनेन हृद्वीदिगंधपुष्पाक्षतैः स्थिरम्य ॐ जानुभ्यामवनीगतः आ
त्ममनोभिमुखं वह्निं विचिन्त्य देवदेवेशाचमनं दत्वा ॐ वित्वं गलहृन्नदृद हृरदहृद्पद्य ५
सर्वज्ञात्मापय स्वाहा इति मंत्रेणाकृष्य वायौ व्यग्निमज्वाल्य। अ। ग्निमज्वालितेनं वेदेनात्मवेदं द्रु।
नाशनं स्वर्वोर्णवर्णमनलाशिशिद्धं सर्वतोमुखं इतिहृन्नृकृतां जलिद्रूपस्याण्योपस्थापय
न्त्र सात्विकं शीलिंगादिस्थानेषु स्वदेहे न्यसेत् लिंगे स्वंहिरण्यायै नमः हे सूं गगनायैः शि
रसि यरक्तायै। मुखे वं कृष्णायैः नासिकायां लं सुप्रभायैः नेत्रयोः शिरसि स्वं भं द्रं लोहितो
र्ध्व बहुरूपायै। सर्वांगेषु अतिरक्तायै। इति निवेश्य विन्यः सजन सकाम्य। कर्मणि निलिंगे स्थपद्य
रागायै। गुदे ष्ठूं स्ववर्णायै। शिरसि। स्वं भद्रलोहितायै मुखे वं लोहितायै। नासिकायां स्वेता

६०

९०

90

यैनरूयोः ऽसि • हृदयमिमै • सर्वांगेऽथकेरालिकायै • क्रूरकर्माणिनु • लिंगेस्थूं विश्वमूर्त्यै • गुह्ये
सूक्ष्मलिंगायै • शिरसि • धूम्रवर्णायै • मूर्द्धेविचं मनोजवायै • नासिकायां • स्थूलोहितायै •
नेत्रयोर्भीकरालावर्णायै • सर्वांगे • स्वकान्तनायै • इति तत्कर्माणि तज्जिह्वा स्वदेहे विन्यस्य
ततः षडंगन्यासेन • सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः स्वस्तिपूर्णाय शिरसे स्वाहा उत्तिष्ठपुरुषाय शिखायै
वषट् धूम्रव्यापिने कवचाय हुं • सप्तजिह्वाय नेत्रत्रयाय वौषट् धनुर्धराय अस्त्राय फट् •
इति षडंगं कृत्वा ततो मूर्ध्नि अग्नये जातवेदसे नमः वामांसे • अग्नये सप्तजिह्वाय वामपार्श्वे
अग्नये हव्यवाहनाय नमः वामकट्यां अग्नये अश्वोदरजाय लिंगे अग्नये वैश्वानराय • द
क्षिणकट्यां • अग्नये कौमारतेजसे • दक्षिणपार्श्वे • अग्नये विश्वमुखाय • दक्षिणांसे • अग्नये देव

९०

सम्भय· इत्यष्टमूर्त्तिविन्यस्याग्निमध्ये विंदौ आसनं कल्पयित्वा पीठं न्यसेत्· आधारशक्तये·
प्रकृत्यै· कूर्माय· अनंताय· वराहाय· पृथिव्यै· क्षीरसमुद्राय· श्वेतद्वीपाय· महीमेर
वे· रत्नमंडपाय· कल्पवृक्षाय· रत्नवेदिकायै· रत्नसिंहासनाय· दक्षसे धर्माय वामासे· ज्ञाना
ये· नमो· रौ· वैराग्याय· दक्षोरौ· ऐश्वर्याय· इत्याग्नेयादिपीठपादाः· प्राग्विधर्माय वामपार्श्वे अ
ज्ञानाय नाभौ अवैराग्याय· दक्षपार्श्वे अनैश्वर्याय इत्याग्नेयादिं इति पीठगात्राणि मध्ये सत्ति
वलयोपेताय सहस्रफ– याने ताय· तन्मध्यफणापरिस्थानंदकंदाय संविन्नालाय सर्वतत्त्वा
त्मकपद्माय· प्रकृतिपत्रेभ्यो· विद्येभ्यो· विकारमयकेसरेभ्यो· पञ्चाशद्बीजाढ्यकर्णिकायै·
कमलमध्ये· अर्कमंडलाय द्वादशकलात्मने सोममंडलाय षोडशकलात्मने वह्निमंडलाय द

शकलात्मने संसत्वाय प्रोथा · रं रनसे महून्यात्मने · नं नमसे मोह्यात्मने · तस्मदाक्षिणे श्रास्रा
श्रात्मने · पाशिवे · अश्वनरात्मने · उन्नरेयं परात्मने · एवं ह्रीं ज्ञानात्मने मध्यमायानन्तात्मने
कं कलानन्ताय · विविधानन्ताय · पंपरानन्ताय · इत्येकैकोपरिन्यस्याष्टदलेषु कर्णिकायां
नवशक्तीर्विभाव्ययेन्पूर्वादिप्रादक्षिण्येन : ओं पीतायै · श्वेतायै · अरुणायै कृष्णायै · धूम्रायै ·
तीव्रायै · स्फुलिंगिनीमै · रुचिरायै · मध्ये ज्वालिनै · तत्रैवं वैश्वानरजातवेद इहावह लोहि
ताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा · अग्निमूर्तियोगपीठासनाय · इति संपूज्य ध्यायन् इष्टशक्ति
स्वस्तिकाभीतिमच्चैः दीर्घिरयं ते जपाभ · हेमाकल्पं यमसं स्पों त्रिनेत्रं ध्यायेद्वह्निं वद्धमौलिं जटा
भि: १३ निध्यानावरप्राक्तिस्वस्तिकाभयसप्तजिह्वा: सुद्रा: प्रदर्पीन्वादध्यात् अस्मिन्न मकं चंडी

क्रीयमाणोहोमेदेवतापरिग्र॰ हार्थंमन्वाध्यानेकर्मण्यस्मिन्नन्वाहितेअग्नाविन्वादि चतु

र्थीअग्नेमेनेत्यंनमस्कारानस्थानेनवग्रहाश्रेत्येकेंउक्रुसंख्याकमस्कृदयैः नघासावर्णिः सूर्य

ननयइन्यारभ्यसावर्णिंमविनामन्त्रज्ञल्येनसमान्तामेत्रकृतननवचेज्यादशाशाहुतिहूपन्नमल

मेत्रसेसटीकृतस्मनद्दशांसेनयकाहुतिहूपयस्मएवौकृद्वयैः नयावरणदेवतानामेकेकया

हुत्यामेनेनयसेशेषेणास्विष्टकृमित्यादिविवारमग्निमरुतनस्वाम्येनेत्येनमरुतनस्वाम्येनेत्येनमस्कावि

सुधात्यिपेपितरंगंधर्वेपुत्नागान्पिशाचान्॰ एतानसनाधिपदेवतान् याज्येनवव[illegible]ः कर

णादिहोमान् मूलेनपंचविंशाहुती॰ आज्येनविश्वानदेवन् संस्रावेणाग्नेगदेवताः प्रधान

देवताः पीठदेवतामंडपदेवभास्वसर्वाःसंपत्स्याआस्इदंउपरिमेस्वलायास्वेन्नायो इदंविसृमि

ॐ
५२

९२

तिविस्नमध्यमेखलायां रक्तायां ब्रह्मजज्ञानमिति ब्रह्माणं॰ अथो मेखलायां कद्रुद्रायेति हृत्पद्मे यो॰
न्या रक्तायां गौरीर्मिमायेति गौरीं संपूज्य परिसमूह्य नदिश्राज्य संस्कारांतं स्रुक्स्रुवागर्भरहितेनेदं मे
मध्यमेखलोपरि स्थिते दिक्षु निहितेष्वग्नेऽश्वर्वादि ब्रह्मणा विस्नवे रुद्राय॰ ईश्वराय॰ योन्या
गौरीं च संपूज्य: अग्नेवैश्वानर जातवेद वह्न लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा॰ इति मंत्रेणाग्नि
यत्नुषैः संपूज्य॰ वह्नेस्तव षट्कोणमध्यादि प्रादक्षिण्येन शान्तिकादिनानाकर्मणि नाम्ना जि
ह्वाः अयमोः सप्तजिह्वाः संपूज्य तद्बहिः रष्टदलकमले केसरेषु प्रागीशानाद्वायव्यमध्ये
दिक्षु च सहस्रार्चिषमित्यादि संपूज्य दलाग्रेषु प्रागाद्यादि प्रादक्षिण्येन अग्नये जातवेदसे इत्य
ष्टमूर्ति संपूज्य च तत्से सरित्त्रनाममंत्रेण इंद्रादीन्सम्पूज्य तद्बहिः रस्त्राणि च संपूज्य निवीयादि

५२

नाग्नभूतयापसंस्थापयित्वासिद्धंवागृहीत्वा॰ ततः नमोमंत्रेणगागानवन्वरतोनिहत्यग्रस्त्रेणा
न्यस्यापामार्जनंनिक्षिप्यमूलेनाष्टवारमभिमंत्र्यवमितिधेनुमुद्रयामृतंकृत्वा॰ हुमिति प्रदीप्त
दर्भैः नत्वहुतेनीराज्यदमनिग्नौनिक्षिपुनर्हुभान्प्रज्वाल्याग्रस्नौणाहुतंप्रतिदिशग्नौनि
क्षिप्यनमइतिपवित्रीकृत्यतदग्नारानग्नौनिक्षिप्यततः सवित्रस्थेनिरुन्दहोमानंकृत्वावा
हिरान्नादिरणादिचरुणेनेकृत्वापार्श्वमेवर्हिषिष्टनसंस्थाप्यस्रुक्स्रुवौतदभावेपलाश
सपत्रद्वयंवागृहीत्वाग्नौप्रताप्यहुमितिदर्भैः संमार्ज्यप्रज्वाल्यास्त्रेणाप्रोक्ष्यदर्भैर्गुणिधाययवंस्त्रग्र
पिततः स्रुवेणाज्यमादायअग्नयेस्वाहा इतिग्नेर्दक्षिणनेत्रेहुत्वाग्नयइदंनममपुनरादायसो
मायस्वाहा इतिवामनेत्रेहुत्वापुनरादायअग्नीषोमाभ्यांस्वाहेतिवन्हेर्भालनेत्रेहुत्वापुनः

गादायाग्नेस्विष्टकृते स्वाहेव वह्नेर्वैकेज जुहुयात् ॐ भूः स्वाहाग्नय इदं· भुवः स्वाहा वायव इदं स्वा
हा सूर्यायेदं· भूर्भुवः स्वः स्वाहा प्रजापतय इदं· इत्याहुतिचतुष्टयं हुत्वा वैश्वानरमैत्रेनाहुतित्रयं
हुत्वाग्नेर्गर्भाधानादिविवाहान्तपंचदशसंस्कारसिध्यर्थं प्रसिद्धकर्मवाहाहुतीः प्रणवेन हो
म्य इति संकल्प्य ॐ अस्याग्नेः गर्भाधानं संपादयामि स्वाहा इत्यष्टावारं हुत्वा एवं प्रतिसंस्का
रे पुंसवने २ सीमंतोनयने ३ जातकर्म ४ शतमंगलनामासिन्ने नामकरणं ५ निष्क्रमणं
६ अन्नप्राशने ७ चूडाकरणं ८ उपनयने ९ महानाम्न्यां १० महाव्रते ११ उपनिषदे १२ गो
दाने १३ समावर्तने १४ विवाह १५ शुभकर्मण्येतासंस्काराः क्रूरकर्मणि तु मरणं १६ ततः पं
च समिधमादाय मूलाग्नेष्वविद्यार्चमूलेन हुत्वा ततः अमर्त्येभ्यः स्वाहा १ पितृभ्यः स्वा

ह्नागेयदेवेभ्यः स्वाहा ३ यक्षेभ्यः स्वाहा ४ नागेभ्यः स्वाहा ५ पिशाचकेभ्यः स्वाहा ६ राक्षसेभ्यः ७ इ
ति निद्धामूर्त्यंगदेवतानां प्रत्येकमाज्याहुतिं हुत्वा ॐ स्वाहा श्रीं स्वाहा २ ॐ श्रीं ह्रीं स्वाहा ३ ॐ श्रीं
ह्रीं क्लीं श्रीं ४ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं स्वाहा ५ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं स्वाहा ६ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं ग
णपतये स्वाहा ८ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वर वरद सर्वजनं मे स्वाहा ९ ॐ
श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानय स्वाहा स्वाहा स्वाहा १० इति श्रीमहागण
पतिमंत्रेदशधा विभज्य हुत्वा पुनः समस्तेन मंत्रेण चतुर्वारं जुहुयात् ॐ श्रीं स्वाहा ४ पु
नः एवौंकवह्निमंत्रेण ॐ वैस्वा० साथवेवौषट् स्वाहा इत्येकाज्याहुतिं हुत्वा इति संस्कृते र
ग्नौ देवं ध्यात्वा नवार्णेन गंधपुष्पादिभिः संपूज्य वह्निदेवतयोरैक्यं विभाव्य इत्यादि ...

नवग्रहान्नक्षद्वैः उक्तसंख्यानयाऽपूर्वोक्तद्रव्यैः सकारादिनकारान्ताः समशानमालामंत्र
मध्यमंत्रेविभागरूपेणमन्त्रनाहोमंसंपाद्यसहस्रं वेंसोदिपकदिनहोमाद्यभावेकिंचिद्धो
मद्रव्यंहुतेषुनिक्षिप्यएवंप्रधानहोमंकृत्वाकृतदेवताभ्योनाममंत्रेणाज्यतोनयात् ॐउ
ब्रह्मणेस्वाहाएवंसर्वत्र ॐअर्यम्णे· विवस्वते· मित्राय· पृथ्वीधराय· सावित्रसावित्रीभ्यां·
विबुधाधिपजयाभ्यां· राजयक्ष्मरुद्राभ्यां· आपापवत्साभ्यां शिखिने· पर्जन्याय· जयंताय·
कुलिशायुधाय· सूर्याय: सत्याय· भृशाय· आकाशाय: वायवे पूष्णे· वितथाय गृहक्षता
य· यमाय· गंधर्वाय· भृंगराजाय· पितृभ्य: दौवारिकाय· सुग्रीवाय· पुष्पदंताय· वरुणा
य· असुरपसः शोषाय· पापाय· रोगाय· अहये· भल्लाटाय· सोमाय· सर्पाय· आदित १

नोषो; वास्तोष्पतये चरक्यै विदार्यै: पूतनायै· पापराक्षस्यैः स्कंदाय अर्यम्णोऽस्त्मकाय·
पिलिपिञ्जाय महदुत्तोरणा गरुडहरस्पतिभ्यो ध्रुवाय सुभद्रतोरणाय स्तूपागारकाभ्यां य
रायै· सुकर्मतोरणाय मकरबुधाभ्यां वाकूपतये· सुहोत्रतोरणाय· सोमकेतुशांतिभ्यः वि
घ्नेशाय १२ पराणवनाय इंद्राय क्षेत्रपालाय विघ्ननाशनाय क्षेत्रपालभैरवाय महाल
क्ष्मीसरस्वत्यै द्वारश्रियै· शंखनिधिवसुधायै: गादेवीभ्यां पद्मनिधिवसुमतीदेवीभ्यां ग
णेशाय· क्षेत्रेशाय· गंगादेव्यै· यमुनायै· धात्रे· विधात्रे· देहल्यै· इंद्रायवज्राय १५
पुंडरीकाय भस्मनाय अग्नये शक्तये वामनाय यमाय गणनाथाय द्वारश्रियै· शंख
निधिवसुमतीदेवीभ्यां· गणेशाय· क्षेत्रेशाय गंगादेव्यै· यमुनाय· धात्रे· देहल्यै·काम

ॐ ९५

95

देवाय· वसंताय· यमाय· दंडाय· कुमुदाय· दुर्जयाय· निधिमारभ्य देहलीपर्यंते वरुणाय· पा
शाय· पुष्पदंताय· सिद्धार्थाय· वायवे· अंकुशाय· सार्वभौमाय· सोमाय वडुकाय· द्वारश्रि
यै· शंखनिधिमारभ्य· देहलीपर्यंते कुवेराय गदायै सुप्रतिकाय· मंगलाय· ईशानाय·
त्रिशूलाय· अनंताय· वक्रायुधाय· ब्रह्मणे· पद्माय· ब्रह्मणे· अंतरिक्षाय· भूम्यै· सर्वेभ्यो
देवेभ्य· किंनरेभ्यः पंनगेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यः सर्ववर्णयोगिनीभ्य· कुरुकुल्लायै· वा
हे· तिरस्करिण्ये· विश्वावेरुद्राय· ब्रह्मणे· गणेशाय· महाकालै· महालक्ष्म्यै· महासरस्व
त्यै त्रैलोक्यस्थेभ्यः स्थावरेभ्यो भूतेभ्यः त्रैलोक्येभ्यश्चरेभ्यो भूतेभ्यः ब्रह्मणे· विश्वदेव· शि
वाय देवेभ्यः गंधर्वेभ्यः नागेभ्यः यक्षरक्षेभ्यः पंनगेभ्यः स्वाहा ऋषिभ्यो· मनुष्येभ्यो· गो

९५

ॐ
४

भ्यः देवमातृभ्यः भद्रकाल्यै· सरोस्वत्यै· गौर्यै· दिव्यौघेभ्यः सिद्धौघेभ्यः देव्यै· शुभंकर्यै· गौर्यै· दि
व्यौघेभ्यः सिद्धौघेभ्यः मानवौघेभ्यः सरस्वत्यै· महालक्ष्म्यै· गौर्यै· दिव्यौ घेभ्यः सिद्धौमानवौ·
घेभ्यः मायादेव्यै· दुर्गायै· गौर्यै· दि· क्षिमा· पश्चिमद्वाराय· रत्नमंडपाय· वास्तुपुरुषाय·
द्वारश्रीदिभ्यः ऋषिभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्यः सत्यपदेभ्यः गंधर्वाप्सरोभ्यः स्कंदाय वृषभाय· दुर्गायै· विष्णवे·
स्वधायै· अष्टोरगेभ्यः गणपतये· अद्भ्यः भूम्यै· गंगादिसप्तनदीभ्यः सप्तसागरेभ्यः मेरवे गदायै· त्रिशूलाय· व
ज्राय· शक्तये· दंडाय· खड्गाय· पाशाय· अंकुशाय· गौतमाय· भरद्वाजाय· विश्वामित्राय· कश्यपाय· अत्रये· ज
मदग्नये· वसिष्ठाय· अरुन्धत्यै· ऐंद्र्यै· कौमार्यै· ब्राह्म्यै· वाराह्यैचामुंडायै· वैष्णव्यै· माहेश्वर्यै· वैनायक्यै· सूर्याय·
सोमाय· भौमाय· बुधाय· गुरवे· शुक्राय· शनैश्चराय· राहवे· केतवे· अंबकागौर्यै· रुद्राय· विष्णवे· ब्रह्म
णे· इंद्राय· यमाय· कालाय· चित्रगुप्ताय· अग्नये· अद्भ्यः भूम्यै· विष्णवे· इंद्राय· इंद्राण्यै प्रजापतये स·
र्वेभ्यः ब्रह्मणे· गणपतये· दुर्गायै· क्षेत्रपालाय· वायवे· आकाशाय· अश्विभ्यां· ॥

५८

भ्यः देवमातृभ्यः भद्रकाल्यैः सरोस्वत्यै· गार्ग्यै· दिव्यौघेभ्यः सिद्धौघभ्यः देव्यै· शुभंकर्यै· गा
र्ग्यै· दिव्यौघेभ्यः सिद्धौघेभ्यः मानवौघेभ्यः सरस्वत्यै· महालक्ष्म्यै गार्ग्यै· दिव्यौ घेभ्यः सिद्धौ
मानवौघेभ्यः मायादेव्यै· दुर्गायै· दि· सिमा· पश्चिममहाराय· रक्तमेरुपाय· वास्तुपु
रुषाय वास्तव्यीश्वरब्रह्मणे· ऊलनाथाय रक्तद्वादश शक्तियुतश्री दीपनाथाय· पुरंद
रे· वादिकोने वशिनीवादिरू मात्रे कूलयैवादिरू मात्रे· शमरुयैवादिरू मात्रे· विनयोवादिरू
मात्रे· विमलावादिरू मात्रे· पुष्पदंतावादिरू मात्रे· वदर्यवादिरू मात्रे· सुंदर्यैवादिरू
मात्रे· विश्वे· ब्रह्मणे· रुद्राय गौर्यै· ब्रह्मणे· स्वमास· अग्नये· यमाय· निऋतये वरुणा
य वायवे धुवायु यराय सोमाय अभ्यः अनिलाय प्रत्यूषाय प्रभासाय एकादशाकादशरुद्रेभ्यः

वास्तोष्पतये· अश्विन्यादिसमस्तनक्षत्रेभ्यः विष्कम्भादिसमस्तयोगेभ्यः बवबालवकरणाभ्यांस
मदीयेभ्यः ऋग्वेदाय पुष्यादिसमस्तनक्षत्रेभ्यः ऐन्द्र्यादिसमस्तयोगेभ्यः वज्रादिसमस्तयोगेभ्यः गरजव
णिजकरणाभ्यां समस्तपातालेभ्यः सामवेदाय अभिजिदादिसमस्तनक्षत्रेभ्यः साध्यादिषट्
योगेभ्यः विष्टिकरणाय· भूरादिसमस्तलोकेभ्यः अथर्ववेदाय· ध्रुवाय· सप्तऋषिभ्यः गंगादिस
मस्तनदीभ्यः समस्तकुलाचलेभ्यः अष्टौवसुभ्यः द्वादशादित्येभ्यः एकादशरुद्रेभ्यः एकोनपंचा
शन्मरुद्भ्यः षोडशमातृभ्यः षट्ऋतुभ्यः द्वादशमासेभ्यः द्वाभ्याः द्वाभ्यामयनाभ्यां पंचदशति
थिभ्यः षष्टिसंवत्सरेभ्यः सुपर्णेभ्यः नागेभ्यः गुह्येभ्यः यक्षेभ्यः गंधर्वेभ्यः मनुष्येभ्यः ततः ए
ॐ णं गिरिपीठादिसोममंडलांतं पूर्वनिखिलक्रमेणाहुत्वा ततः पीठपूजादिगुरुभ्यो नमः इत्यादिश

५८

द्विःपर्यग्नेच रुकैकाज्याहुतीर्हुत्वा ततः श्रावणदेवताभोलिखितेनक्रमेणानेदत्वा मारभ्य वक्ष्या
णपर्यग्नेमेकैकमाज्याहुतिं हुत्वा भूरग्नयेच पृथिव्यैच महते च स्वाहा॰ भुवो वायवेचान्तरि
क्षायच महते च स्वाहा स्वरादित्यायच दिवेच महते च स्वाहा भूर्भुवः स्वश्चन्द्रमसे च न
क्षत्रेभ्यश्च दिग्भ्यश्च महते च स्वाहा॰ इति चतस्र आज्याहुतीर्हुत्वा ततः यसोतिस्विष्टकृतं हु
त्वाः अग्नये स्विष्टकृते स्वाहेति हुत्वा॰ इध्मसन्नहनादि महनन स्वाग्नेस्येनेतं हुत्वा ॐ विवुधाधिपा
य॰ पितृभ्यः गन्धर्वाय॰ यक्षोत्ताय॰ नागेभ्य॰ पिशाचेभ्यः राक्षसेभ्यः ततमूलेन मवार्णवेनपं
चविंशाहुतीर्घृताज्येन हुत्वा विश्वेभ्योदेवेभ्यः स्वाहेति संस्रावं हुत्वा ॐ इतः एवं प्राणवृष्टिदेहय
माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा हस्ताभ्यां कर्मणो योऽमुद्दरेणाशिश्नायं स्मृत्वेयुः

५८

नं यत्कृतं तत्सर्वं ब्रुला पूर्णं भवतु स्वाहा इति मंत्रेण अष्टवाज्याहुतीर्हुत्वा ॐ न्यूनातिरिक्तसि

द्ध्यर्थं ददामि सक्तूंतंतिले ॐ सांगं कुरु स्वाहा इति तैरेकाहुतीर्हुत्वा । प्रायश्चित्तहोमं विधा

य । ततः इंद्रादिक्षेत्रपालपर्यंतं बलिदानं कृत्वा ग्रहादीनामेवं बलिदानं विधाय देव्यै माषा

भक्तबलिं दद्यात् देव्यग्रे मूलांते महामायै इमं बलिं गृह्ण मम सर्वापच्छांतिं कुरु स्वाहा । इति देव्या

बलिं दद्यात् ततो नंदजाचारभैरवांतपर्यंतं बलिं विधिवद्दत्वा तद्बहिः एषैव गणपतये राषबलिः

समर्पयामि नमः इति दद्यात् दक्षिणे क्षेत्रपालाय माषबलिः ततः चतुःषष्टियोगिनी

भ्यो बलिं दद्यात् ततः अथवा चतुर्दिक्षु योऽष्टावलोकं स्थाप्य तेषु पूर्वादिक्रमेण ॐ जपे ग्रे वेद

मेवं बलिं गृह्णन् हणा यजमानस्येप्सितं कुरु कुरु स्वाहा । एवं प्रकारेण विजये इष्टादिविघ्नेवि

५८

९८

त्पंनेक्षोवाशच्छेदनेन एवं वहुबलिं दद्यात् ततः नवग्रहादिभ्यस्तात्पणिवनाममंत्रेण वलिं दत्वेति पं व।

ब्राह्मणेन माषभक्तकूष्माण्डनारिकेलत्रिफलाफलमित्तवस्वदेया। तृतीयादीनां महिष

मेषच्छागमाहिषाणां मन्यंत मंवास्त्रीणानदद्यात् नदद्यात्स्त्रीपशोर्मांसमपीवनिषेधात्

अथच्छागादि वलिविधिः देशकालौ संकीर्त्य अमुकगोत्रोहममुकशर्माणमहा। प्रीतये

अमुं छागबलिं दानं करिष्ये इति संकल्प्य कर्ताउदङ्मुखः एवं दीक्षितबद्धे देवीमुखे बलिं निधा

य वामकर्णे श्रुत्वा इमं मंत्रं पठेत् नमस्ते पशुरूपाय सर्वभूतप्रियात्मने। आदिमध्यान्तरू

पाय पशुराजाय साक्षिणे। अनेन त्रिर्नमस्कृत्य वायव्यं पशुमालाभेनेति मंत्रेण प्रत्यग्मोक्ष

दक्षिणं कुर्यात्। पश्चात्खड्गेन तिहितीयं समांसपासस्त्रिष्टनीयाय पंवेत्रिः पदक्षिणीकृत्यभ्र

५८

दानेनत्वजभूतानिप्राणोवानेत्रं मूलमंत्रेचपठित्वाकिंचिदाहारं समर्प्यनिकृतनीवाम
हस्तेगृहीत्वाअघोरेभ्यः उद्दिष्यस्व. ऊमितित्रिः समर्प्यनोक्तनीवामहस्तेगृहीत्वाअघोरेभ्यः
उद्दिष्यस्व. ऊमितित्रः. समंत्रतनंतः अजेशोत्सयेत् कराहीयमुनागंगाकरतोयासरोस्व
ती. कावेरीचंद्रभागाचसिंधुभैरवसागराः अजास्तानेमहेशानिस्नाहिः ध्यामिहकल्पयपशु
पाशविनाशायहेमकूटस्थितायच परायपरमेष्ठिनेॐकारायचमूर्तये. सहस्रशीर्षेतिवि
संप्रोक्ष्यअजायस्नानं. गंधः पुष्पाक्षतान् पुष्पेणबिंदुविशेषाज्जौदकान् निक्षिप्यक
रसंपुटः पठेत् ॐह्रींश्रींशिवोहन्तामिदंपिंडनस्नानंशिवशिवनोब्रजउदुष्यस्वयशोतेव
हिनाशिवरत्वंशिवोसि शिवकार्थंसमुद्दिश्यएषस्नानीनोसिशिवाज्ञया. इतिदक्षिणाकर्णे

ः

ॐ
९९

99

उपदिष्टपञ्चोगस्त्वंवलिरूपेणममभाग्यादुपस्थितः प्रणमामिसदाभक्त्यारूपिणंवलिरूपिणंचंडि
काप्रीतिदानेनदातुरापद्विनाशने· चंडिकावलिरूपायवलेतुभ्यंनमोनमः यज्ञार्थेपश
वस्सृष्टाःस्वयमेवस्वयंभुवा· अतस्त्वाघातयाम्यद्यतस्माद्यज्ञेवधोवधः इत्यभिमंत्र्यैंह्रीं
श्रींइतिमंत्रंपठित्वाअद्येत्यादिअमुकगोत्रोहममुकशर्माणंचंडिकाप्रीतयेइमंव
लिमुत्सृजेइतिजलिंदत्वाततःखड्गशोधनंकुर्यात्प्रथमतः खड्गमानीयॐखड्गायगंध
पुष्पैःसंपूज्यरक्तचंदनसिंदूरैरनुलेपंकृत्वाध्यायेत्कृष्णंपिनाकपाणिंवकालरात्रिस्वरूपि
णंउग्ररक्तास्यनयनंरक्तमाल्यानुलेपनं· रक्तांवरधरंचैवपाशहस्तंकुटुंविनं·पिवमानंवरु
धिरंभुंजानंक्रव्यसंततिः इतिध्यात्वानमस्तनानंचंडिकायाः· हरलोकप्रसाधकःप्रसन्नोभवमेति

त्यं बलिं छित्त्वा वरं ददः इति पुष्पांजलिं दत्त्वा । ॐ ह्रीं खड्ग कालि २ वज्रशरीलोहदंडायै ३ इत्यं
जलिं बध्वा खड्गे कूर्चबीजं लिखित्वा रक्तचंदनादिना ॐ ह्रीं देव्यै नमः इति नमस्कारकरसंपुटः
पठेत् । असिर्विशसनः खड्गस्तीक्ष्णधारो दुरासदः श्रीगर्भो विजयश्चैव धर्मपालन नमो
स्तुते इति संप्रार्थ्य देवता हृदा ममभिमंत्रयेत् । मूलं ॐ ह्रीं २ कालि २ कटदंष्ट्रे स्फो २ फेत्कारिणि
खादय २ छेदय २ सर्वदुष्टान् मारय २ इमं पशुम कलिं छिंधि २ किचिकिचि रुधिरं पिब २ स्फो
किलि २ कालि २ स्वाहा २ इति मंत्रः बले स्कंधे नियोजयेत् । आहूं फडिति स्कंधे नियोज्य दा
क्षिणकर्णे गायत्रीं पठेत् पशुपाशाय विद्महे विश्वकर्मणे धीमहि तन्नो जीवः प्रचोदयात् ।
इत्युपरि खड्गच्छेदयेत् । पशुपताऽस्त्रेण ग्रीवावदुं निपात्य कुनेति रुद्रयामले ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं कौशिकी रुधिरेणाप्या

२

ॐ
१००

100

यत्नाग्निनिदैत्यैर्निवेद्यबलिशेषेरक्तोभ्योहरेत्स्फुरस्फुरभ २ हन २ ग्रस २ पच २ मारय २ विदारय २
विद्रावय २ कंपय २ कंपातय २ हरये २ ॐ ह्रीं ॐ ह्र फट् २ अर्पदेय २ हुं देवग्रेतस्यमक्तके दीपं प्रज्वाल्य
निवेदयेत् ततः शेषेणबहिर्दद्यात् तत्रमंत्रः बलिंगृह्णंत्विमे देवा आदित्या वसवस्तथा मरु
तोथाश्विनौ रुद्राः सुपर्णाः पन्नगा ग्रहाः असुरा यातुधानाश्च पिशाचोरगराक्षसाः डाकिन्यो यक्ष
वेताला योगिन्यः पूतनाः शिवाः जृंभकाः सिद्धगंधर्वा महाविद्याधरा नगाः दिक्पाला लोकपा
लाश्च ये च विघ्नविनायकाः जगतो शांतिकर्तारो ब्रह्माद्याश्च महर्षयः मा विघ्नं मा च मे पापंनाशंत
परिपंथिनः सौम्या भवंतु तृप्ताश्च भूतप्रेताः सुखावहाः ये रौद्रा रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः
योगिन्यो ह्युग्ररूपाश्च गणानामधिपाश्च ये भूचराः खेचराश्चैव तथा चैवांतरिक्षगाः सर्वे ते प्रीति

मनसोभूतागृह्णांत्विमं बलिइतिबलिमंत्रस्त्यपुष्पांजलिमादायभूतानियइहवसंतिभूतलेबलिं
गृहीत्वाविधिवत्सपुष्पंमेसंतोषमायांतुभवंतुसर्वेंद्रमंत्रनामस्त्रनमोस्तुतेभ्यः इतिपुष्पांजलिंद
शत्वाष्टार्थिवीनृत्वाशांतिः ३ इतियोविसृज्यहस्तौपादौप्रक्षाल्यततः वहिःक्षिपणोपात्रादिसंपाधो
श्रणीयेसंतंकृत्वाश्रयेनयइमुपस्थायप्रार्थयेत् सहस्रार्चिर्महातेजाननमस्तेबहुरूपधृक्
सर्वाशिनेसर्वगतपावकायनमोस्तुतेत्वंरौद्रघोरकर्माचघोरहात्वंनमोस्तुते विसृस्त्वंलो
कपालोकपालोक्षिशांतिमेवप्रयच्छयेमिसार्थ्रिशार्थ्यततःस्रुवेणाह्वविष्टाद्दशागृहीतेनपूर्वि
त्वावसंपूर्तेनारिकेलादिपुष्पचंदनादिपूर्णतदुपरिनिधाय· पूर्णाहुतियजमानान्वारब्धश्वा
चार्योजुहुयात् समद्राहृतमिरितिनस्वेनः· मूर्ध्नानंदिवइत्येका ·पुनस्त्रिस्येकापूर्णादर्वीत्येकासमन

नैवेद्यैरिति · पाद्यमंते · मूलेन च स्रुग्णां जुहुतिहुत्वा · इदमग्नये वैश्वानराय वसुरुद्रादिभ्यः शान
क्रमवेसमवनेश्चग्रेयेभ्यो महात्तम्भैचनमस्तेतित्मन्त्र· ततो वसोर्धाराकृत्वा तत्रायं क्रमः वन्हेरुप
रिस्तंभद्वयं विष्टभ्य मौंजुं वरीतल्वेमकोट संवाकृत्मात्राद्वास्तुचं स्रुवंशानिधाय तदुपरि मेखला
विष्टनेन कुंभेन मिलं स्रुपरि तेनापोएवमात्राछिद्रेणाज्यं मंत्रनोग्रे स्रुपरि तेनापोयवमात्रा
छिद्रेणाज्यमं चग्रेरुपरि वसोर्धारापातयेत्· तस्मां स्रुनरोयांमृगानमवर्णशालाकवाग्रो पार
तेन्यामंत्रान्पठेत् अग्निमिलि इत्यादि वसोर्धांत्रहोतीसंतं पठेत् पुनः स्रुवि माछस्पयेन तदु
परि फलं पुष्पं दत्वा अथो मृविनम्रवेणनमतं पिधाय यंशांवस्त्रे पुटाभ्यां गृहीत्वा मूलमंत्रेण
वौषडंतेन श्राहुतिमेयं कृत्वाततः परिस्तरणानुत्तरांतइतिअग्निस्जातंसापजपानं कृत्वापीठदे

वपंचोपचारैः संपूज्य वह्निनी शूलिनीमेकेन मूलेन मूलेमपाहिनोदेवीनित्य त्वमेयेनमोनदे॰
वेतिपंचकेन सर्वस्वरूपे सर्वेश इति पंचकेन स्तुत्वा नमस्कृत्य पुष्पांजलिं दत्वा प्रार्थयेत् रू
पं देहि यशो देहि भगं भगवति देहि मे पुत्रान्देहि धनं देहि सर्वकामांश्च देहि मे माहिषघ्नि म
हामाये चामुण्डे मालिनि श्रायरा॰ रोग्यमैश्वर्यं देहि देवि नमोस्तु ते इति नमस्कृत्य आचार्या
दयश्चेय॰ संपादनं कुर्यात्॰ ततः आचार्याय पीठं दत्वा कलशोदकं पात्रान्तरे निधाय याभिषे॰
कं कुर्यात्॰ एवमभिषीक्तः देपति स्नात्वा च वस्त्रान्तरं परिधाय ततः कांस्यपात्रे आज्यमवलोक
नं कृत्वा ब्राह्मणाय दत्वा अग्निं संपूज्य ग्रहानपि संपूज्य यशस्विनं त्वामोमो वनहे महाशाकेसर्वक
र्मप्रदानकः कर्मान्तरेपि संप्राप्ते साक्षित्वं कुरु सादरं॰ संप्रार्थ्य॰ ततो देवीं विसर्जयेत् उत्तिष्ठ

ल्पस्मनेश्वरभो · रक्षि · यान्तुदेव · उत्तिष्ठ देवि चामुण्डे शुभां पूजां प्रगृह्य च कुरुष्व मम कल्याणमष्टा
भिः शक्तिभिः सह · इति संहारमुद्रया स्वयमुद्वासनं ततो निर्माल्यादिकमुत्थाप्य · गच्छ गच्छ
परं स्थानं स्वस्थानं देवि चण्डिके · व्रज स्रोतोजलं वृध्यै हस्थोपतावल्लेरित्वद · दुर्गे देवि जग
न्मातः स्वस्थानं गच्छ पूजिते · संवत्सरे व्यतीते तु पुनरागमनाय वै इमां पूजां मया देवि यथाशक्त्योप
पादितां रक्षार्थं त्वं समादाय व्रज स्वस्थानमुत्तमामिति जले प्रक्षालयेत् पानं चैवं आदौ तु होमान्ते
तरभेवोद्वासनं पूर्ववत् · त्रैलोक्यमातर्देवि · त्वं सर्वभूतदयान्विते दानेनानेन सुप्रीता भव
इति संप्रार्थ्य नवरात्रो निष्कदक्षिणाशतं चैवं तो दशगुणामिति दक्षिणागुणोमरहूढ्यालत्तं चैवोपर्य
न्तं · अशक्तौ स्ववर्णं गां च · ततः हारजापकेभ्यः प्रदद्यात् तां दत्वा कर्मिणः सांगतासिध्यर्थं भूयस्त्वा

ल्लासुवासिनीभोजनं च गुरुपूजामाचार्याय दत्वा कर्मेश्वरार्पणं कुर्यात् विमलानंदनाथेन नित्याऽ
नंदैकचेतसा नाराभक्तितरंगिण्यां तरंगस्त्रयोदशः ॥ इति श्रीविमलानंदनाथविरचितायां
नाराभक्तितरंगिण्यां नवचंडिप्रभृतिचंडीसहस्रचंडयादिप्रजाहोमादिपद्धतिनिरूपणं नाम त्रयोद
शस्तरंगः १३ ॥ अथ काम्यकर्माणि निरूप्यंते ॥ तत्र सर्वकाम्यकर्मसु फलाकांत्वाऽ
दौ घटार्गलयंत्रं लिख्यते तत्र कर्णादलिके अलिख्याष्टदिग्गतानुनरं गं पाशादिकं
त्रस्तं कोष्ठेष्वेकैकमनु • तत्रेषु विलिखेदष्टाणं मंत्रं ठ ये अ ऊ ए वी प र षट्क युगलयवरान्योमास
नानगलेखालिखेद्गजलाधिपादिगुणकः पंक्तिद्वयेन तत् परं १ कोणेष्वष्टयुगणिमान्मसहि
तायुगमस्वरांतगतेमायाकेसरं णं दलेषु विलिखेन्मूलं त्रिपंक्तिक्रमात् त्रिः पाशांकुशावेष्टितं लिपिभिरा

वीनेक्रमान्यमस्येनव्यटेनपंकजमध्वेनावेष्टितंतत्तद्बहिः ४ द्वाद्याश्चगलमिदयंत्रेमेत्रिणंप्राप्स्यतेमं
त्र॰ पराश्रीशक्तिकंदर्पकामशक्तीदिरोंक्रपणाः ३ अथमोक्षान्तरोमंत्रः ततः कामिनिरंजिनि॰स्वाहा
नोष्टान्तरोमंत्रोपरः कीर्तितोमंत्रः ४ मायागौरीरुद्रदयितेयोगीश्वरीततः पक्षेदंक्रफट्स्वाहा
ततः प्रोक्तोयेषोडशस्वरः तथाचमंत्रदेविप्रकाशयांश्रष्टाशंतगेलाविहंलयवरयुताए
वंयस्वाद्यटकेकोष्ठोजन्स्वांगसाष्टान्तरयुगलयुगाष्टरात्वंवहिश्च॰ मायोपेतान्मयुगमस
मिलितलंसतकेसरंसात्तपत्रेपमतन्मध्यपंक्तित्रिनपपरित्नमन्मार्थ्वपाकंक्रपणार्थं १ पाशां
क्रशांक्रपणाहूतमवलोमप्रतिलोमगेश्ववर्णैः सरोजपुटितेनव्यटेनवापीअपीतमिष्टफलम
द्वंकरंतदेवचंद्रोनमंत्रितितिव्यटागलनामधेयं २ अथतघंत्ररचनाप्रकारउच्यते॰ एकादिपर्यन्तमेते

दीर्घाकारेण रेखाद्वयं शंनावकाशं विलिख्य तथा तावत्परिमाणेन दक्षिणगोणे रेखाद्वयं तथा

तावत्परिमाणेन नैरृत्यकोणे रेखाद्वयं तथा तावत्परिमाणेन वायव्याग्नेये रेखाद्वयं दीर्घाकारेण लि

खित्वा तन्मध्ये वृत्तं तन्मध्ये वृत्तं तद्बहिः कृत्वा तन्मध्ये साध्यनाममगर्भीकृत्य लिख्य पार्श्वद्वयस्य पार्श्वे ॐ शक्तीजपुरको

विलिख्य तत्समीपाष्टकोणेषु षडंगमंत्रान्नेगावरणं लिखित्वा तद्बहिः षोडशकोष्ठानि पत्रोपयाम

वेष्टितं पद्मं वृत्तत्रयं षोडशकोष्ठेषु शाक्तेयं षोडशस्वरं विलिख्य तद्बहिस्तद्बहिः सप्तद्वीपारिणी किवि

तर्जयीत् एवं सति तद्रेखाद्वयमध्यमर्गलाकारं भवति एवमर्गले: लं ल्रां ल्रिं ल्रीं ल्रुं ल्रूं इति प

क्तिं लिखेत्। तथा पश्चिमार्गले। ल्रें ल्रैं ल्रों ल्रौं ल्रं ल्रः इति पंक्तिं लिखेत् तथाग्नेयार्गले। ह

सें ह्सें ह्सों ह्सां ह्सिं ह्सीं ह्सुं ह्सूं इति पंक्तिं लिखेत्। तथा वायव्यार्गले। ह्सें ह्सैं ह्सों ह्सौं ह्सं ह्सः ३ ॥

१०४ 104

तिपङ्क्तिं लिखेत् । ततो दक्षिणे । क्ष्रैं क्ष्रौं क्ष्रिं क्ष्रुं क्ष्रौं: इति पङ्क्तिं लिखेत् । तथोत्तरार्गले । क्ष्रें क्ष्रैं क्ष्रों
क्ष्रौं क्ष्रः इति पङ्क्तिं लिखेत् । तथा नैर्ऋत्यार्गले । ह्रूं ह्रौं ह्रिं ह्रीं ह्रः इति पङ्क्तिं लिखेत् तथैशान्यार्ग
ले । ह्रें ह्रैं ह्रों ह्रौं ह्रः इति पङ्क्तिं लिखेत् ततो बहिस्तेन कृत्वाष्टदलानि विलिख्य तत्र दलेषु अं हं
सः इं हंसः आं हंसः इं हंसः उं हंसः ईं हंसः ऊं हंसः ऋं हंसः ईं हंसः लृं हंसः ईं हंसः लॄ
हंसः एं हंसः ईं हंसः ऐं हंसः ओं हंसः ईं हंसः औं हंसः अः हंसः इत्यादिक्रमेण लिखे
त् । दलमध्ये पाशाङ्कुशौ ततो बहिस्तेन लोकपालबीजपङ्क्तिं लिखेत् । ततो बहिः । तल्लत्रयं कृत्वाग्र
यमवर्कलेपाशाङ्कुशाभ्यां वेष्टयेत् । द्वितीयेत ततो मातृकाक्षरैः तृतीये प्रतिलोममातृ
काक्षरैर्वेष्टयेत् । ततो बहिः सरोजं संपुटितं चतुष्कोणं लिखेत् पत्रचतुष्टयाग्रे गगनमयपद्मादिसा

१०५

साधितेमनसाभिलषितंतूर्णंसाधकेभवति अज्ञानायनंचसर्वसिद्धिदंभवति आमितिपाशबी
जंक्रोमित्यंकुशबीजंआंश्रींह्रींक्लींह्रूंश्रींक्रों इतिपाशाद्यक्षरमंत्रः ह्रींगौरीरुद्रदयिते
योगीश्वरीहुंफट्स्वाहा । इतिस्वहृल्लेखादिकोमंत्रः षोडशाक्षरः इतिमंत्राः द्विप्रकाराः सा
रसंग्रहे । अरुणा १ पाशांकु २ शाक्षस्रग्गले । हस्तमध्युनराग्नेयमारुतेवरुणयमे । दक्षोत्तरेहव
णिनैऋतेनपोवरहराहिपक्रिलिखेत् । विलिखेत्कर्णिकायांपाशांकुशसाध्यसंयुक्तांशक्तिं । आभ्यां
तराष्टकोष्ठेषुगान्धर्वशोभितेषुवाष्टागौ । ४ कोष्ठेषुषोडशस्वराः षोडशवर्णेनयान्तमंत्रीप
मकेसरेषुयथायुगस्वरान्मातृवित्तानयामायो ५ पत्रैकैकेषुदलेषुत्रिशालिपाः कर्णिकागतान्वर्णा
न् । पाशांकुशबीजाभ्यांप्रवेष्टयेद्बहिर्मतपवनलिनसश्यानुलोमविलोमगतैः प्रवेष्टयेदत्तोरेख

ॐ
१०५

105

तद्बाह्ये नवदलघटेन सरोजाख्यितेषु च नवकोष्ठकेषु जं लिखेत् ७ विद्वेषिकाप्रतिमहासदिक्षु
पाशबीजमिति मन्त्रविद्भिः निजभर्तृदहनापायिनीनिशाशिनः खेदान्वितो कृशो भवति ८ पाशश्री
शक्तिस्मरमन्मथशक्तिदशांकुशांकुशांश्चेति एकैकामिति रंजितिदहृदयमपरमिहाष्टहवर्गस्या
त् ९ अथ गौरी रुद्रदयितेन योगधारिमकवचाल्लठद्वितयैः बीजादिकमिदमुक्तं शाक्तेयं षोड
शरमंत्रे १ अस्यार्थः पाशाभ्यां शक्तिबीजं संपुटीकृत्य जपादिकं कुर्यात् अस्य मंत्रस्य घटार्ग
लेनामयंत्रं तदपि वक्ष्यते अथ मंत्रसूर्यकिरणावदष्टदिक्षु प्रसृता दीर्घा यमानाग्रर्गलासंज्ञा
काष्ठाभ्यो हं हले खावि लेखाः पुनस्तासां सर्वासामादिसंधौ हनं विलिख्य पुनश्च तत्र यं लवि
हाय तदुपरितो हनं कृत्वा पुनः सर्वार्गलामध्यदेशे पिहनं तत्र त्वा तद्बहिः रयि रेखामान्याकृवत्

१०५

रेखलमानान्ते पिहतेंकृत्वा पुनस्तदुपरितनं सर्वं लिखित्वा नागदलोष्टकान्तरालेषु पिहत्वा दारभ्या नागदलाष्ट

कोष्ठे सर्वं लिखित्वा नागदलाकोणेषु समानं विलिख्य ताः संषोडश नागदलानामग्रेषु पिहत्वा रेखा

लिखेत्· पुनः प्रथमवृत्ते· ओं ह्रीं क्लीं क्रौं ष्टमिति प्रमत्तरीं लिखेत् तत्र तन्मध्ये भुवनेश्वरी पार्श्व

द्वंद्वे पाशाङ्कुशाभ्यां ह्येवं भुवनेश्वरी मध्यमासाध्यनामादीन् लिखेत् पुनः प्रथमवृत्ते द्विरष्ट

दलकोणेषु भुवनेश्वरीयोः षडङ्गानि लिखेत् पुनस्तद्वहिर्नाद्वहिस्त्वनीयवृत्ते षोडशकोष्ठेषु का

द्याक्षेयमध्यान्तरं लिखेत्· ओं श्रीं ह्रीं क्लीं ब्लीं ह्रीं श्रीं क्रौं इत्याद्यान् लिखेत्· तद्वहिः पञ्चवृत्ते यो ह्वा

ते षोडशकोष्ठेष्वपि शाक्तेयमध्यान्तरं लिखेत् पुनस्तद्वहिर्विषोडशकोष्ठे इति षोडशपादपरं लिखे

तः पुनरष्टनागदलामध्येञ्चात्पस्यमायाक्रमेण लिखेत् तत्र प्रथममष्टौ नागदलायोः हृकारलकारहृ

ॐ
९८

106

पंल्लंल्लोंल्लिंल्लीं इति वज्रद्वयं कर्णिकापर्यन्तान् उत्तरस्मादारभ्यार्गलायां तन्मालिख्य पुनस्तस्यैवार्गला
ग्रामारभ्य दक्षिणतः कर्णिकापर्यन्तेन तदेतद्वीजं ल्लंल्लूं इति प्रवशिष्टाक्षरद्वये लिखेत् पुनः प
श्चिमार्गलायां दक्षिणतः कर्णिकापर्यन्तादारभ्य तस्यैव बीजस्य ल्लेंल्लैंल्लोंल्लौंल्लंल्लः इत्यवशि
ष्टबीजषट्कस्य चतुष्कमर्गलापर्यन्ते विलिख्य पुनस्तथा दारतः प्रवशिष्टबीजद्वये लिखेत् पु
नरेवाग्नेयमारुतार्गलयोः वियद्राशुरूपं हकारस्वरूपं ल्लंल्लामित्यादि द्विषट् आग्नेयमारुता
र्गलि विभागेन वर्णचतुष्टयं दक्षिणक्रमेण लिखेत् पुनरेवमेव दक्षिणोत्तरयोः वियद्राशुरूपं हका
रस्वकारसंपुटं ह्लंह्लांमित्यादि द्वादशकं लिखेत् पुनरेवमेव निऋतीशानार्गलयोः वियदनलवी
जरूपं हकाररेफस्वरूपं ह्रंह्रामित्यादि द्वादशकं लिखेत् एवमर्गलासु लेखनप्रकारः पुनः स

१०५

धेनोर्वहिरष्टागिलासेपि देशादयुतः अष्टदलंपद्मं विलिख्य तस्य केसरेषु सविंदुकं चतुष्पस्व
रमनपातरठयंवश्रंसः आमित्यादिप्रकारेणैकैकस्मिन्विलिख्य पुनस्तद्दलमध्येषु पश्चा
कारेणयाद्याधाकेंजपावीजानि अंक्रोंमितिश्रीं प्यपि सर्वत्रालिखेत्॥ तद्बहिर्हेन्नठयोर
विलिख्य प्रथमद्वन्तेपाशेनाहिनीयें क्रोंमेन च पंवेष्टयेत्तद्बहिर्हेन्नठयं विलिख्य प्रथमेनुलो
ममातृकयाहिनीये प्रतिलोममातृकया च संवेष्टयेत्॥ प्रतिलोमगैष्वेति चकारात् प्रथमा
नुलोगतैर्वेष्टनमस्तेनहरिः कंभाख्येन वकारेण वेष्टयेत्॥ तद्बहिर्घटारेखायामरेजसे
पुटेन तया वेष्टयेत् घटेन चापिती चकारात् घटवेष्टनात् एवंवकारैर्वेष्टयेदितिगम्य
ते एवं घटार्गलायंत्रं विलिख्य तस्य पूजां कुर्यात् अथाग्रादौ पीठस्थानं विधाय यथ्यात्वावाह

ॐ
१०७

नाथिंगंधपुष्पान्तैसंपूज्यावरणानिपूजयेत् वत्तलस्यपूर्वादिचत्तर्दिक्षुलच्छेखायै गगनायै
रक्तायै· करालिकायै· इतिप्रथमावरणं· षट्कोणेषुषट्दीर्घमायाबीजेनषडंगानिह्रांहृद
याय· इत्यादिक्रमेणद्वितीयं: ततस्तृतीयवलयेपूर्वादिक्रमेणनम इत्यादिमातृकाभिस्तृतीयावरणं
लोकेशैश्चतुर्थं वज्राद्यैःपंचमवलयेतदस्त्राणि· इतिपंचावरणानि· इत्यावरणानिसंपूज्यपुनर्गंधा
दिपूजांसमर्प्यपश्चात्खेटविधिनासंस्थाप्यतदुपरिखड्गयंत्रंसंस्थाप्यविधिनासंपूज्यजपा
दिकंकुर्यात् उक्तासिद्धिर्भवति: इतिखटांगलभवतियंत्रलेखनविधिः ॥ इतिविमला
लानंदविरचितेतारभक्तितरंगिण्यांसमशान्तिकाविधानेसमाप्तम् ॥ शुभम् ॥

१८